

NANSEN NOTE 3-22

Deugdelijk onderzoek in Afghaanse dossiers

De NANSEN NOTE is een thematische tool die zich richt tot praktijkjuristen en advocaten die asielzoekers bijstaan. Ze kadert en analyseert de juridische praktijk die invloed heeft op de toegang tot en het effectief genieten van internationale bescherming evenals op het recht op vrijheid en beschermingsstandaarden in detentie. Bijzonder aandacht wordt besteed aan kwetsbaarheid, detentie en effectieve toegang tot kwaliteitsvolle juridische bijstand.

Auteur: Femke Vogelaar

Redactie: Julie Lejeune

Summary

In part I of this Note, NANSEN shows how the Commissioner-General for Refugees and Stateless Persons fails to comply with its own duty to cooperate in the examination of applications from Afghan nationals. In particular, NANSEN observes that the Commissioner-General fails to respect the right to be heard at all times. It is not standard practice for the Commissioner-General to invite Afghan applicants for a further personal interview after the Taliban took power in Afghanistan on 15 August 2021. As a result, the Commissioner-General deprives Afghan applicants of the opportunity to state their view on their individual circumstances in light of the changed situation in Afghanistan. Moreover, the Commissioner-General fails to take into account all the relevant facts in accordance with article 48/6 § 1 of the Immigration Act and article 4 paragraph 3 of the EU Qualification Directive. Second, the Commissioner-General fails to take into account precise and up-to-date information from various sources when examining the need for subsidiary protection. In particular, the use of country of origin information by the Commissioner-General lacks transparency. The Commissioner-General does not assess information for probative value and decisions lack precise references. The Commissioner-General relies only on information from the European Asylum Agency. It also often limits itself to using only one source mentioned by the European Asylum Agency. Finally, the Commissioner-General cites sources selectively. The use of country of origin information by the Commissioner-General violates article 48/6 §5 of the Immigration Act as well as article 4 paragraph 3 of the EU Qualification Directive and article 10 paragraph 3 under (b) of the Asylum Procedures Directive.

In part II of this Note, NANSEN first discusses the risk profiles identified by UNHCR and the European Asylum Agency. The applications for international protection by individuals falling in a risk profile need to be carefully examined as they will have *in general*, *will likely*, or *may* have a well-founded fear of persecution. Considering the grave human rights situation and the humanitarian crisis in Afghanistan, the applications of persons not falling in a risk profile should be awarded the same careful approach. NANSEN shows that there are serious reasons for considering that the strict interpretation of the Islamic norms and values by the Taliban forms a risk for individuals with no recent experience living under the Taliban. Namely, the punishments imposed by the Taliban all attain a minimum level of severity required to fall within the scope of article 3 ECHR or article 48/4, §2, under b) of the Immigration Act. That risk would be even greater for Afghans who have been out of the country long enough to become 'westernised.' Moreover, in NANSEN's opinion there are serious reasons for considering there is a real risk at serious harm due to the dire humanitarian conditions predominantly due to the direct and indirect actions of the Taliban and the international community. The Commissioner-General needs to carefully examine whether an applicant will be able to cater for his most basic needs when returned to Afghanistan.

Finally, the Notes emphasises the need for the Immigration Office to fully respect the principle of non-refoulement when issuing return decisions.

NANSEN Note 3 – 2022
Deugdelijk onderzoek in
Afghaanse dossier

Inhoudsopgave

Summary	0
Inleiding	2
1. Deugdelijk onderzoek	3
1.1. Samenwerkingsplicht	3
1.1.1. Samenwerkingsplicht eerste verzoek	4
1.1.2. Samenwerkingsplicht volgende verzoeken	6
1.1.3. De samenwerking van het CGVS in Afghaanse dossiers	8
1.2. Het recht om gehoord te worden.....	10
1.3. Nauwkeurige en actuele landeninformatie	13
1.3.1. Kwaliteitsstandaarden voor het gebruik van landeninformatie	14
1.3.2. Voorafgaande algemene opmerkingen over het gebruik van landeninformatie door het CGVS in de aanvullende nota	16
1.3.3. De bewijswaarde van de landeninformatie aan de basis van de beoordeling van terugkeer uit Europa	19
1.3.4. De bewijswaarde van de landeninformatie aan de basis van de beoordeling van de preciaire humanitaire situatie	23
1.3.5. De bewijswaarde van de landeninformatie aan de basis van de beoordeling van de veiligheidssituatie	28
1.4. Conclusie.....	36
2. Nood aan bescherming	37
2.1. Risicogroepen.....	37
2.2. Personen die niet behoren tot een risicogroep	39
2.2.1. Risico bij terugkeer na een verblijf in Europa	40
2.2.2. Risico bij terugkeer omwille van de preciaire humanitaire situatie	45
2.2.3. Risico bij terugkeer omwille van de veiligheidssituatie	52
2.3. Conclusie.....	53
3. Respect voor het <i>non-refoulement</i> beginsel door DVZ	55
4. Conclusie	57

Inleiding

Sinds één jaar is de Taliban terug aan de macht in Afghanistan. De machtsovername van de Taliban is gepaard gegaan met een ernstige inperking van de fundamentele rechten en vrijheden van de Afghaanse bevolking. De berichten over extrajudiciële executies, willekeurige arrestaties en detenties en folteringen houden aan. Afghanistan wordt daar bovenop getroffen door een ongekende economische, financiële en humanitaire crisis. En alhoewel de machtsovername door de Taliban ook gepaard is gegaan met een vermindering van het willekeurige geweld in Afghanistan, blijven er onacceptabele aantallen burgerslachtoffers vallen als gevolg van aanvallen door gewapende groeperingen zoals bijvoorbeeld 'Islamic State in Iraq and the Levant – Khorasan Province (hierna: ISIL-KP).'¹

Na een tijdelijke opschorting van de beoordeling van de nood aan subsidiaire bescherming van Verzoekers om Internationale Bescherming (hierna: VIBs) uit Afghanistan,² werd eind mei 2022 de behandeling van Afghaanse dossiers volledig hervat door het Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (hierna: CGVS).³ Aan de ene kant lijkt het CGVS te erkennen dat de nood aan bescherming voor Afghaanse VIBs is toegenomen. Aan de andere kant behandelt het CGVS niet alle verzoeken om internationale bescherming van personen die Afghanistan ontvluchten op een rechtvaardige en efficiënte wijze overeenkomstig de standaarden van het internationaal vluchtelingenrecht en andere relevante juridische standaarden. Bovendien wordt bij de beoordeling van de nood aan bescherming van personen die niet behoren tot een risicogroep⁴ onvoldoende rekening gehouden met de algemeen ernstige mensenrechtensituatie en de precaire humanitaire situatie in Afghanistan.

In deel I van de NANSEN Note wordt ingegaan op de beperkte invulling die door het CGVS wordt gegeven aan de samenwerkingsplicht, het recht om gehoord te worden en het gebruik van actuele en nauwkeurige informatie. Deel II van de NANSEN Note bespreekt de nood aan bescherming van personen die Afghanistan zijn ontvlucht. In het bijzonder focust de Note op de groep van Afghaanse VIBs die niet tot een specifieke risicogroep behoren en bespreekt de nood aan bescherming van deze groep Afghanen in het licht van de wijdverspreide mensenrechtenschendingen en de precaire humanitaire situatie in Afghanistan.

¹ United Nations Mission to Afghanistan (UNAMA), Human Rights in Afghanistan 15 August 2021 – 15 June 2022, juli 2022, beschikbaar via [unama_human_rights_in_afghanistan_report_-_june_2022_english.pdf](https://unmissions.org/unmissions.org)

² CGVS, nieuwsbericht beleid Afghanistan, august 2021 en 17 november 2021, beschikbaar op <https://www.cgvs.be/nl/actueel/tijdelijke-gedeeltelijke-opschorting-van-de-betekening-van-beslissingen-voor-verzoekers-uit>

³ CGVS, nieuwsbericht Behandeling Afghaanse verzoeken, 24 mei 2022, beschikbaar op <https://www.cgvs.be/nl/actueel/behandeling-afghaanse-verzoeken>

⁴ Volgens UNHCR moet het verzoek om internationale bescherming van personen die behoren tot een risicogroep in het bijzonder zorgvuldig onderzocht worden nu zij mogelijk een risico op een gegronde vrees voor vervolging of ernstige schade lopen in verband met een aantal risico verhogende omstandigheden, zie bijvoorbeeld UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), UNHCR Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum-Seekers from Afghanistan, 30 augustus 2018, beschikbaar via <https://www.refworld.org/docid/5b8900109.html>

1. Deugdelijk onderzoek

Het is algemeen erkend dat een rechtvaardige en efficiënte asielprocedure een essentieel element vormt voor de volledige en inclusieve toepassing van het International verdrag betreffende de status van vluchtelingen uit 1951 (hierna: het Vluchtelingenverdrag).⁵ In het kader van een rechtvaardige en efficiënte asielprocedure moeten een aantal procedurele garanties worden gewaarborgd. Deze procedurele garanties worden gewaarborgd in België doordat ze zijn neergelegd in Europese richtlijnen in het kader van het Gemeenschappelijk Europees Asielsysteem (hierna: GEAS) en zijn geïmplementeerd in de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen (hierna: de Vreemdelingenwet). Het Europese Hof van Justitie (hierna: EU HvJ) heeft in verschillende arresten uitleg gegeven aan deze garanties. Ook uit de vaste jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (hierna: EHRM) vloeien verschillende procedurele garanties voort.

Bij de behandeling van de verzoeken om internationale bescherming van Afghaanse verzoekers wordt er door het CGVS te beperkt invulling gegeven aan een aantal specifieke garanties waardoor deze niet voldoende gewaarborgd zijn. Als gevolg komt de rechtvaardigheid van de asielprocedure op de helling te staan. In het bijzonder wordt er onvoldoende invulling gegeven aan 1) de samenwerkingsplicht, 2) het recht om gehoord te worden, en 3) het vereiste rekening te houden met alle relevante feiten in Afghanistan op basis van nauwkeurige en actuele informatie uit verschillende bronnen.

1.1. Samenwerkingsplicht

Het is van groot belang om ter herinnering te brengen dat de procedure voor het CGVS geen proces op tegenspraak is. Het is dan ook niet de taak van een Protection Officer van het CGVS om een verzoek om internationale bescherming te betwisten dan wel om met ijver te streven naar het identificeren van indicatoren die zouden kunnen wijzen op een gebrek aan geloofwaardigheid of een gebrek aan een nood aan bescherming. Integendeel, er wordt van de Protection Officer verwacht dat deze samenwerkt met de VIB.⁶

⁵ Internationaal verdrag betreffende de status van vluchtelingen, ondertekend te Genève op 28 juli 1951 (Wet van 26 juni 1953 - B.S., 4 oktober 1953), Gewijzigd door het Protocol van New York op 31 januari 1967 (B.S., 3 mei 1969).

⁶ UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Beyond Proof, Credibility Assessment in EU Asylum Systems: Full Report*, mei 2013, p. 37, beschikbaar via <https://www.refworld.org/docid/519b1fb54.html>

1.1.1. Samenwerkingsplicht eerste verzoek

Het UNHCR Handboek stelt dat de bewijslast in principe op een verzoeker rust. De situatie van een verzoeker om internationale bescherming is echter dermate uniek, zij zullen immers vaak hun verklaringen niet kunnen staven aan de hand van documenten of ander bewijs, dat er in het Vluchtelingenrecht sprake is van een 'shared duty to ascertain and evaluate all relevant facts.' UNHCR redeneert,

Hoewel de bewijslast dus in principe bij de aanvrager ligt, **wordt de plicht alle relevante feiten vast te stellen en te beoordelen gedeeld door de aanvrager en de beoordelaar.** In bepaalde gevallen kan het zelfs voorkomen dat de beoordelaar alle mogelijke middelen moet inzetten om het benodigde bewijs te leveren ter onderbouwing van de aanvraag. Zelfs dergelijk onafhankelijk onderzoek leidt echter niet altijd tot resultaat en sommige verklaringen zijn nu eenmaal niet te bewijzen. In dergelijke gevallen, als het verhaal van de aanvrager geloofwaardig voorkomt en er geen goede reden is om het tegendeel aan te nemen, moet hem het voordeel van de twijfel worden toegekend.⁷

De gedeelde bewijslast, ofwel samenwerkingsplicht, is momenteel neergelegd in artikel 4 lid 1 van de Kwalificatierichtlijn⁸ dat stelt dat bij de beoordeling van de feiten en omstandigheden de lidstaat tot taak heeft om de relevante elementen van het verzoek in samenwerking met de verzoeker te beoordelen. Artikel 4 lid 1 van de Kwalificatierichtlijn is neergelegd in artikel 48/6 paragraaf 1 van de de Vreemdelingenwet,

De verzoeker om internationale bescherming dient alle nodige elementen ter staving van zijn verzoek zo spoedig mogelijk aan te brengen. **De met het onderzoek van het verzoek belaste instanties hebben tot taak om de relevante elementen van het verzoek om internationale bescherming in samenwerking met de verzoeker te beoordelen.**

Volgens UNHCR betekent de 'shared duty to ascertain and evaluate all relevant facts' dat de verzoeker en de asielinstanties met name samenwerken in de fase waarin de feiten worden verzameld en vastgesteld. De samenwerking houdt, onder andere, in dat de verzoeker en de asielinstanties een gemeenschappelijk doel nastreven. Dat gemeenschappelijke doel is het verzamelen van zoveel mogelijk relevante informatie om een zo'n solide mogelijke basis te vormen voor de beoordeling van de geloofwaardigheid van de beweerde materiële feiten en de nood aan internationale bescherming.⁹

UNHCR stelt specifiek dat de samenwerkingsplicht betekent dat de asielinstanties,

⁷ UNHCR, Handboek inzake de procedures en criteria voor het vaststellen van de vluchtelingenstatus en richtlijnen inzake internationale bescherming op grond van het verdrag van 1951 en het protocol betreffende de status van vluchtelingen, UN Doc HCR/1P/4/ENG/REV.3 (1979, heruitgave 2019), paragraaf 196, beschikbaar via <https://www.refworld.org/cgi-bin/telex/vtx/rwmain/opensslpdf.pdf?reldoc=y&docid=602a5ab14>; UNHCR, Note on Burden and Standard of Proof in Refugee Claims, 16 December 1998, par. 6, beschikbaar via <https://www.refworld.org/docid/3ae6b3338.html>

⁸ Richtlijn 2011/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 inzake normen voor de erkenning van onderdanen van derde landen of staatlozen als personen die internationale bescherming genieten, voor een uniforme status voor vluchtelingen of voor personen die in aanmerking komen voor subsidiaire bescherming, en voor de inhoud van de verleende bescherming (herschikking), 20 december 2011, OJ L 337/9, beschikbaar via <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011L0095>

⁹ UNHCR, Beyond Proof, Credibility Assessment in EU Asylum Systems, mei 2013, p. 104.

- 1) Informatie moeten geven en de verzoeker van richtlijnen moeten voorzien over hoe een verzoek om internationale bescherming gestaafd kan worden en hoe de verzoeker zelf aan de samenwerkingsplicht kan voldoen,
- 2) De verzoeker moeten ondersteunen en richting geven door het stellen van gepaste vragen tijdens het persoonlijk onderhoud,
- 3) De verzoeker de kans moeten geven om eventuele nadelige geloofwaardigheid bevindingen op te helderen en ten slotte,
- 4) Alle beschikbare middelen moeten gebruiken om relevant bewijs te verzamelen, inclusief waar nodig ter ondersteuning van het verzoek om internationale bescherming.¹⁰

De betekenis die door UNHCR wordt gegeven aan de samenwerkingsplicht wordt onderschreven door de jurisprudentie van het EU HvJ en het EHRM. Zo overweegt het EU HvJ in het arrest *M.M.* dat de beoordeling van de feiten en omstandigheden in werkelijkheid in twee onderscheiden fasen plaats vindt. De eerste fase ziet op het vaststellen van de feiten en de tweede fase ziet op de beoordeling van die feiten in rechte (of er voldaan is aan de voorwaarden voor het verkrijgen van het vluchtelingenstatuut). Artikel 4 lid 1 van de Kwalificatierichtlijn ziet op de eerste fase van het onderzoek, namelijk de vaststelling van de feiten. Volgens het EU HvJ moet een lidstaat voor het bepalen van de relevante elementen samenwerken met de VIB,

Concreet houdt deze op de lidstaat rustende samenwerkingsplicht dus in dat, indien de door de verzoeker om internationale bescherming aangevoerde elementen om welke reden ook **niet volledig, actueel of relevant zijn, de betrokken lidstaat in deze fase van de procedure actief met de verzoeker moet samenwerken om alle elementen te verzamelen die het verzoek kunnen staven.** Bovendien heeft een lidstaat mogelijkerwijze gemakkelijker toegang tot bepaalde soorten documenten dan de verzoeker.¹¹

Deze uitlegging van de samenwerkingsplicht vindt steun in het huidige artikel 10 lid 3 onder b) van de Procedurerichtlijn¹² dat stelt dat lidstaten nauwkeurige en actuele informatie moeten verzamelen over de algemene situatie in de landen van oorsprong en, waar nodig, de landen van doorreis.¹³

Uit de vaste jurisprudentie van het EHRM volgt dat het *in principe* aan een verzoeker is om het bewijs in verband met zijn individuele omstandigheden aan te voeren ter ondersteuning van het bestaan van een reëel risico te worden blootgesteld aan een behandeling in strijd met het verbod op foltering ofwel artikel 3 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (hierna: EVRM). Het Hof erkent echter dat het voor verzoekers moeilijk, zo niet onmogelijk, kan zijn om dergelijk bewijs te leveren. De bewijslast mag dan ook niet tot gevolg hebben dat de bescherming geboden door artikel 3 EVRM ineffectief wordt.¹⁴ De

¹⁰ Ibid., p. 105.

¹¹ Zie onder andere EU Hof van Justitie, nr. C-277/11, 22 november 2012, par. 64 – 66.

¹² Richtlijn 2013/32/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende gemeenschappelijke procedures voor de toekenning en intrekking van de internationale bescherming (herschikking), 29 juni 2013, OJ L 180/60, beschikbaar via <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013L0032>

¹³ EU HvJ, nr. C – 277/11, par. 67.

¹⁴ EHRM, *J.K. en anderen t. Zweden*, nr. 59166/12, 23 augustus 2016, par. 91 – 98; EHRM, *F.G. t. Zweden*, nr. 43611/11, 23 maart 2016, par. 120 – 127; Zie ook EHRM, *M.A. t. België*, nr. 19656/18, 27 oktober 2020, par. 80, 94 – 95.

jurisprudentie van het EHRM ondersteunt het standpunt van UNHCR dat de samenwerkingsplicht inhoudt dat nationale instanties alle beschikbare middelen moeten gebruiken om relevant bewijs te verzamelen.

Zo stelt het EHRM dat de nationale instanties die een verzoek om internationale bescherming beoordelen gemakkelijker toegang hebben tot landeninformatie over de veiligheids- en mensenrechtensituatie in een land van herkomst. Het EHRM oordeelt dan ook dat de instanties deze informatie zelf moeten verzamelen.¹⁵ Wanneer nationale instanties op de hoogte zijn van feiten die erop wijzen dat een persoon mogelijk zal worden blootgesteld aan een behandeling in strijd met artikel 3 EVRM, is er zelfs sprake van een omkering van de bewijslast en moet er door de nationale instantie een beoordeling van het risico bij terugkeer ambtshalve of op eigen initiatief worden gemaakt. In het bijzonder is er sprake van een verplichting tot een ambtshalve toetsing wanneer een persoon behoort tot een groep waarvan algemeen bekend is dat zij systematisch worden blootgesteld aan foltering of onmenselijke behandelingen.¹⁶

Verder heeft het EHRM, bijvoorbeeld, al eens geoordeeld dat de nationale instanties een medisch expert hadden moeten aanstellen om de mogelijke oorzaak van littekens te onderzoeken.¹⁷ In *Singh* oordeelde het EHRM dat de Belgische staat documenten, die verband hielden met de kern van het asielrelaas, niet zomaar hadden mogen afwijzen zonder een serieus onderzoek naar de authenticiteit van de documenten.¹⁸

1.1.2. Samenwerkingsplicht volgende verzoeken

De samenwerkingsplicht is onverminderd van toepassing op de beoordeling van volgende verzoeken om internationale bescherming. Conform artikel 57/6/2 van de Vreemdelingenwet moet een VIB in de eerste plaats elementen aanbrengen die de kans aanzienlijk groter maken dat hij in aanmerking komt voor internationale bescherming. Het CGVS, dat de exclusieve bevoegdheid heeft om een volgend verzoek om internationale bescherming al dan niet ontvankelijk te verklaren, betreft bij deze beoordeling alle nieuwe elementen of bevindingen die door de verzoeker om internationale bescherming worden aangereikt evenals elk relevant gegeven waarover hij beschikt, ook al wordt dit niet door de verzoeker zelf voorgelegd. Artikel 57/6/2 van de Vreemdelingenwet stelt namelijk dat,

Na ontvangst van het volgend verzoek dat door de minister of diens gemachtigde werd overgezonden op grond van artikel 51/8, onderzoekt de Commissaris-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen bij voorrang **of er nieuwe elementen of feiten aan de orde zijn**, of door de verzoeker zijn voorgelegd, die de kans aanzienlijk groter maken dat de verzoeker voor erkenning als vluchteling in de zin van artikel 48/3 of voor subsidiaire bescherming in de zin van artikel 48/4 in aanmerking komt. (...)

¹⁵ *J.K.*, par. 98.

¹⁶ *F.G.*, par. 127; zie ook EHRM, *Hirsi Jamaa en anderen* t. Italië, nr. 27762/09, 23 februari 2012, par 131 – 133; EHRM, *M.S.S.* t. Griekenland en België, nr. 30696/09, 21 januari 2011, par. 359, 366.

¹⁷ EHRM, *R.C.* t. Zweden, nr. 41827/07, 9 maart 2010, par. 53.

¹⁸ EHRM, *Singh* t. België, nr. 33210/11, 2 oktober 2012; Zie ook EHRM, *M.D. en M.A.* t. België, nr. 58689/12, 19 januari 2016.

Wat, bijvoorbeeld, kan worden begrepen onder nieuwe elementen of feiten die de kans aanzienlijk groter maken om in aanmerking te komen voor internationale beschermingsstatus, werd onder meer verduidelijkt in de Memorie van Toelichting in het Wetsontwerp tot wijziging van de Vreemdelingenwet:

Zo wordt de kans dat een asielzoeker aanspraak kan maken op de vluchtelingenstatus of subsidiaire beschermingsstatus bijvoorbeeld aanzienlijk vergroot **wanneer de veiligheids- of mensenrechtensituatie in het land van herkomst van de asielzoeker dermate gewijzigd is dat er zich in voorliggend geval een nood aan internationale bescherming opdringt**; wanneer de asielzoeker nieuwe elementen aanbrengt die afbreuk doen aan de essentie van een eerdere weigeringsbeslissing; of wanneer de asielzoeker pertinente, geloofwaardige nieuwe elementen aanreikt en tegelijkertijd aannemelijk maakt dat deze niet eerder konden worden aangebracht.¹⁹

Overeenkomstig artikel 40 lid 2 van de Procedurerichtlijn wordt tijdens het voorafgaand onderzoek naar een volgend verzoek om internationale bescherming eerst beoordeeld of er nieuwe elementen en bevindingen aan de orde zijn of door de verzoeker zijn voorgelegd. Het voorafgaande onderzoek of het onderzoek naar de ontvankelijkheid van het volgende verzoek dient overeenkomstig artikel 4 lid 1 van de Kwalificatierichtlijn te gebeuren. De lidstaat heeft dus tot taak de relevante nieuwe elementen van het volgende verzoek in samenwerking met de verzoeker te beoordelen. In juni 2021 oordeelde het EU HvJ in de zaak *LH* immers dat,

In dit verband dient te worden opgemerkt **dat artikel 40, lid 2, van richtlijn 2013/32 geen enkel onderscheid maakt tussen een eerste verzoek om internationale bescherming en een volgend verzoek wat de aard van de elementen of bevindingen betreft** die kunnen aantonen dat de verzoeker krachtens richtlijn 2011/95 in aanmerking komt voor erkenning als persoon die internationale bescherming geniet, **zodat de beoordeling van de feiten en omstandigheden ter staving van deze verzoeken in beide gevallen moet worden verricht overeenkomstig artikel 4 van richtlijn 2011/95.**²⁰

Bovendien merkt NANSSEN hier op dat het EU HvJ oordeelde dat uit de onverminderde toepassing van artikel 4 van de Kwalificatierichtlijn volgt dat,

[E]lk document dat door de verzoeker ter staving van zijn verzoek om internationale bescherming is overgelegd, moet worden beschouwd als een element van dat verzoek waarmee rekening dient te worden gehouden overeenkomstig artikel 4, lid 1, van richtlijn 2011/95, zodat het feit dat dit document niet kan worden geauthentiseerd of dat er geen objectief verifieerbare bron is, als zodanig niet kan rechtvaardigen dat een dergelijk document wordt uitgesloten van de behandeling waartoe de beslissingsautoriteit dient over te gaan overeenkomstig artikel 31 van richtlijn 2013/32.²¹

¹⁹ Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen en de wet van 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen, Parl. St. Kamer 2012/2013, DOC 53 2555/004, 17.

²⁰ EU Hof van Justitie, nr. C-921/19, 10 juni 2021, par. 40.

²¹ *Ibid.*, par. 44.

Met andere woorden, de effectieve beoordeling van nieuwe elementen en bevindingen moet plaats vinden ten gronde. In de ontvankelijkheidsfase dient de toetsing dan ook beperkt te blijven tot het bestaan van nieuwe elementen of bevindingen die niet eerder werden onderzocht en of deze elementen of bevindingen de kans aanzienlijk groter maken dat de verzoeker in aanmerking komt voor erkenning als persoon die internationale bescherming geniet.²² Naar analogie van dit arrest moet de beoordeling van de geloofwaardigheid van nieuwe verklaringen of elementen, schriftelijk gedaan of tijdens een (kort) interview bij Dienst Vreemdelingenzaken (hierna: DVZ), in een procedure ten gronde door het CGVS gebeuren nadat een volgend verzoek ontvankelijk is verklaard. De gestelde ongeloofwaardigheid van verklaringen kan er niet toe leiden dat een volgend verzoek onmiddellijk niet ontvankelijk wordt verklaard. De geloofwaardigheid van verklaringen moet immers beoordeeld worden aan de hand van de voorwaarden in artikel 4 lid 5 van de Kwalificatierichtlijn om te bepalen of de nieuwe elementen alle overtuigingskracht ontbreekt om een afwijzing te rechtvaardigen. Dit veronderstelt dat het volgend verzoek eerst ontvankelijk wordt verklaard en door het CGVS ten gronde wordt onderzocht.²³

1.1.3. De samenwerking van het CGVS in Afghaanse dossiers

Alhoewel alle bronnen van landeninformatie aangeven dat het momenteel moeilijk is om informatie uit Afghanistan te verifiëren, is er een duidelijk beeld ontstaan van de mensenrechtensituatie in Afghanistan. Dat inmiddels welgekend beeld laat zien dat er op systematische wijze mensenrechten worden geschonden door de taliban.²⁴ Het CGVS stelt dat het een ruimhartig beleid voert met betrekking tot verzoeken om internationale bescherming van personen die Afghanistan zijn ontvlucht. In de periode van januari tot en met september 2022 heeft het CGVS in totaal 3.971 beslissingen genomen in Afghaanse dossiers. In 1.691 gevallen werd het vluchtelingenstatuut toegekend, hetgeen overeenkomt met een erkenningsgraad van bijna 43%. In totaal werden er 2.268 weigeringsbeslissingen genomen. Uit de gepubliceerde cijfers van het CGVS kan niet worden afgeleid hoeveel volgende verzoeken niet ontvankelijk werden verklaard.²⁵

Veel van de weigeringsbeslissingen kenmerken zich door een gebrek aan samenwerking van de kant van het CGVS. Daar waar het CGVS actief zou moeten samen werken met Afghaanse verzoekers om de elementen ter staving van hun verzoeken te vervolledigen en actualiseren, schiet het CGVS vaak te kort op twee punten.

In de eerste plaats worden Afghaanse verzoekers onvoldoende ondersteund en richting gegeven door het stellen van gepaste vragen tijdens een persoonlijk gehoor. Niet alle Afghaanse verzoekers worden namelijk opnieuw gehoord naar aanleiding van de ingrijpende veranderingen in Afghanistan. Het betreft hier in de eerste plaats weigeringsbeslissingen op

²² Ibid., par. 50.

²³ Ibid., par. 46; Zie ook de Conclusie van de Advocaat-Generaal G. Hogan van 11 februari 2021, EU Hof van Justitie, nr. C-921/19.

²⁴ Zie bijvoorbeeld Report of the UN Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan, Situation of human rights in Afghanistan, A/HRC/51/6, 9 september 2022, beschikbaar via <https://www.ohchr.org/en/documents/country-reports/ahrc516-situation-human-rights-afghanistan-report-special-rapporteur>; UNAMA, Human Rights in Afghanistan, juli 2022.

²⁵ CGVS, Asielstatistieken, beschikbaar via <https://www.cgvs.be/nl/cijfers>

eerste verzoeken die zijn genomen door het CGVS voor het arrest van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen van 31 maart 2022²⁶ en niet werden ingetrokken door het CGVS. Deze weigeringsbeslissingen zijn genomen op basis van verklaringen tijdens een persoonlijk onderhoud dat heeft plaats gevonden vóór 15 augustus 2021. Het CGVS redeneert in deze beslissingen als volgt,

Evenmin heeft u elementen aangebracht waaruit zou kunnen blijken dat de machtsovername door de taliban impact heeft op uw nood aan internationale bescherming. Het CGVS is er zich van bewust dat uw persoonlijk onderhoud plaatsvond op [...] en dus voordat de taliban in augustus 2021 de macht overgenomen heeft. Echter, indien de machtsgreep van de taliban tot gevolg heeft dat uw individuele situatie dermate gewijzigd is dat u hierdoor een nood aan internationale bescherming heeft, kan er redelijkerwijze van u verwacht worden dat u zelf zo spoedig mogelijk de relevante elementen ter staving hiervan zou overmaken aan het CGVS (zie art.48/6, § 1 Vw en art. 17, § 3 KB CGVS). Daar u geen dergelijke concrete elementen heeft aangebracht, kan het CGVS er redelijkerwijze van uitgaan dat het gegeven dat de taliban nu aan de macht is geen concrete impact heeft op uw persoonlijke situatie.²⁷

Daarnaast worden niet alle Afghaanse verzoekers opnieuw gehoord in het kader van een volgend verzoek om internationale bescherming ingediend na de machtsovername door de taliban. Deze volgende verzoeken worden niet ontvankelijk verklaard op basis van de schriftelijke verklaringen en/of het korte interview bij de DVZ. Nochtans zijn er duidelijk nieuwe feiten aan de orde in Afghanistan en de gewijzigde ernstige mensenrechtensituatie vergt een ambtshalve rigoureuze onderzoek naar de nood aan bescherming. In paragraaf 1.2 zal NANSEN aantonen dat het CGVS het recht om gehoord te worden niet altijd ten volle respecteert. Bovendien gaat het CGVS, door het niet opnieuw horen van Afghaanse verzoekers, voorbij aan de eigen samenwerkingsplicht die invulling moet worden gegeven door het stellen van gepaste vragen tijdens een persoonlijk onderhoud.

In de tweede plaats gebruikt het CGVS niet alle beschikbare middelen om relevant bewijs te verzamelen, inclusief waar nodig ter ondersteuning van het verzoek om internationale bescherming. In paragraaf 1.3 zal NANSEN aantonen dat de manier waarop het CGVS de bewijswaarde van landeninformatie beoordeelt onvoldoende transparant is en de nodige gebreken vertoont. Verder zal worden aangetoond dat het onderzoek naar en beoordeling van de nood aan bescherming van Afghaanse verzoekers niet zichtbaar steunt op nauwkeurige en actuele informatie uit verschillende bronnen overeenkomstig artikel 10 lid 3 onder b) van de Procedurerichtlijn. Als gevolg houdt het CGVS ook niet rekening met alle relevante feiten in verband met de huidige situatie in Afghanistan in strijd met artikel 48/6 §5 onder a) van de Vreemdelingenwet.

²⁶ RvV, Nr. 270.813, 31 maart 2022.

²⁷ Citaat uit een CGVS-beslissing van 29 maart 2022.

1.2. Het recht om gehoord te worden

De eerbiediging van de rechten van de verdediging vormt een algemeen beginsel van het recht van de Europese Unie.²⁸ Het recht om gehoord te worden maakt integraal deel uit van dit grondrecht.²⁹ Artikel 41 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie bepaalt dat dit recht op behoorlijk bestuur met name het recht van eenieder omvat om te worden gehoord voordat jegens hem nadelige individuele maatregelen worden genomen. Het HvJ heeft steeds gewezen op het belang van het recht om te worden gehoord en de zeer ruime strekking daarvan in de rechtsorde van de EU. Het Hof heeft geoordeeld dat dit recht van toepassing is in iedere procedure die tot een bezwarend besluit kan leiden.³⁰ Dit recht dient te worden eerbiedigt, ook al voorziet de toepasselijke wetgeving niet uitdrukkelijk in een dergelijke formaliteit.³¹

Het recht om te worden gehoord waarborgt dat eenieder in staat wordt gesteld naar behoren en daadwerkelijk zijn standpunt kenbaar te maken in het kader van een administratieve procedure alvorens een besluit wordt genomen dat zijn belangen aanmerkelijk kan beïnvloeden.³² Het recht om te worden gehoord impliceert ook dat de administratie met de nodige aandacht kennis neemt van de opmerkingen van de betrokkene door alle relevante gegevens van het geval zorgvuldig en onpartijdig te onderzoeken en de beslissing toereikend te motiveren.³³ De verplichting om een besluit op voldoende specifieke en concrete wijze te motiveren zodat een verzoeker in staat is te begrijpen waarom zijn verzoek om internationale bescherming is geweigerd, vormt dus het uitvloeisel van het beginsel van eerbiediging van de rechten van de verdediging. Uit een en ander volgt dat het aldus opgevatte recht van de verzoeker om te worden gehoord ten volle moet worden toegepast op de procedure voor de behandeling van een verzoek om internationale bescherming door de bevoegde nationale autoriteit overeenkomstig de in het kader van het gemeenschappelijk Europees asielstelsel vastgestelde voorschriften.³⁴ Een persoonlijk onderhoud moet meer specifiek plaatsvinden wanneer de bevoegde instantie niet objectief in staat is om op basis van de elementen waarover zij beschikt na een eventuele schriftelijke procedure en/of interview met de verzoeker tijdens de behandeling van het asielverzoek, met volledige kennis van zaken te bepalen of er zwaarwegende gronden bestaan om aan te nemen dat een verzoeker een gegronde vrees voor vervolging en/of een reëel risico op ernstige schade zou lopen.³⁵

²⁸ Zie EU Hof van Justitie, *Krombach*, nr. 7/98, 28 maart 2000, punt 42 & EU Hof van Justitie, *Sopropé*, nr. 349/07, 18 december 2008, punt 36.

²⁹ EU Hof van Justitie, *Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin/Commissie*, nr. 322/81, 9 november 1983, punt 7; EU Hof van Justitie, *Orkem/Commissie*, nr. 374/87, 18 oktober 1989, punt 32.

³⁰ EU Hof van Justitie, *Transocean Marine Paint/Commissie*, nr. 17/74, 23 oktober 1974, punt 15; *Krombach*, punt 42; *Sopropé*, punt 36.

³¹ *Sopropé*, punt 38.

³² Zie met name EU Hof van Justitie, *Spanje/Commissie*, nr. C-287/02, 9 juni 2005, punt 37 en aldaar aangehaalde rechtspraak; *Sopropé*, punt 37; EU Hof van Justitie, *Foshan Shunde Yongjian Housewares & Hardware/Raad*, nr. C-141/08 P, 1 oktober 2009 punt 83; EU Hof van Justitie, *Frankrijk/People's Mojahedin Organization of Iran*, nr. C-27/09 P, 21 december 2011, punten 64 en 65.

³³ EU Hof van Justitie, *Technische Universität München*, C-269/90, 21 november 1991, punt 14; *Sopropé*, punt 50.

³⁴ EU Hof van Justitie, *M tegen Minister of Justice, Equality and Law Reform Ireland*, nr. C-277/11, 22 november 2012, paras 81 – 89.

³⁵ EU Hof van Justitie, *M tegen Minister of Justice, Equality and Law Reform Ireland*, nr. C-560/14, 9 november 2017, para 49.

In een uitspraak van 3 rechters van 31 maart 2022 gaat de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (hierna: RvV) specifiek in op het feit dat het CGVS geen nieuw persoonlijk onderhoud heeft georganiseerd naar aanleiding van de machtsovername door de taliban,

Deze machtsovername is gebeurd nadat de commissaris-generaal een beslissing inzake het verzoek om internationale bescherming van de verzoekende partij had genomen. Al deze gegevens worden via aanvullende nota's in de debatten gebracht. De bestreden beslissing werd niet ingetrokken. De verzoekende partij werd niet opnieuw gehoord en heeft evenmin de mogelijkheid gehad om een nieuwe vragenlijst "volgend verzoek" in te vullen in navolging van de fundamenteel gewijzigde situatie in Afghanistan. Deze handelswijze van de verwerende partij ontnemt de verzoekende partij de mogelijkheid om haar verzoek om internationale bescherming op nuttige wijze aan te vullen of te wijzigen in het licht van de fundamenteel gewijzigde situatie in Afghanistan en desgevallend individuele elementen of persoonlijke omstandigheden voor te leggen die de kans aanzienlijk groter maken dat zij voor erkenning als vluchteling in de zin van artikel 48/3 of voor subsidiaire bescherming in de zin van artikel 48/4 in aanmerking komt. Immers, ter terechtzitting kan de verzoekende partij niet gehoord worden onder de omstandigheden die de vertrouwelijkheid naar behoren waarborgen nu de zittingen openbaar zijn.

De Raad herinnert eraan dat de beoordeling van de nood aan internationale bescherming zich niet kan beperken tot een loutere evaluatie van elementen en feiten uit het verleden, maar tevens een toekomstgerichte beoordeling van het risico op vervolging of ernstige schade vereist in het licht van actuele landeninformatie en de individuele omstandigheden van de verzoekende partij. De verzoekende partij moet in navolging van een fundamenteel gewijzigde situatie in Afghanistan waarbij de taliban heden functioneren als een de-factoregering, de mogelijkheid krijgen om op passende wijze, in het licht van deze ingrijpende gebeurtenissen in Afghanistan, relevante elementen aan te brengen zodat een zorgvuldige, correcte en volledige beoordeling van haar eventuele nood aan internationale bescherming gebeurt. Indien nodig kan dit middels een nieuw gehoor gebeuren.³⁶

In de Afghaanse dossiers waarbij verzoekers niet opnieuw gehoord zijn in het kader van een eerste of volgend verzoek, legt het CGVS de bewijslast voor het aanvoeren van nieuwe elementen in verband met de machtsovername door de taliban volledig bij de verzoeker. *In concreto* schendt het CGVS echter het recht om gehoord te worden. Het CGVS ontnemt immers een deel van de Afghaanse verzoekers de kans om naar behoren en daadwerkelijk hun standpunt kenbaar te maken met betrekking tot de gewijzigde situatie in Afghanistan na de machtsovername door de taliban. Het CGVS beschikt ook niet over de volledige kennis van zaken om objectief te kunnen bepalen of er zwaarwegende gronden bestaan om aan te nemen dat een verzoeker een gegronde vrees voor vervolging en/of een reëel risico op ernstige schade zou kunnen lopen in de toekomst. Tenslotte gaat het CGVS hier voorbij aan de eigen samenwerkingsplicht die invulling moet worden gegeven door het stellen van gepaste vragen tijdens een nieuw persoonlijk onderhoud en zodoende ook de kans te geven om eventuele nadelige bevindingen op te helderen of te weerleggen. Die

³⁶ RvV, Nr. 270.813, 31 maart 2022, par 4.4.1.

samenwerkingsplicht is nog pertinentier waar het een dossier van een verzoeker betreft uit een risicogroep, zoals bijvoorbeeld verzoekers die behoren tot de Hazara bevolkingsgroep.³⁷

Voor wat betreft de beoordeling van een **eerste verzoek** om internationale bescherming, moet de samenwerkingsplicht onder andere bestaan uit het opnieuw horen door het CGVS van een Afghaanse verzoeker. Voor wat betreft de beoordeling van een **volgend verzoek**, moet het verzoek in de eerste plaats ontvankelijk worden verklaard door het CGVS. Immers de individuele omstandigheden van een verzoeker werden niet eerder onderzocht in de context van de huidige situatie in Afghanistan waarbij de taliban over het hele grondgebied heerst. De wijdverspreide mensenrechtenschendingen en algemene toename aan de nood aan internationale bescherming van Afghaanse verzoekers maakt de kans aanzienlijk groter dat zij in aanmerking komen voor erkenning als vluchteling of subsidiaire bescherming. Het onderzoek ten gronde houdt in dat verzoekers gehoord worden zodanig dat verzoekers hun standpunten kenbaar kunnen maken met betrekking tot de situatie in Afghanistan na de machtsovername door de taliban. Hiermee zou ook op een volwaardige manier tegemoet worden gekomen aan de oproep van UNHCR van februari 2022,

UNHCR calls on asylum States to ensure that Afghans whose claim for international protection was rejected prior to the takeover of Afghanistan by the Taliban are able to lodge a fresh or subsequent claim, on the basis that the current situation in Afghanistan amounts to changed circumstances that may give rise to a need for international protection as refugees or otherwise.[...]

UNHCR also calls on asylum States to ensure that Afghan applicants who lodged their claim prior to 15 August 2021 but who had not yet received a decision by that time, are able to provide additional information to support their claim in light of the changed circumstances in Afghanistan.³⁸

TIP VOOR DE ADVOCATEN

In de beroepsprocedure voor de RvV kan het van belang zijn om aan te tonen dat het recht om gehoord te worden op zodanige wijze werd aangetast dat de besluitvorming een andere afloop had kunnen hebben (RvV, nr. 128.856, 5 sept 2014, RvV, nr. 130.247, 26 sept 2014). Daartoe moeten specifieke, individuele feitelijke en juridische omstandigheden worden aangevoerd. Relevante elementen kunnen zijn, *bijvoorbeeld*, het behoren tot een bepaalde risicogroep, tijdsverloop sinds het vertrek uit Afghanistan, hoe actief de taliban al was in de regio van afkomst van een verzoeker, of de verzoeker al eens onder de taliban heeft geleefd, hoe zijn of haar leven er nu anders uit zou kunnen zien, welke specifieke waarden en normen zijn overgenomen in de tijd in België, de manier van geloofsbelijdenis in België, scholing, uiterlijke kenmerken, eetgewoonten, in hoeverre een verzoeker in zijn elementaire levensbehoeften zal kunnen voorzien bij terugkeer naar Afghanistan, etc,

³⁷ Zie voor de nood aan bescherming van Hazara's, NANSEN Profiel 3 - 21, De beschermingsnood van Hazara's in Afghanistan, beschikbaar via <https://nansen-refugee.be/wp-content/uploads/2021/05/NANSEN-Profile-3-21-Hazaras-Afghanistan.pdf>

³⁸ UNHCR, Guidance Note on International Protection Needs of People Fleeing Afghanistan, februari 2022, par 14 – 16.

1.3. Nauwkeurige en actuele landeninformatie³⁹

Het gebruik van alle beschikbare middelen om relevant bewijs en daarmee alle relevante feiten te verzamelen, inclusief waar nodig ter ondersteuning van het verzoek om internationale bescherming, is een belangrijke manier waarop invulling kan worden gegeven aan de samenwerkingsplicht die op de nationale asielinstanties rust. Country of Origin Information oftewel landeninformatie, essentieel voor de beoordeling van een nood aan bescherming, is een vorm van relevant bewijs dat door de nationale asielinstanties op eigen initiatief moet worden verzameld om aan de samenwerkingsplicht te voldoen. Het CGVS beschikt immers over een gespecialiseerde onderzoeksdienst voor informatie over landen van herkomst, Cedoca,⁴⁰ en heeft zodoende gemakkelijker toegang tot landeninformatie. Zoals vermeld vindt deze uitlegging van de samenwerkingsplicht steun in artikel 10 lid 3 onder b) van de Procedurerichtlijn dat stelt dat lidstaten nauwkeurige en actuele informatie moeten verzamelen over de algemene situatie in de landen van oorsprong. De verplichting om landeninformatie te verzamelen volgt ook uit de vaste jurisprudentie van het EHRM.⁴¹

De landeninformatie die wordt verzameld door Cedoca moet door de Protection Officer van het CGVS vervolgens worden beoordeeld op bewijswaarde in het licht van de criteria voor het verkrijgen van het vluchtelingenstatuut of subsidiaire bescherming en de omstandigheden van het individuele geval. De beoordeling van de bewijswaarde van de landeninformatie vindt plaats aan de hand van gemeenschappelijke kwaliteitsstandaarden die volgen uit de Procedurerichtlijn en de vaste jurisprudentie van het EHRM. In paragraaf 1.3.1 zal allereerst de verschillende kwaliteitsstandaarden voor het gebruik van landeninformatie worden uiteengezet. Dan volgt een analyse van de landeninformatie in de aanvullende nota die het CGVS heeft overgemaakt aan de RvV eind augustus 2022.⁴² In deze aanvullende nota wordt door het CGVS op zeer algemene wijze de nood aan subsidiaire bescherming beoordeeld op basis van de algemene risico's bij terugkeer naar Afghanistan voor personen die (langere tijd) in Europa zijn verbleven, de socio-economische en humanitaire situatie en de veiligheidssituatie in Afghanistan. In paragraaf 1.3.2 worden eerst een aantal algemene kanttekeningen geplaatst bij de manier waarop het CGVS landeninformatie gebruikt in de aanvullende nota van augustus 2022. Vervolgens wordt de bewijswaarde van de landeninformatie geanalyseerd die aan de basis ligt van de beoordeling van het CGVS van het risico bij terugkeer uit Europa (paragraaf 1.3.3), het risico als gevolg van de precaire humanitaire situatie (paragraaf 1.3.4) en de veiligheidssituatie (paragraaf 1.3.5).

³⁹ Zie ook NANSEN Note 2 - 22, Het gebruik van beleidsrichtlijnen van UNHCR en het Europees Asielagentschap in Afghaanse dossiers, juni 2022, beschikbaar in het Nederlands via <https://nansen-refugee.be/nl/2022/06/23/internationale-bescherming-afghanistan-het-belang-van-landeninformatie/> en in het Engels via <https://nansen-refugee.be/2022/06/23/asile-afghanistan-le-poids-des-sources-guidelines-du-unhcr-et-directives-de-leuaaa/>

⁴⁰ [Cedoca | CGVS](#)

⁴¹ Zie onder andere *Salah Sheekh*, par. 136; *J.K.*, par. 98.

⁴² CGVS, aanvullende nota, 31 augustus 2022.

1.3.1. Kwaliteitsstandaarden voor het gebruik van landeninformatie

Bij de beoordeling van een verzoek om internationale bescherming moet rekening worden gehouden met alle relevante feiten in verband met het land van herkomst op het tijdstip waarop een beslissing inzake het verzoek wordt genomen, met inbegrip van wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van het land van herkomst en de wijze waarop deze worden toegepast, aldus artikel 48/6, §5, onder a) van de Vreemdelingenwet. Daartoe moet overeenkomstig artikel 10 lid 3 onder b) van de Procedurerichtlijn *nauwkeurige* en *actuele* informatie uit verschillende bronnen worden verzameld. Artikel 10 lid 3 onder b) van de Procedurerichtlijn werd niet omgezet in Belgische wetgeving. De bepaling kent echter rechtstreekse werking nu de verplichting die uit artikel 10 lid 3 onder b) van de Procedurerichtlijn voortvloeit voldoende nauwkeurig, duidelijk en onvoorwaardelijk is en geen aanvullende maatregelen eist.⁴³

Artikel 10 lid 3 onder b) van de Procedurerichtlijn ziet op de kwaliteitsstandaarden voor het gebruik van landeninformatie.⁴⁴ Dat een beslissing moet steunen op voldoende *nauwkeurige* informatie, houdt in dat de informatie **relevant** moet zijn. De informatie moet specifiek zien op individuele omstandigheden van de verzoeker om internationale bescherming. Het moet gebaseerd zijn op vragen die geworteld zijn in de juridische concepten van het vluchtelingenrecht en de rechten van de mens dan wel op vragen die zijn voortgekomen uit de verklaringen van een verzoeker. De vereiste van *actuele* informatie ziet op het feit dat de informatie waar een beslissing op steunt zo **up-to-date** mogelijk moet zijn: Het moet een reflectie zijn van de situatie in een land van oorsprong op het moment van de beslissing. Dat de beslissing steunt op informatie uit *verschillende soorten bronnen* garandeert dat er verschillende perspectieven worden mee gewogen zodoende er een **accuraat** beeld wordt verkregen van de situatie in een land van herkomst. Daarbij is het **gebruik van primaire bronnen** van belang: bronnen die als eerste gerapporteerd hebben over een gebeurtenis. Voor het gebruik van de informatie in een beslissing moet het beoordeeld zijn op **betrouwbaarheid**: Wie publiceerde de informatie? Wat voor een informatie wordt precies gegeven? Waarom? Op welke manier is de informatie verkregen? En wanneer werd de informatie verzameld? De informatie moet verder **gebalanceerd of evenwichtig** zijn: gelijkenissen, verschillen en contradicties moeten zijn afgewogen. Tenslotte wordt opgemerkt dat het gebruik van landeninformatie op **transparante wijze** moet gebeuren in overeenstemming met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur zodat onafhankelijk is na te gaan op basis van welke informatie een beslissing precies is genomen.⁴⁵

⁴³ EU Hof van Justitie, *Van Gend & Loos tegen Nederlandse Administratie der Belastingen*, zaak nr. 26/62, 5 februari 1963; Zie ook [EUR-Lex - I14547 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

⁴⁴ Voor een uitgebreide analyse van kwaliteitsstandaarden voor het gebruik van landeninformatie, zie Femke Vogelaar, *Country of Origin Information: The Essential Foundation for Fair and Credible Guidance for Decision-making on International Protection Needs* (VU Universiteit Amsterdam, 2020).

⁴⁵ Austrian Centre for Country of Origin and Asylum Research and Documentation (ACCORD), 'Researching Country of Origin Information: Training Manual' (ACCORD training manual) (November 2013), beschikbaar via <https://www.coi-training.net/site/assets/files/1021/researching-country-of-origin-information-2013-edition-accord-coi-training-manual.pdf>; European Asylum Agency (EUAA), *Country of Origin Information (COI) Report Methodology*, juni 2019, beschikbaar via https://coi.euaa.europa.eu/administration/easo/PLib/2019_EASO_COI_Report_Methodology.pdf

De manier waarop het EHRM de bewijswaarde van landeninformatie beoordeeld is van belang nu het systeem dat is ontwikkeld op basis van het EVRM veronderstelt dat,

[T]he national system as a whole should be constructed in such a way that it can provide at least the same level of judicial supervision as that provided by the Court.⁴⁶

De subsidiaire aard van de bescherming geboden door het EHRM betekent dat nationale asielinstanties voor de beoordeling van bewijs gepaste criteria moeten aannemen in lijn met de jurisprudentie van het Hof. Deze criteria hoeven niet exact hetzelfde te zijn. De criteria moeten wel een gelijkwaardig streng toezicht behelzen om een gelijkwaardig niveau van kwaliteit van informatie te kunnen verzekeren als de informatie aan de basis van de beslissingen van het EHRM.⁴⁷ De kwaliteitsstandaarden voor het gebruik van landeninformatie werd het meest recent samengevat en bevestigd in de uitspraak van de Grote Kamer in de zaak *J.K. en anderen*.⁴⁸ In deze uitspraak overweegt het Hof dat;

87. With regard to the assessment of evidence, it has been established in the Court's case-law that "the existence of the risk must be assessed primarily with reference to those facts **which were known or ought to have been known to the Contracting State at the time of expulsion**" [...]. The Contracting State therefore has the obligation to take into account not only the evidence submitted by the applicant but also all other facts which are relevant in the case under examination.

88. In assessing the weight to be attached to country material, the Court has found in its case-law that consideration must be given to **the source of such material, in particular its independence, reliability and objectivity**. In respect of reports, **the authority and reputation of the author, the seriousness of the investigations by means of which they were compiled, the consistency of their conclusions and their corroboration by other sources are all relevant considerations** [...].

89. The Court also recognises that consideration must be given to **the presence and reporting capacities of the author of the material in the country in question** (see *Sufi and Elmi*, cited above, § 231). The Court appreciates the many difficulties faced by governments and NGOs gathering information in dangerous and volatile situations. It accepts that it will not always be possible for investigations to be carried out in the immediate vicinity of a conflict and, in such cases, information provided by sources with first-hand knowledge of the situation may have to be relied on [...].

90. In assessing the risk, **the Court may obtain relevant materials proprio motu**. This principle has been firmly established in the Court's case-law [...]. In respect of materials obtained *proprio motu*, the Court considers that, given the absolute nature of the protection afforded by Article 3, **it must be satisfied that the assessment made by the authorities of the Contracting State is adequate and sufficiently supported by domestic materials as well as by materials originating from other reliable and objective sources such as, for instance, other Contracting or non-Contracting States, agencies of the United Nations and reputable non-governmental organisations** [...]. In its supervisory task under Article 19 of the

⁴⁶ Thomas Spijkerboer, 'Subsidiarity and 'Arguability': the European Court of Human Rights' Case Law on Judicial Review in Asylum Cases' (2009) 21 (1) International Journal of Refugee Law 48 – 74, p. 51.

⁴⁷ Femke Vogelaar, Country of Origin Information, December 2020, p. 62; Zie bijvoorbeeld ook, UK Upper Tribunal, *TK* (Tamils – LP Updated) Sri Lanka [2009] UKAIT 00049, par. 5.

⁴⁸ *J.K.*, par. 87 – 90.

Convention, it would be too narrow an approach under Article 3 in cases concerning aliens facing expulsion or extradition if the Court, as an international human rights court, were only to take into account materials made available by the domestic authorities of the Contracting State concerned, without comparing these with materials from other reliable and objective sources [...].

Uit deze rechtspraak volgt dat een beoordeling van een verzoek om internationale bescherming voldoende moet steunen op zowel informatie van de nationale asielinstantie als op betrouwbare en objectieve informatie zoals van, *bijvoorbeeld*, andere nationale overheden, VN-agentschappen en gerenommeerde non-gouvernementele organisaties. De betrouwbaarheid, objectiviteit en onafhankelijkheid van die informatie moet worden beoordeeld aan de hand van de autoriteit en reputatie van de auteur, de methode van het onderzoek waarmee de informatie is vergaard, de consistentie van de conclusies en de mate waarin de informatie wordt ondersteund door informatie afkomstig van andere bronnen. Daarnaast houdt het EHRM rekening met in hoeverre een bron aanwezig is in een land van herkomst en over capaciteit beschikt om te rapporteren over dat land van herkomst.

1.3.2. Voorafgaande algemene opmerkingen over het gebruik van landeninformatie door het CGVS in de aanvullende nota

In de eerste plaats observeert NANSEN dat de analyse van het CGVS in de aanvullende nota zich beperkt tot het in overweging nemen van informatie van het Europees Asielagentschap⁴⁹ en een Cedoca COI Focus.⁵⁰ Daarmee voldoet het CGVS niet aan het vereiste dat het onderzoek naar en de beslissing op een verzoek om internationale bescherming moet steunen op verschillende soorten bronnen. Zoals artikel 10 lid 3 onder b) van de Procedurerichtlijn stelt, en ook volgt uit de rechtspraak van het EHRM, mag een beslissing niet steunen op enkel informatie van nationale overheden. Om ervoor te zorgen dat er verschillende perspectieven worden meegenomen bij de analyse van een situatie in een land van herkomst, zodat er een voldoende gebalanceerd of evenwichtig beeld ontstaat, moet informatie uit verschillende soorten of type bronnen worden verzameld. Naast

⁴⁹ EUAA, COI Report Afghanistan: Key socio-economic indicators in Afghanistan and Kabul city, augustus 2022, beschikbaar via https://coi.euaa.europa.eu/administration/easo/PLib/2022_08_EUAA_COI_Report_Key_socio_economic_indicators_in_Afghanistan_and_in_Kabul_city.pdf; EUAA, COI Report Afghanistan: Targeting of Individuals, augustus 2022, beschikbaar via https://coi.euaa.europa.eu/administration/easo/PLib/2022_08_EUAA_COI_Report_Afghanistan_Targeting_of_individuals.pdf; EUAA, COI Report Afghanistan: Security Situation, augustus 2022, beschikbaar via https://coi.euaa.europa.eu/administration/easo/PLib/2022_08_EUAA_COI_Report_Afghanistan_Security_situation.pdf; EUAA, Country Guidance: Afghanistan, Common Analysis and Guidance Note, April 2022, beschikbaar via <https://euaa.europa.eu/publications/country-guidance-afghanistan-april-2022>; EASO, COI Report Afghanistan: Country Focus, januari 2022, beschikbaar via https://coi.euaa.europa.eu/administration/easo/PLib/2022_01_EASO_COI_Report_Afghanistan_Country_focus.pdf; EASO, COI Report Afghanistan: Security Update, September 2021, beschikbaar via https://coi.euaa.europa.eu/administration/easo/PLib/2021_09_EASO_COI_Report_Afghanistan_Security_situation_update.pdf; EASO, COI Report Afghanistan: Key socio-economic indicators, state protection, and mobility in Kabul City, Mazar-e-Sharif, and Herat City, augustus 2017, beschikbaar via https://euaa.europa.eu/sites/default/files/publications/EASO-COI-Afghanistan-IPA-August-2017_0.pdf

⁵⁰ Cedoca, COI Focus Afghanistan: Veiligheidssituatie, mei 2022, beschikbaar via https://www.cgvs.be/sites/default/files/rapporten/coi_focus_afghanistan_veiligheidssituatie_20220505.pdf

informatie van nationale overheden moet er daarom ook informatie worden verzameld van VN-agentschappen, gerenommeerde non-gouvernementele organisaties, maar ook bijvoorbeeld media en academici.⁵¹

Ten tweede merkt NANSEN op dat het CGVS in de aanvullende nota op heel algemene wijze naar de landeninformatierapporten verwijst. Het CGVS maakt geen beoordeling van de bewijswaarde van de landeninformatierapporten, dit terwijl elke bron telkens op eigen merites moeten worden beoordeeld aan de hand van de kwaliteitsstandaarden voor het gebruik van landeninformatie. Er moet worden beoordeeld hoe relevant, actueel, accuraat, evenwichtig, betrouwbaar en transparant de informatie is. Vervolgens moet worden bepaald wat de informatie precies zegt over het soort en ernst van een risico en met welke mate van zekerheid het risico kan worden vastgesteld op basis van de beschikbare informatie. In de aanvullende nota zijn verder geen duidelijke referenties opgenomen voor de specifieke vindplaatsen in de rapporten van de informatie waarop het CGVS zich baseert. NANSEN benadrukt dat het gebruik van landeninformatie op **transparante wijze** moet gebeuren in overeenstemming met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur zodat onafhankelijk is na te gaan op basis van welke informatie en welke feiten een beslissing precies is genomen.

Het vereiste van transparantie ziet niet enkel op het gebruik van openbare informatie en/of het toegang verschaffen tot bepaalde rapporten, maar ook op het deugdelijke motiveren van gebruikte landeninformatie in het kader van de op het CGVS rustende motiveringsplicht. Op basis van de motivering van een beslissing moet een persoon in staat zijn te begrijpen waarom een bepaalde beslissing is genomen, zeker wanneer de beslissing door nationale instanties wordt genomen in een bevoorrechte positie ten opzichte van een verzoeker. Op zijn minst moeten in beslissingen de motieven worden opgenomen voor de feiten die op de kern van het asielrelaas zien en van belang zijn voor de beoordeling van de nood aan bescherming. Het deugdelijk motiveren van gebruikte landeninformatie die ten grondslag ligt aan de vastgestelde feiten houdt dan ook in dat de beoordeling van de bewijswaarde van de informatie wordt opgenomen in een beslissing zodat autonoom kan worden nagegaan in hoeverre er recente informatie is gebruikt uit verschillende typen (bij voorkeur primaire) bronnen die zijn beoordeeld op betrouwbaarheid en tegen elkaar zijn afgewogen om tot een evenwichtige beoordeling te komen van een nood aan internationale bescherming. Om die reden, moeten beslissingen duidelijk identificeren welke bronnen zijn geraadpleegd, hoe de bronnen én de informatie uit deze bronnen is beoordeeld op betrouwbaarheid en hoe de informatie is afgewogen om tot een gebalanceerde en zorgvuldige vaststelling van de feiten te komen.⁵²

Deze invulling van de motiveringsplicht voor wat betreft de landeninformatie die wordt verzameld in het kader van het onderzoek naar en meegewogen wordt in de beslissing over een verzoek om internationale bescherming, vindt steun in het feit dat de procedure voor het CGVS geen proces op tegenspraak is. NANSEN herhaalt dat het niet de taak van de Protection Officer is om een verzoek te betwisten. De Protection Officer moet in samenwerking met de VIB zoveel mogelijk relevante informatie verzamelen om een zo'n solide mogelijke basis te vormen voor de beoordeling van de geloofwaardigheid van de beweerde materiële feiten en de nood aan internationale bescherming. Dit houdt in dat een Protection Officer van het CGVS zowel ondersteunende als tegenstrijdige informatie in overweging moet nemen en alternatieve scenario's zorgvuldig moet afwegen. Een Protection Officer moet in een beslissing ook duidelijk laten zien hoe deze informatie is

⁵¹ Zie bijvoorbeeld ACCORD Training manual, november 2013, p. 32: EUAA, COI Report Methodology, juni 2019, p. 14.

⁵² Femke Vogelaar, Country of Origin Information, december 2020, p. 241.

overwogen zodat een VIB er vertrouwen in kan hebben dat de beslissing op een solide basis van feiten stoelt en dat de nood aan bescherming op een consistente en zorgvuldige wijze is vastgesteld.

Concreet ontbreekt het in de aanvullende nota van het CGVS aan een deugdelijke motivering van de beoordeling van de bewijswaarde van de informatie van het Europees Asielagentschap. Een algemene verwijzing naar de methodologie die ten grondslag ligt aan de rapporten van het Europees Asielagentschap zou overigens niet volstaan. Voor elk materieel feit dat ziet op de kern van een asielrelaas en/of van essentieel belang is voor de beoordeling van een nood aan bescherming, moet de informatie in een rapport apart beoordeeld worden aan de hand van de kwaliteitsstandaarden voor het gebruik van landeninformatie. Het CGVS motiveert ook niet waarom het enkel de informatie van het Europees Asielagentschap in overweging neemt. Waarom wordt er geen informatie uit andere verschillende bronnen in overweging genomen? Of waarom wordt er meer waarde gehecht aan de informatie van het Europees Asielagentschap dan aan de informatie uit andere bronnen?

Een bron die opvallend ontbreekt in de overwegingen van het CGVS is namelijk UNHCR. Op 9 februari 2022 publiceerde UNHCR immers nieuwe richtlijnen voor wat betreft de beoordeling van de beschermingsnoden van personen die Afghanistan ontvluchten.⁵³ Deze richtlijnen vervangen de positie van UNHCR met betrekking tot terugkeer naar Afghanistan van augustus 2021⁵⁴ als ook de UNHCR richtlijnen die dateren van augustus 2018.⁵⁵ UNHCR geeft aan dat, ondanks de afname van het willekeurig geweld en de verbetering van de toegang van humanitaire organisaties tot veel delen van Afghanistan, de situatie in Afghanistan nog altijd zeer onvoorspelbaar is met wijdverspreide zorgen over gericht geweld en mensenrechtenschendingen. Bovendien wordt Afghanistan getroffen door een humanitaire crisis van ongekende proporties.⁵⁶ Gezien de huidige onzekerheden met betrekking tot de rechtsstaat, de angst en onzekerheden met betrekking tot het autoritaire bestuur en het gebrek aan uitgebreide informatie over de mensenrechtensituatie in Afghanistan, is UNHCR van mening dat het momenteel geen uitgebreide beleidsrichtlijnen kan opstellen. UNHCR overweegt dat het in veel gevallen mogelijk zal zijn om, op basis van het profiel van de verzoeker en het beschikbare bewijs, een verzoeker uit Afghanistan het vluchtelingenstatuut toe te kennen. Andersom is het niet mogelijk om met voldoende zekerheid vast te stellen dat iemand geen bescherming nodig heeft. UNHCR roept dan ook specifiek op tot opschorting van alle beslissingen op VIBs van Afghaanse verzoekers, tenzij het ineens duidelijk is, op basis van het profiel van de persoon en de beschikbare informatie, dat hij of zij een vluchteling is op grond van de voorwaarden van artikel 1 van het Vluchtelingenverdrag.⁵⁷

In de NANSEN Note van juni 2022 over het gebruik van de beleidsrichtlijnen van UNHCR en het Europees Asielagentschap,⁵⁸ wordt geconcludeerd dat het advies van UNHCR in de

⁵³ UNHCR, *Guidance Note on the international protection needs of people fleeing Afghanistan*, 9 februari 2022.

⁵⁴ UNHCR, *UNHCR Position on Returns to Afghanistan*, August 2021, beschikbaar op <https://www.refworld.org/docid/611a4c5c4.html>

⁵⁵ UNHCR, *Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum-Seekers from Afghanistan*, 30 August 2018.

⁵⁶ UNHCR, *Guidance Note on the international protection needs of people fleeing Afghanistan*, par. 2 – 3.

⁵⁷ *Ibid.*, 12.

⁵⁸ NANSEN Note 2 - 22, Het gebruik van beleidsrichtlijnen van UNHCR en het Europees Asielagentschap in Afghaanse dossiers, juni 2022, p. 21.

Guidance Note van februari 2022 een significante bewijswaarde moet worden toegekend. Om die reden is de bewijslast van het CGVS dan ook bijzonder hoog wanneer het van het advies van UNHCR wilt afwijken. Daartoe zal het CGVS op zorgvuldige en transparante wijze de analyse van UNHCR van de beschikbare informatie moeten beoordelen. Vervolgens moet het CGVS voldoende *nauwkeurige* en *actuele* informatie uit *verschillende soorten bronnen*, overeenkomstig artikel 10 lid 3 onder b) van de Procedurerichtlijn, aan moeten dragen ter ondersteuning van de eigen vaststelling van de materiële feiten en (afwijkende) analyse met betrekking tot de nood aan bescherming. In de volgende paragrafen zal worden aangetoond dat het CGVS bij de beoordeling van de nood aan subsidiaire bescherming van Afghaanse verzoekers onvoldoende nauwkeurige en actuele informatie uit verschillende bronnen in overweging neemt. Als gevolg wordt er door het CGVS onvoldoende bewijs geleverd voor de gestelde materiële feiten. Bovendien houdt het CGVS geen rekening met alle relevante feiten in verband met de situatie in Afghanistan.

1.3.3. De bewijswaarde van de landeninformatie aan de basis van de beoordeling van terugkeer uit Europa

In de aanvullende nota van eind augustus 2022 concludeert het CGVS dat het loutere gegeven enige tijd in het Westen te hebben verbleven niet volstaat om bij een terugkeer naar Afghanistan het bestaan van een nood aan bescherming aan te tonen overeenkomstig artikel 48/4 paragraaf 2 onder b) van de Vreemdelingenwet. Het CGVS baseert zich op rapporten van het Europees Asielagentschap van januari 2022⁵⁹ en van augustus 2022.⁶⁰ In deze paragraaf zullen een aantal feitelijke stellingen van het CGVS met betrekking tot terugkeer vanuit het westen worden beoordeeld op basis van de landeninformatie die aan deze stellingen ten grondslag *lijkt* te liggen. Immers, zonder eenduidige referenties naar de specifieke vindplaatsen van de informatie in de verschillende rapporten is het niet mogelijk om helemaal zeker te zijn van welke informatie het CGVS precies gebruikt heeft.

- Over de aflevering van paspoorten en reizen naar het buitenland vanuit Afghanistan: “Vlak na de machtsovername door de taliban werd het internationaal luchtverkeer van en naar Afghanistan opgeschort, maar dit werd hervat in de eerste helft van 2022. Ook paspoorten werden opnieuw afgeleverd door de taliban. Sommige personen konden geen paspoort verkrijgen. Er werd gerapporteerd dat personen aan de grens werden verhinderd om het land te verlaten of aan checkpoints werden gecontroleerd. Het gaat over personen met een specifiek profiel, voornamelijk gelinkt aan de voormalige overheid en veiligheidsdiensten.”⁶¹

De informatie in de drie aangehaalde rapporten van het Europees Asielagentschap ziet op *de afgifte van paspoorten binnen Afghanistan voor een vertrek naar het buitenland*.⁶² Ook de

⁵⁹ EASO, COI Focus, januari 2022.

⁶⁰ EUAA, Afghanistan Targeting of Individuals, augustus 2022 & EUAA, Afghanistan Key socio-economic indicators, augustus 2022.

⁶¹ CGVS, aanvullende nota, augustus 2022, p. 6.

⁶² Zie EASO, Afghanistan Country Focus, januari 2022, p. 21, 56; EUAA, Afghanistan Targeting of Individuals, augustus 2022, p. 50 - 55; EUAA, Key socio-economic indicators, augustus 2022, p. 68 – 70.

informatie over personen die verhinderd worden Afghanistan te verlaten, ziet op *een vertrek naar het buitenland*.⁶³ Deze informatie is **niet relevant** voor de beoordeling van *een risico bij terugkeer vanuit Europa* nu er voor deze groep verzoekers heel andere risico verhogende omstandigheden in overweging moeten worden genomen.

➤ Over de houding van de taliban en de Afghaanse maatschappij tegenover terugkerende VIBs uit Europa: “Uit de landeninformatie blijkt niet dat in het algemeen kan gesteld worden dat personen die terugkeren uit het buitenland of het Westen het risico lopen dat nodig is om te kunnen spreken van een gegronde vrees voor vervolging. Personen die terugkeren naar Afghanistan kunnen door de taliban of de maatschappij met argwaan bekeken worden en geconfronteerd worden met stigmatisering of uitstoting. Stigmatisering of uitstoting kunnen slechts in uitzonderlijke gevallen beschouwd worden als vervolging. De taliban toont enerzijds begrip voor personen die het land verlaten omwille van economische redenen en stelt dat dit niets te maken heeft met een angst voor de taliban, maar anderzijds bestaat een narratief ten aanzien van de ‘elites’ die Afghanistan verlaten, die niet als goede Afghanen of moslims beschouwd worden. Wat betreft de negatieve perceptie blijkt nergens in de aanwezige informatie dat het eventuele bestaan hiervan aanleiding zou geven tot situaties van vervolging of ernstige schade. De taliban riep daarnaast meermaals op aan Afghanen in het buitenland om terug te keren naar Afghanistan.”⁶⁴

NANSEN merkt op dat het Europees Asielagentschap in de richtlijnen van april 2022 inderdaad stelt dat niet alle individuen met een verwesterd profiel een voldoende hoog risico lopen om een gegronde vrees voor vervolging te kunnen vaststellen.⁶⁵ Echter, individuen die gepercipieerd worden als verwesterd of daadwerkelijk verwesterd zijn worden wel degelijk als risicogroep aangemerkt door het Europees Asielagentschap.⁶⁶ UNHCR erkent ook dat personen die de Afghaanse sociale waarden en normen overtreden tot een risicogroep behoren.⁶⁷ Aldus erkennen het Europees Asielagentschap en UNHCR dat de negatieve perceptie ten op zichten van personen die verwesterd zijn of worden gezien als verwesterd wel degelijk aanleiding kan geven tot situaties van vervolging of ernstige schade in Afghanistan. Het CGVS lijkt het risico op vervolging of ernstige schade voor terugkerende verzoekers uit Europa impliciet te erkennen nu het wel verwijst naar de risico verhogende omstandigheden waarmee rekening moet worden gehouden overeenkomstig de richtlijnen van het Europees Asielagentschap. De analyse van het CGVS is op dit punt erg tegenstrijdig.

⁶³ EUAA, Targeting of Individuals, augustus 2022, p. 32, 53, 112, 122, 124, 134, 161, 176, 179 – 180, 183 – 184; EUAA, Key socio-economic indicators, augustus 2022, p. 68 – 70.

⁶⁴ CGVS, aanvullende nota, augustus 2022, p. 6.

⁶⁵ Zie ook eerdere NANSEN publicaties met betrekking tot verwestering en terugkeer naar Afghanistan: NANSEN Profiel 20 – 2, Nood aan bescherming voor Afghaanse verwesterde vrouw, juni 2020, beschikbaar via <https://nansen-refugee.be/nl/2020/06/29/verwesterde-afghaanse-vrouw-risico-in-geval-van-terugkeer-bescherming/> & Nansen profiel 3 – 21, Beoordeling van de beschermingsnood van Afghaanse man in het kader van een volgend verzoek, november 2021, beschikbaar via <https://nansen-refugee.be/nl/2021/11/09/volgend-verzoek-machtsovername-taliban-afghaanse-man/>

⁶⁶ Europees Asielagentschap, Country Guidance: Afghanistan, common analysis and guidance note, p. 80.

⁶⁷ UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), UNHCR Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum-Seekers from Afghanistan, 30 augustus 2018, p. 76 – 80.

De stellingen van het CGVS rond stigmatisering en de twee ‘narratives’ of verhalen die er bestaan rond de houding van de taliban tegenover terugkerende VIBs uit Europa zijn gebaseerd op informatie die **niet langer voldoende actueel of up-to-date** is. De historische informatie over de omgang van de taliban en de Afghaanse maatschappij met terugkerende verzoekers uit het westen is zeker nog van belang bij de beoordeling van de huidige risico’s.⁶⁸ Echter, de situatie is dusdanig gewijzigd nu de taliban volledige controle heeft over het grondgebied dat aanvullende actuele informatie noodzakelijk is om een zorgvuldige beoordeling te kunnen maken. De stellingen zijn daarnaast gebaseerd op **accurate en evenwichtige informatie uit verschillende soorten bronnen**.

Meer specifiek, de door het Europees Asielagentschap vermelde bronnen die spreken over de stigmatisering van terugkerende verzoekers betreffen verschillende (onderzoek)rapporten van vóór de machtsovername door de taliban.⁶⁹ NANSEN merkt daarbij op dat het Europees Asielagentschap niet consistent naar de **primaire bron** verwijst, maar bijvoorbeeld naar een samenvatting van een rapport in een tijdschrift.⁷⁰ Het gevolg is dat de indruk wordt gewekt dat de informatie van april 2022 dateert, terwijl het daadwerkelijke onderzoek plaats vond van maart tot en met oktober 2020 en het rapport zelf van oktober 2021 dateert.⁷¹ Bovendien wordt belangrijke informatie niet volledig geciteerd door het Europees Asielagentschap. Zo wordt op pagina 51 (voetnoot 459) van het EUAA rapport ‘Targeting of Individuals’ van augustus 2022 de volgende belangrijke informatie weggelaten uit de samenvatting van het rapport van Constanza Vera-Larucea and Henrik Malm Lindberg,

Under a dogmatic Taliban rule, the mistrust towards those who have been living for three to five years in Europe may well increase. This makes the position of returnees even more vulnerable and at risk of Taliban retaliation.⁷²

Er is hier sprake van een ‘cross-checking mistake,’ in het bijzonder is er sprake van ‘**round-tripping**.’ ‘Round-tripping’ kan gebeuren als er naar een **secundaire bron** wordt verwezen in plaats van direct naar een **primaire bron**. Het gevolg is dat informatie wordt vervormd of verloren gaat door het gebruik van selectieve of onjuiste citaten, inaccurate vertalingen, misleidende impressie wat betreft de actualiteit van de informatie, etc.⁷³

De stelling dat er twee ‘narratives’ bestaan wat betreft de houding van de Taliban tegenover personen die Afghanistan verlaten, is gebaseerd op informatie van één enkele anonieme Afghaanse professor in de rechten.⁷⁴ De **betrouwbaarheid** van anonieme bronnen en de informatie die zij verstrekken kan slechts beperkt worden geverifieerd.⁷⁵ Het staat vast dat de professor buiten Afghanistan verblijft. Alhoewel hij zich op bronnen in Afghanistan baseert, kan niet worden vastgesteld op welke bronnen hij zich precies baseert. Het

⁶⁸ ACCORD Training manual, p. 34.

⁶⁹ EUAA, Targeting of Individuals, augustus 2022, p. 51; EUAA, Key socio-economic indicators, augustus 2022, p. 66 – 67.

⁷⁰ EUAA, Targeting of Individuals, augustus 2022, p. 51, voetnoot 459; Vera-Larucea, C. and Malm Lindberg, H., Return to Afghanistan: The perils of returning to unstable and insecure countries, Migration Policy Practice, Vol. XI, No. 4, December 2021 – April 2022, p. 45

⁷¹ Vera-Larucea, C. and Malm Lindberg, H., Those who were sent back, return and reintegration of rejected asylum seekers to Afghanistan and Iraq, oktober 2021, beschikbaar via <https://www.samuelhall.org/publications/delmi-nbspthose-who-were-sent-back-return-and-reintegration-of-rejected-asylum-seekers-to-afghanistan-and-iraq>

⁷² Vera-Larucea, C. and Malm Lindberg, H., Return to Afghanistan: The perils of returning to unstable and insecure countries, December 2021 – April 2022, p. 45.

⁷³ ACCORD Training manual, p. 87, 136.

⁷⁴ EASO Country Focus, januari 2022, p. 56 – 57; EUAA, Targeting of Individuals, augustus 2022, p. 50.

⁷⁵ Zie ook EHRM, *Sufi en Elmi t. Verenigd Koninkrijk*, nr. 8139/07 en 11449/07, 28 juni 2011, par. 230 – 234.

interview dateert verder van november 2021, slechts enkele maanden na de machtsovername van de taliban. Ten tijde van het schrijven van aanvullende nota waren er meer dan tien maanden verstreken en kan niet langer worden volgehouden dat deze informatie **voldoende actueel** is om een zorgvuldige beoordeling te kunnen maken van de risico's bij terugkeer uit Europa. De informatie van de professor kan dan ook slechts een zeer beperkte bewijswaarde worden toegekend en zou verder moeten worden aangevuld met informatie uit **andere verschillende bronnen**. De rapporten van het Europees Asielagentschap maken ook zelf al melding van andere relevante bronnen die niet zichtbaar door het CGVS zijn meegewogen. Deze bronnen geven aan dat er door de taliban bijvoorbeeld een verschil zou worden gemaakt tussen mannen die tijdelijk naar het buitenland vertrekken voor werk en personen die naar niet-Islamitische landen vertrekken.⁷⁶ Het CGVS laat na om te beargumenteren waarom het meer waarde hecht aan de mening van een anonieme professor dan aan de andere bronnen die door het Europees Asielagentschap worden aangehaald of informatie uit andere soorten bronnen dan het Europees Asielagentschap.

- Over geweld ten opzichte van terugkerende VIBs uit Europa: “Voorts werd er gerapporteerd over enkele terugkeerders die het slachtoffer werden van geweld. Uit de objectieve landeninformatie blijkt dat deze incidenten verband houden met hun specifieke profiel, en niet gerelateerd waren aan hun verblijf buiten Afghanistan. Indien er ernstige en aangetoonde problemen zouden zijn met de manier waarop de taliban terugkerende Afghanen behandelt, zou dit gemeld zijn door een van de instellingen of organisaties die de situatie in het land in het oog houden.”⁷⁷

De stelling dat enkel verzoekers met een specifiek profiel slachtoffer van geweld zijn geworden bij terugkeer uit Europa lijkt te zijn gebaseerd op informatie afkomstig van een anonieme bron en een vertegenwoordiger van een Deense NGO actief in Afghanistan.⁷⁸ Zoals reeds vermeld kan de **betrouwbaarheid** van een anonieme bron en de informatie die zij verstrekken slechts beperkt worden geverifieerd. Bovendien is het onduidelijk of de anonieme bron spreekt over verzoekers die terugkeren uit de buurlanden van Afghanistan of uit Europa. De informatie is dan ook mogelijks **niet relevant** voor de beoordeling van het risico bij terugkeer uit Europa. Wat betreft de vertegenwoordiger van de Deense NGO, merkt NANSSEN op dat in het rapport van het Europees Asielagentschap sprake is van **selectief citeren uit de primaire bron**. In het rapport van de Deense Immigratiedienst, **de primaire bron**, staat namelijk dat de vertegenwoordiger eerst opmerkt dat er nog maar heel weinig Afghanen uit het westen zijn teruggekeerd sinds 15 augustus 2021.⁷⁹ Dit vormt een duidelijke indicatie voor de zeer beperkte mate van zekerheid waarmee deze vertegenwoordiger iets kan zeggen over de risico's bij terugkeer vanuit Europa. Er kan dus ook maar weinig waarde worden gehecht aan de verklaring van deze vertegenwoordiger dat,

⁷⁶ EUAA, Targeting of Individuals, augustus 2022, p. 50 – 55.

⁷⁷ CGVS, aanvullende nota, augustus 2022, p. 6.

⁷⁸ Zie EUAA, Targeting of Individuals, augustus 2022, p. 55.

⁷⁹ Danish Immigration Service, COI report Afghanistan Taliban's impact on the population, juni 2022, p. 38, beschikbaar via [K:\Kontoret for Landedokumentation\COI-team\FM\FM 2022\Afghanistan\Endelig rapport sendt til dep\Forside Afghanistan Rapport \(ecoi.net\)](K:\Kontoret for Landedokumentation\COI-team\FM\FM 2022\Afghanistan\Endelig rapport sendt til dep\Forside Afghanistan Rapport (ecoi.net))

[I]t was not his impression that Afghans returning from the West would be subject to targeting by the Taliban, unless it was a result of a personal dispute or vendetta.⁸⁰

Bovendien wordt ten overvloede opgemerkt dat zowel het Europees Asielagentschap als de Deense Immigratiedienst achterwege laten te melden dat de vertegenwoordiger van de Deense NGO bijvoorbeeld ook stelt dat Afghansen die verwesterd lijken zich in een meer kwetsbare positie bevinden.⁸¹ Met bovenstaande analyse van de gebruikte landeninformatie wordt aangetoond dat de stelling van het CGVS dat terugkerende verzoekers uit Europa enkel het slachtoffer van geweld kunnen worden in het geval van een specifiek profiel niet gebaseerd is op *actuele* en *nauwkeurige* informatie uit *verschillende bronnen* overeenkomstig artikel 10 lid 3 onder b) van de Procedurerichtlijn.

Tenslotte wenst NANSEN te benadrukken dat het feit dat er geen informatie beschikbaar is over ernstige en aangetoonde problemen met de manier waarop de taliban terugkerende Afghansen behandelt, niet betekent dat er geen problemen zijn.⁸² Het CGVS houdt geen rekening met de problematische situatie in Afghanistan, de beperkingen op de onafhankelijke berichtgeving vanuit Afghanistan en een gebrek aan structurele monitoring van personen die terugkeren. Daarnaast is er een goede verklaring voor het ontbreken van deze informatie; er lijken immers nauwelijks of geen mensen teruggekeerd te zijn uit het westen naar Afghanistan sinds de machtsovername van de taliban.⁸³

1.3.4. De bewijswaarde van de landeninformatie aan de basis van de beoordeling van de precaire humanitaire situatie

In de aanvullende nota van eind augustus 2022 stelt het CGVS dat de precaire socio-economische en humanitaire situatie in Afghanistan het gevolg is van een complexe wisselwerking tussen verschillende elementen en economische factoren, waarvan vele factoren reeds voor de machtsovername door de taliban aanwezig waren in Afghanistan. Het CGVS concludeert dat geenszins blijkt dat de precaire socio-economische en humanitaire situatie in Afghanistan in hoofdzaak wordt veroorzaakt door het opzettelijk handelen van de taliban oftewel gedragingen van actoren, zoals bedoeld in artikel 48/5, § 1 van de Vreemdelingenwet. Als gevolg valt de precaire socio-economische en humanitaire situatie in Afghanistan niet onder het toepassingsgebied van artikel 48/4, § 2 onder b) van de Vreemdelingenwet. Het CGVS baseert zich op drie rapporten van het Europees Asielagentschap.⁸⁴ In deze paragraaf zullen een aantal feitelijke stellingen van het CGVS worden uitgelicht met betrekking tot de mate waarin de precaire socio-economische en humanitaire situatie in Afghanistan in hoofdzaak wordt veroorzaakt door gedragingen van

⁸⁰ Zie Danish Immigration Service, COI report Afghanistan Taliban's impact on the population, juni 2022, p. 38; EUAA, Targeting of Individuals, augustus 2022, p. 55.

⁸¹ Ibid., p. 76.

⁸² ACCORD Training manual, November 2013, p. 28 – 29

⁸³ Zie bijvoorbeeld Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen Ambtsbericht Afghanistan, maart 2022, p. 180 e.v. beschikbaar via <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/ambtsberichten/2022/03/28/algemeen-ambtsbericht-afghanistan-maart-2022>; Danish Immigration Service, COI-report Afghanistan Taliban's impact on the population, juni 2022, p. 38.

⁸⁴ EASO, Afghanistan Key Socio-economic indicators, augustus 2017; EASO, Afghanistan Country Focus, januari 2022; EUAA, Afghanistan Key Socio-economic indicators, augustus 2022.

actoren. Deze stellingen worden beoordeeld op basis van de landeninformatie die eraan ten grondslag *lijkt* te liggen.

- Over de situatie voor de machtsovername door de Taliban: “De Afghaanse overheid was voor de machtsovername door de Taliban zeer donorafhankelijk. De publieke uitgaven steunden voor 75% op buitenlandse hulp. Er werd gerapporteerd dat er sprake was van ‘hulpverzadiging’ en ‘overuitgaven’, wat heeft bijgedragen aan wijdverspreide corruptie die een negatieve impact had op de economie. De corruptie verhinderde bovendien investeringen in een privésector, wat geleid heeft tot de onderontwikkeling ervan.”⁸⁵

Het CGVS citeert **selectief en onjuist** uit het EASO-rapport van augustus 2017.⁸⁶ EASO verwijst naar een rapport van de Amerikaanse ‘Special Inspector General for Afghanistan Reconstruction’ over corruptie in Afghanistan.⁸⁷ SIGAR is de **primaire bron**. EASO citeert,

SIGAR, reporting on aid saturation and overspending, states that “spillover from more than \$100 billion in reconstruction assistance contributed to pervasive corruption, illicit activity, and other adverse effects that distorted economic norms and undermined state legitimacy.”

Het SIGAR rapporteerde over ‘hulp-verzadiging’ of ‘over-uitgave,’ maar concludeerde niet expliciet dat er sprake was van ‘hulp-verzadiging’ of ‘over-uitgave’ zoals het CGVS suggereert. In het zeer uitgebreide rapport van SIGAR wordt heel kort ingegaan op ‘absorptive capacity’, ‘overspending’ en ‘aid saturation’ als een van de vele elementen die mogelijks kunnen bijdragen aan corruptie.⁸⁸ In het rapport wordt gesuggereerd dat een te veel aan humanitaire hulp kan bijdragen aan inflatie, vervormen van normale economische activiteiten en fraude en corruptie kan aanmoedigen. De reconstructie hulp die zou hebben bijgedragen aan corruptie is slechts een voorbeeld van de gevolgen van te veel geld beschikbaar stellen. Er wordt in het SIGAR-rapport echter ook gewezen op het feit dat het moeilijk is om een causaal verband vast te stellen tussen saturatie en nadelige gevolgen.⁸⁹ Met een verwijzing naar deze informatie is dan ook niet aangetoond in hoeverre er effectief sprake was van ‘hulp-verzadiging’ of ‘over-uitgave’ en in welke mate deze zou hebben bijgedragen aan corruptie. De informatie dateert bovendien van september 2016 en is **niet voldoende actueel** om een **accuraat beeld** te kunnen vormen over de oorzaken en mate van corruptie in 2021 voor de machtsovername door de Taliban. Het CGVS beargumenteert niet waarom het juist focust op de effecten van humanitaire hulp op de corruptie in Afghanistan voor de machtsovername. Met andere woorden: Wat is de **relevantie** van deze informatie?

Wat betreft de investeringen in de privésector, stelt EASO dat,

⁸⁵ CGVS, aanvullende nota, augustus 2022, p. 5.

⁸⁶ EASO, Afghanistan Key socio-economic indicators, augustus 2017, p. 20, voetnoot 47.

⁸⁷ SIGAR, Corruption in Conflict: Lessons from the U.S. Experience in Afghanistan, September 2016, beschikbaar via <https://www.sigar.mil/pdf/lessonslearned/SIGAR-16-58-LL.pdf>

⁸⁸ Ibid., p. 50 – 51.

⁸⁹ Ibid., p. 51.

Bureaucratic inefficiency and widespread corruption are additional burdens that have hampered investment for private enterprises, according to Afghan American author Masuda Sultan.⁹⁰

De conclusie van het CGVS dat corruptie de investeringen in de privésector verhinderde wat heeft geleid tot onderontwikkeling, moet dan ook genuanceerd worden op basis van deze informatie. De onderontwikkeling van de privésector lijkt immers niet enkel te wijten aan corruptie, maar bijvoorbeeld ook aan de verslechterende veiligheidssituatie in 2017, de politieke instabiliteit en de druk op de economie als gevolg van de influx van terugkeerders.⁹¹ De informatie is verder **niet actueel** voor een beoordeling van de situatie in augustus 2021 en **onvoldoende accuraat** nu het CGVS nalaat informatie in overweging te nemen uit **andere verschillende bronnen** die zowel door het Europees Asielagentschap worden aangehaald als bronnen die beschikbaar zijn naast de rapporten van het Europees Asielagentschap. En ook de **relevantie** van deze informatie is niet direct duidelijk.

➤ Over de impact van de taliban op de huidige situatie: “Het wegvallen van een groot deel van deze internationale steun na de machtsovername had bijgevolg een zeer belangrijke impact op de Afghaanse economie. Het optreden van de taliban na de machtsovername heeft een invloed gehad op een aantal factoren, bijvoorbeeld de vlucht van gekwalificeerd personeel naar het buitenland en de gebrekkige toegang van vrouwen tot de arbeidsmarkt. Dit heeft slechts een beperkte impact gehad op de Afghaanse economie. Evenwel blijkt uit de beschikbare informatie dat de socio-economische situatie voornamelijk het gevolg is van een complexe wisselwerking van zeer vele factoren, waarbij het optreden van de taliban van geen of minder belang is.⁹²

De conclusie van het CGVS dat het optreden van de taliban slechts een beperkte impact heeft gehad op de precaire socio-economische omstandigheden in Afghanistan is gebaseerd op een zeer selectieve lezing van de informatie van het Europees Asielagentschap. Het CGVS neemt niet alle beschikbare landeninformatie in overweging en houdt geen rekening met alle relevante feiten met betrekking tot de precaire socio-economische en humanitaire situatie in Afghanistan. Het CGVS lijkt het feit dat de gedragingen van de taliban slechts een beperkte impact hebben gehad eerder te construeren dan passief te ontdekken door middel van het afwegen van alle beschikbare informatie, inclusief informatie die duidelijke aanwijzingen bevat dat het handelen van de taliban wel degelijk impact heeft gehad op de huidige precaire humanitaire situatie. Deze informatie zal besproken worden in paragraaf 2.2.2.

De vlucht van gekwalificeerd personeel wordt in de EASO Country Focus genoemd in verband met de mogelijkheid van de taliban om het land te runnen.⁹³ Deze informatie dateert van de eerste maanden na de machtsovername van de taliban en is niet voldoende **actueel** voor een beoordeling van de effecten van die ‘brain drain’ op de socio-economische en humanitaire situatie in augustus 2022. Bovendien is deze informatie niet specifiek of

⁹⁰ EASO, Key socio-economic indicators, augustus 2017, p. 20, voetnoot 53.

⁹¹ Ibid., p. 20.

⁹² CGVS, aanvullende nota, augustus 2022, p. 5.

⁹³ EASO, Country Focus Afghanistan, januari 2022, p. 18.

voldoende relevant voor een beoordeling van de volledige impact op de economie naast de uitdagingen die het meebrengt bij het laten draaien van de administratie.

Wat betreft de gebrekkige toegang tot de arbeidsmarkt voor vrouwen en de gevolgen daarvan voor de socio-economische en humanitaire omstandigheden, houdt het CGVS geen rekening met de informatie in het rapport van het Europees Asielagentschap over 'Targeting of Individuals' over de toegang tot de arbeidsmarkt of met de andere vele rapporten die inmiddels verschenen zijn over de positie van vrouwen in Afghanistan.⁹⁴ Het CGVS toont niet aan op basis van **actuele en nauwkeurige informatie uit verschillende soorten bronnen** dat het feit dat vrouwen in Afghanistan sinds 15 augustus 2021 voor het overgrote deel uitgesloten zijn van de arbeidsmarkt slechts een beperkte impact zou hebben op de Afghaanse economie of de preciaire humanitaire omstandigheden.

- Over de andere factoren: Evenwel blijkt uit de beschikbare informatie dat de socio-economische situatie voornamelijk het gevolg is van een complexe wisselwerking van zeer vele factoren, waarbij het optreden van de taliban van geen of minder belang is. Het gaat om factoren zoals het aflopen van de financiële steun aan de voormalige overheidsadministratie, het feit dat de voormalige Afghaanse regering slechts in beperkte mate een socio-economisch beleid ontwikkeld had, alsook de zeer beperkte ontwikkeling van een formele privésector, de onveiligheid ten tijde van het conflict tussen de taliban en de vorige overheid, de tijdelijke sluitingen van de grenzen door Pakistan en Iran, een terugval van en disrupties in buitenlandse handel, daarbij inbegrepen de impact van het conflict in Oekraïne op de wereldhandel, moeilijkheden om fondsen naar en binnen Afghanistan over te maken, een tekort aan cash, en een tijdelijke onderbreking van humanitaire hulp in de laatste maanden van 2021. Het stopzetten van de humanitaire hulp had diverse redenen en was deels het gevolg van internationale sancties tegen de taliban die reeds sinds 2015 bestonden. Deze factoren hebben geleid tot een hyperinflatie en een inkrimping van de economie als gevolg van een tekort aan cash en liggen aan de basis van de huidige socio-economische en humanitaire situatie. Ten slotte hebben ook de jarenlange aanhoudende droogte en de wereldwijde COVID-19 pandemie een impact gehad op de socio-economische en humanitaire situatie. Daar tegenover staat dat de humanitaire hulp in het land minder belemmeringen ondervond omwille van een drastische afname van het willekeurig geweld.⁹⁵

Voor de andere door het CGVS genoemde factoren is moeilijk na te gaan op welke specifieke informatie het CGVS zich baseert. Een aantal factoren zijn niet expliciet terug te vinden in de aangehaalde rapporten van het Europees Asielagentschap en zijn mogelijk gebaseerd op andere informatie. Zo heeft NANSSEN **geen** expliciete informatie kunnen terugvinden in de door het CGVS aangehaalde rapporten over:

⁹⁴ Zie bijvoorbeeld, Human Rights Watch, Futures in the Balance: Taking Action to Ensure Afghan Women's & Girls' Rights under Taliban Rule, augustus 2022, beschikbaar via <https://static1.squarespace.com/static/5db70e83fc0a966cf4cc42ea/t/62fac3179fd3d1177138d60c/1660601113328/Futures+in+the+Balance+Taking+Action+to+Ensure+Afghan+Women%27s+%26+Girls%27+Rights+Under+Taliban+Rule+8.15.22+Final.pdf>; Amnesty International, 'Death in slow motion: Women and Girls under Taliban Rule,' juli 2022, beschikbaar via <https://www.ecoi.net/en/file/local/2076021/ASA1156852022ENGLISH.pdf>; UNAMA, Human Rights in Afghanistan, juli 2022.

⁹⁵ CGVS, aanvullende nota, augustus 2022, p. 5.

- Het aflopen van de financiële steun aan de voormalige overheidsadministratie,
- Het feit dat de voormalige Afghaanse regering slechts in beperkte mate een socio-economisch beleid ontwikkeld had,
- De zeer beperkte ontwikkeling van de formele privésector,
- De impact van het conflict in Oekraïne op de wereldhandel (enkel informatie over het effect van het conflict in Oekraïne op voedselveiligheid in Afghanistan),⁹⁶
- Het feit dat het stopzetten van de humanitaire hulp *diverse redenen* had en deels het gevolg was van internationale sancties tegen de taliban die reeds sinds 2015 bestonden,
- Het feit dat de humanitaire hulp in het land minder belemmeringen ondervindt omwille van een drastische afname van het willekeurig geweld.

Kortom, het CGVS toont de factoren en de concrete gevolgen van de factoren voor de socio-economische situatie niet aan op basis van **actuele en nauwkeurige informatie uit verschillende soorten bronnen**.

- Over de taliban en humanitaire hulp: “Hoewel het economische beleid van de taliban voorlopig nog onduidelijk is, blijkt uit de beschikbare landeninformatie verder niet dat de taliban maatregelen zouden hebben getroffen om de humanitaire situatie te doen verslechteren, bijvoorbeeld door humanitaire hulp te blokkeren. Integendeel moet worden vastgesteld dat de taliban maatregelen heeft genomen om het transport van humanitaire hulp te garanderen. Voorts werden de internationale sancties versoepeld met het oog op het verlenen van humanitaire hulp.”⁹⁷

Het CGVS focust op humanitaire hulp zonder concreet te maken wat humanitaire hulp precies inhoudt en welke hulp (anders dan humanitaire hulp) noodzakelijk is om Afghanistan uit de humanitaire crisis te trekken. Het CGVS houdt hierbij geen rekening met **alle relevante feiten** en neemt geen **actuele en nauwkeurige informatie uit verschillende bronnen** in overweging. In paragraaf 2.2.2 zal NANSEN het belang van andere vormen van hulp bespreken voor de huidige humanitaire crisis in Afghanistan.

Voor wat betreft de maatregelen die de taliban zou hebben genomen om het transport van humanitaire hulp te garanderen, kan NANSEN **geen** expliciete informatie terugvinden in de door het CGVS aangehaalde rapporten van het Europees Asielagentschap.

Met de verwijzing naar de versoepeling van de internationale sancties met het oog op de verlening van humanitaire hulp, doelt het CGVS op de resolutie aangenomen door de VN Veiligheidsraad in december 2021.⁹⁸ Het CGVS laat echter na aan te tonen, op basis van **actuele en nauwkeurige informatie uit verschillende bronnen**, wat de concrete gevolgen waren van de versoepelingen van de internationale sancties en in hoeverre de humanitaire hulp terug is op het niveau van voor de machtsovername door de taliban. Ook bij deze feitelijke stelling houdt het CGVS geen rekening met alle relevante feiten in Afghanistan.

⁹⁶ EUAA, Afghanistan Key socio-economic indicators, augustus 2022, p. 30.

⁹⁷ CGVS, aanvullende nota, augustus 2022, p. 5.

⁹⁸ UN Security Council, Resolution S/RES/2615 (2021), 22 December 2021.

1.3.5. De bewijswaarde van de landeninformatie aan de basis van de beoordeling van de veiligheidssituatie

In de aanvullende nota van eind augustus 2022 concludeert het CGVS dat er actueel geen aanwijzingen zijn dat er in Afghanistan een situatie zou bestaan waarbij een burger louter door zijn aanwezigheid in het land een reëel risico zou lopen om blootgesteld te worden aan een ernstige bedreiging van zijn leven of zijn persoon in de zin van artikel 48/4 paragraaf 2 onder c) van de Vreemdelingenwet. Het CGVS baseert zich op rapporten van het Europees Asielagentschap⁹⁹ en een COI Focus van Cedoca.¹⁰⁰ In deze paragraaf zullen een aantal feitelijke stellingen van het CGVS met betrekking tot de veiligheidssituatie worden uitgelicht. Deze stellingen zullen worden beoordeeld op basis van de landeninformatie die eraan ten grondslag *lijkt* te liggen.

- Over de beschikbaarheid van informatie: “De machtsovername door de taliban heeft een impact gehad op de aanwezigheid van bronnen in het land en op de mogelijkheid om verslag uit te brengen. Er kan opgemerkt worden dat, in vergelijking met de periode voor de machtsovername waarin bijzonder veel bronnen en organisaties in Afghanistan actief waren en over de veiligheidssituatie rapporteerden, heden minder gedetailleerde en betrouwbare informatie over de situatie in Afghanistan voorhanden is. Er moet echter worden vastgesteld dat de berichtgeving uit en over het land niet is gestopt, dat tal van bronnen nog steeds beschikbaar zijn en nieuwe bronnen zijn verschenen. Bovendien zijn verschillende gezaghebbende experts, analisten en (internationale) instellingen de situatie in het land blijven opvolgen en rapporteren zij over gebeurtenissen en incidenten. De verbeterde veiligheidssituatie heeft verder als gevolg dat meer regio’s dan vroeger toegankelijk zijn. Er kan dan ook besloten worden dat er actueel voldoende informatie beschikbaar is om het risico voor een burger om het slachtoffer te worden van willekeurig geweld te kunnen beoordelen.”¹⁰¹

Daar waar het Europees Asielagentschap en de asielinstanties van andere EU-lidstaten¹⁰² benadrukken dat er minder informatie beschikbaar is, waarvan de betrouwbaarheid moeilijk te verifiëren is en op basis waarvan maar met beperkte zekerheid conclusies kunnen worden getrokken over toekomstige risico’s, stelt het CGVS juist dat er voldoende informatie beschikbaar is om een zorgvuldige beoordeling te kunnen maken van de nood aan subsidiaire bescherming. Het CGVS lijkt zich hier te baseren op de overwegingen in de Cedoca COI Focus van mei 2022.¹⁰³ Het CGVS hecht veel waarde aan het feit dat er nog altijd verschillende bronnen zijn die informatie produceren over de situatie in Afghanistan.

⁹⁹ EASO, Afghanistan Security Update, september 2021; EASO, Afghanistan COI Focus, januari 2022; EUAA, Afghanistan Security situation, augustus 2022.

¹⁰⁰ Cedoca, COI Focus Afghanistan: Veiligheidssituatie, mei 2022.

¹⁰¹ CGVS, aanvullende nota, augustus 2022, p. 3.

¹⁰² EUAA, Afghanistan Security situation, augustus 2022, p. 18; Danish Immigration Service, COI-report Afghanistan Taliban’s impact on the population, juni 2022; Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen Ambtsbericht Afghanistan, maart 2022, p. 7; Landinfo, Afghanistan Talibans regime – situasjoner etter maktovertakelsen, 9 maart 2022, p. 6-7, beschikbaar via <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2022/03/Afghanistan-temanotat-Talibans-regimesituasjoner-etter-maktovertakelsen-09032022.pdf>; EASO, Afghanistan Country Focus, januari 2022, p. 8 – 11.

¹⁰³ Cedoca, COI Focus Afghanistan, mei 2022, p. 4.

Van belang is echter niet noodzakelijk de hoeveelheid bronnen die informatie beschikbaar stellen, maar de **kwaliteit en dus de betrouwbaarheid van die informatie**. Het CGVS houdt daarbij onvoldoende rekening met de obstakels die bijvoorbeeld door het Europees Asielagentschap worden gemeld,

Due to the Taliban takeover in August 2021, research limitations during the drafting of this report were observed. These challenges included: reduced and restricted media coverage, closing of local media outlets and fleeing of journalists, censorship, political interference from the Taliban in the work of journalists, threats and violence toward media workers and outlets, and difficulties verifying source/information reliability and corroborating information, especially from social media sources. Efforts have been made to locate reliable and corroborated information where possible given the limits.¹⁰⁴

Wat betreft de verbeterde veiligheidssituatie en de toegankelijkheid van meer regio's dan vroeger, toonde NANSEN eerder al aan dat deze specifieke informatie uit de Cedoca COI Focus **niet is gebaseerd op actuele en nauwkeurige informatie uit verschillende bronnen**. Cedoca haalt onvoldoende informatie aan om te kunnen vaststellen welke organisaties toegang hebben tot de *de facto* regering en inspecties en beoordelingen kunnen uitvoeren op het grondgebied in de verschillende provincies en districten van Afghanistan.¹⁰⁵ Het CGVS onderbouwd de stelling ook zelf niet verder met referenties naar andere bronnen dan de Cedoca COI Focus.

Algemene overwegingen over de beschikbaarheid van informatie kunnen overigens niet volstaan, in een beslissing moeten de motieven worden opgenomen voor de feiten die op de kern van het asielrelaas zien en/of van belang zijn voor de beoordeling van de nood aan bescherming. Voor de beoordeling van de veiligheidssituatie houdt dit in dat er voor elk element dat in overweging wordt genomen, **zichtbaar** moet worden aangetoond dat er **voldoende betrouwbare** informatie aan ten grondslag ligt. Doorheen de analyse houdt het CGVS echter op geen enkel moment rekening met de beperkte betrouwbaarheid van de informatie en/of de mate van zekerheid waarmee bepaalde feiten kunnen worden vastgesteld.

- Over de aanwezigheid van actoren van geweld; "Waar voor de machtsovername door de taliban het overgrote deel van het geweld in Afghanistan te wijten was aan de strijd tussen de overheid, de veiligheidsdiensten en de buitenlandse troepen enerzijds, en opstandige groepen als de taliban en ISKP anderzijds, moet worden vastgesteld dat de voormalige overheid, haar veiligheidsdiensten en de buitenlandse troepen niet langer als actor aanwezig zijn in het land. Het verdwijnen van enkele van de belangrijkste actoren uit het conflict heeft geleid tot een fundamenteel nieuwe situatie in het land en draagt in zeer grote bij aan de afname van het willekeurig geweld in Afghanistan."¹⁰⁶

¹⁰⁴ EUAA, Afghanistan Security situation, augustus 2022, p. 18 – 19.

¹⁰⁵ NANSEN Note 2 - 22, Het gebruik van beleidsrichtlijnen van UNHCR en het Europees Asielagentschap in Afgaanse dossiers, juni 2022, p. 23.

¹⁰⁶ CGVS, aanvullende nota, augustus 2022, p. 2.

Het CGVS gaat niet in op de fundamenteel nieuwe situatie in Afghanistan en de actoren van geweld die momenteel *wel* actief zijn, voornamelijk de taliban, de ISKP en de National Resistance Front (hierna: NRF). Het CGVS maakt geen analyse van deze actoren van geweld. Alhoewel het CGVS in een andere paragraaf wel zeer beknopt het ISKP bespreekt, trekt het CGVS geen conclusies over de structuur van bijvoorbeeld de NRF, de manier waarop leiding wordt gegeven aan deze organisatie, de mogelijkheden van deze organisatie (sterkte), etc. Ook gaat het CGVS niet in op de andere gewapende groeperingen die worden gemeld, zoals bijvoorbeeld Al Qaida, Tehrik-i Pakistan, Eastern Turkistan Islamic Movement, en Jamaat Ansullah.¹⁰⁷ De aanwezigheid van actoren van geweld is een van de elementen waar volgens het Europees Asielagentschap rekening mee moet worden gehouden bij de beoordeling van de mate van willekeurig geweld. Het gaat dus om een essentieel element voor de beoordeling van de nood aan subsidiaire bescherming op basis van artikel 48/4 paragraaf 2 onder c) van de Vreemdelingenwet. De aanwezigheid van actoren van geweld moet dan ook **zichtbaar** en **deugdelijk** gemotiveerd worden aan de hand **van actuele en nauwkeurige informatie uit verschillende soorten bronnen**.

- Over de aard van de gebruikte methoden en technieken; “ISKP gebruikt in haar gerichte aanslagen tegen de taliban, vooral in landelijke regio’s, dezelfde tactieken die eerder werden gebruikt door de taliban, zoals bermbommen, magnetische bommen en targeted killings. Hoewel veel van deze acties en aanslagen gebeuren zonder rekening te houden met mogelijke collateral damage onder burgers, is het duidelijk dat gewone Afghaanse burgers niet het voornaamste doelwit zijn en de impact ervan op burgers beperkt is. [...]”¹⁰⁸

Het feit dat het ISKP gebruik maakt van dezelfde tactieken die eerder door de taliban werden gebruikt, is gebaseerd op de EASO Country Focus van januari 2022. In het bijzonder, op één bericht van de BBC van 29 oktober 2021.¹⁰⁹ **Een enkel, verouderd**, mediabericht vormt geen solide basis voor de conclusie dat het duidelijk is dat gewone Afghaanse burgers niet het voornaamste doelwit zijn en de impact van de tactieken van de ISKP ervan op burgers beperkt is. Los van het argument dat het CGVS andere soorten bronnen mee in overweging moet nemen naast het Europees Asielagentschap, is er sprake van **selectief citeren** uit het rapport van het Europees Asielagentschap zelf. Het CGVS maakt geen analyse van de andere informatie die door het Europees Asielagentschap is verzameld. De informatie aan de basis van de stellingen van het CGVS is noch voldoende **actueel** noch voldoende **evenwichtig** om dergelijke stellige conclusies te rechtvaardigen.

Het CGVS houdt verder ook geen rekening met de methodes en technieken van de andere actoren van geweld.

- Over de frequentie van de veiligheidsincidenten; “[The Armed Conflict Location & Event Data Project (hierna: ACLED)] registreerde in de periode van 15 augustus

¹⁰⁷ EUAA, Afghanistan Security Situation, augustus 2022, p. 44 – 57.

¹⁰⁸ CGVS, aanvullende nota, augustus 2022, p. 3.

¹⁰⁹ EASO, Afghanistan Country Focus, januari 2022, p. 59, voetnoot 628.

2021 tot 30 juni 2022 het grootste aantal veiligheidsincidenten in Kabul (226), gevolgd door Panjshir, Baghlan, Nangarhar en Takhar.”¹¹⁰

Er is sprake van **selectief citeren** uit het rapport van het Europees Asielagentschap. Zo worden enkel het aantal veiligheidsincidenten in Kabul vermeldt en niet het totale aantal veiligheidsincidenten in Afghanistan. Het volledige citaat stelt dat,

[...] during the reference period, ACLED documented 1 679 security incidents across the country, of which 777 were coded as ‘battles,’ 571 as ‘violence against civilians,’ and 331 as ‘explosions/remote violence.’ [...] According to ACLED, the highest number of security incidents were recorded in provinces of Kabul (226), Panjsher (181), Baghlan (172), Nangarhar (163), and Takhar (104 security incidents). In the provinces of Parwan, Kunar, Kandahar, Badakhshan, Kapisa, Balkh, and Helmand, ACLED recorded between 49 and 82 security incidents.¹¹¹

Het CGVS houdt geen rekening met andere informatie in het rapport van het Europees Asielagentschap¹¹² noch haalt het zelf informatie aan uit andere bronnen ter ondersteuning van de cijfers. Het CGVS laat verder na de informatie in de juiste context te plaatsen of aan te tonen op welke manier deze informatie precies **relevant** is. In welke mate is volgens het CGVS het willekeurig geweld nu precies afgenomen ten op zichten van voorgaande jaren?

Bovendien wordt geen rekening gehouden met de moeilijkheden die ACLED ondervindt bij het verzamelen van data.¹¹³ Zo geeft ACLED aan dat het al voor de machtsovername door de taliban in Afghanistan geconfronteerd werd met unieke methodologische uitdagingen als gevolg van vooringenomenheid van bronnen bij het rapporteren van informatie en de beperkte toegang tot de afgelegen landelijke gebieden in Afghanistan. ACLED geeft aan dat na de machtsovername door de Taliban een hele reeks bronnen van informatie de mond is gesnoerd. ACLED stelt ook dat rapporten over veiligheidsincidenten vaak vaag zijn en dat verschillende onafhankelijke incidenten worden samengenomen.¹¹⁴ Het ACLED heeft een aantal stappen ondernomen om de betrouwbaarheid van de informatie te versterken,¹¹⁵ toch moet er rekening worden gehouden met het feit dat rapporten over veiligheidsincidenten zich centreren rond Kabul,¹¹⁶ dat veiligheidsincidenten niet altijd gerapporteerd worden,¹¹⁷ dat de locatie van veiligheidsincidenten niet altijd gepreciseerd kan worden,¹¹⁸ en dat het moeilijk is om dodelijke slachtoffers juist in te schatten.¹¹⁹ Het CGVS zal **transparant** moeten

¹¹⁰ CGVS, aanvullende nota, augustus 2022, p. 3.

¹¹¹ EUAA, Afghanistan Security Situation, augustus 2022, p. 62 – 63.

¹¹² EUAA, Afghanistan Security Situation, augustus 2022, p. 63 e.v.

¹¹³ ACLED Methodology and Coding Decisions around Political Violence and Demonstrations in Afghanistan, februari 2022, beschikbaar via https://acleddata.com/acleddatanew/wp-content/uploads/dlm_uploads/2019/01/ACLED_Afghanistan-Methodology_v5-February-2022.pdf; ACLED, Tracking Disorder during Taliban Rule in Afghanistan: A joint ACLED and APW report, April 2022, beschikbaar via https://acleddata.com/acleddatanew/wp-content/uploads/2022/04/ACLED_APW_JointReport_Tracking-Disorder-During-Taliban-Rule-in-Afghanistan_WebFin2022.pdf

¹¹⁴ ACLED Methodology and Coding Decisions around Political Violence and Demonstrations in Afghanistan, februari 2022, p. 3, 12 - 13.

¹¹⁵ Ibid.; ACLED, Tracking Disorder during Taliban Rule in Afghanistan: A joint ACLED and APW report, April 2022, p. 2.

¹¹⁶ ACLED Methodology and Coding Decisions around Political Violence and Demonstrations in Afghanistan, februari 2022, p. 13.

¹¹⁷ ACLED, Tracking Disorder during Taliban Rule in Afghanistan: A joint ACLED and APW report, April 2022, p. 3, 7.

¹¹⁸ ACLED Methodology and Coding Decisions around Political Violence and Demonstrations in Afghanistan, februari 2022, p. 15 - 16.

¹¹⁹ Ibid., p. 17 - 19.

motiveren **hoe betrouwbaar** het de data van ACLED acht, **welke bewijswaarde** de data kan worden toegekend en **met welke mate van zekerheid** er conclusies kunnen worden getrokken op basis van deze data.

- Over de mate waarin het geweld geografisch verspreid is; “[...] Anderzijds wordt er gerapporteerd over een toenemend aantal confrontaties tussen de taliban en het National Resistance Front in de eerste helft van 2022, voornamelijk in Panjshir en enkele noordelijke regio’s en over aanslagen door ISKP, die voornamelijk gericht zijn tegen leden van de taliban en tegen sjiitische burgers.

[...]

ISKP, dat een 4000-tal militanten zou tellen, is aanwezig in quasi heel Afghanistan, maar heeft een sterkere aanwezigheid in het oosten, het noorden en in Kabul. De aanwezigheid van ISKP in deze gebieden is echter niet van dien aard dat er kan gesteld worden dat ze de controle hebben over het grondgebied.”¹²⁰

Voor elke actor van geweld moet worden overwogen waar ze actief zijn om zo de geografische spreiding van het geweld zorgvuldig te kunnen beoordelen.¹²¹ Het CGVS beperkt zich tot slechts twee actoren van geweld, de NRF en de ISKP. Het CGVS maakt bijvoorbeeld ook niet *concreet* in welke provincies de actoren van geweld precies actief zijn. De conclusies van het CGVS zijn zeer summier en lijken op selectieve informatie gebaseerd. De analyse stoelt niet **zichtbaar** op **actuele, nauwkeurige** en **evenwichtige** informatie. Op welke manier is er rekening gehouden met de informatie in het rapport van het Europees Asielagentschap? Aan welke bronnen wordt door het CGVS een zekere bewijswaarde gehecht? Welke conclusies kunnen er worden getrokken op basis van die informatie en met welke mate van zekerheid over de aanwezigheid van de actoren van geweld in bepaalde provincies?

- Over het aantal burgerslachtoffers; “UNAMA registreerde in de tien maanden na 15 augustus 2021 in totaal 2.106 burgerslachtoffers (waarvan 700 dodelijke), voornamelijk ten gevolge van aanslagen van ISKP op niet-militaire doelwitten waarbij vnl. religieuze minderheden worden getroffen en, in mindere mate, als gevolg van ‘unexploded ordnance’.

Het geweld dat actueel nog plaatsvindt, is voornamelijk doelgericht van aard, waarbij enerzijds sprake is van acties van de taliban tegen voornamelijk leden van de voormalige ANSF alsook tegen bijvoorbeeld ex- overheidsmedewerkers, journalisten en aanhangers van ISKP.

[...]

Dodelijke slachtoffers vielen er volgens [Uppsala Conflict Data Program (hierna: UCDP)] in de periode tussen 16 augustus 2021 en 1 juni 2022 voornamelijk in de provincie Kabul (298), gevolgd door Kunduz, Balkh, Kandahar en Panjshir. De

¹²⁰ CGVS, aanvullende nota, augustus 2022, p. 3.

¹²¹ EUAA, Country Guidance Afghanistan, April 2022, p. 131.

vastgestelde daling van het geweld heeft verder als gevolg dat de wegen significant veiliger werden, waardoor burgers zich veiliger over de weg kunnen verplaatsen.¹²²

De analyse van het CGVS is **onvoldoende transparant en evenwichtig** nu in de analyse geen rekening wordt gehouden met informatie in de rapporten van het Europees Asielagentschap en andere beschikbare bronnen die aanwijzingen bevatten dat ook burgers nog altijd slachtoffer worden van geweld.¹²³ Op basis van welke informatie komt het CGVS tot de conclusie dat het geweld *voornamelijk* doelgericht van aard is? Op welke manier is er door het CGVS rekening gehouden met de informatie die aangeeft dat het geweld tot op zekere hoogte ook nog op burgers in het algemeen gericht is?

Er is sprake van **selectief en onjuist citeren** van informatie door het CGVS, een gevolg van **round-tripping** van informatie. Zo geeft UNAMA in het rapport van juli 2022 bijvoorbeeld aan dat tussen augustus 2021 en juni 2022 'Improvised Explosive Device' (hierna: IED) aanvallen op niet-militaire doelen, zoals moskeeën, openbare parken, scholen en openbaar vervoer, het meest significant hebben bijgedragen aan civiele schade. Een meerderheid van deze IED-aanslagen zijn geclaimd door of aan de ISKP toegeschreven. En de aanslagen die door het ISKP zijn geclaimd of aan hen zijn toegeschreven waren in veel gevallen gericht op etnische en religieuze minderheden.¹²⁴ Deze informatie is genuanceerder dan het Europees Asielagentschap of het CGVS doen uitschijnen. De indruk wordt gewekt dat de gerichte IED-aanslagen door het ISKP tot de meeste civiele schade lijden. Terwijl het UNAMA stelt dat IED-aanslagen in het algemeen het meest significant hebben bijgedragen aan de civiele schade. Deze aanslagen zijn niet allemaal uitgevoerd door ISKP en hadden ook niet altijd etnische of religieuze minderheden tot doelwit.

Het CGVS lijkt het aantal dodelijke burgerslachtoffers genoemd door UNAMA te willen ondersteunen door de cijfers van het UCPD ook te vermelden. De cijfers van het UCPD worden ook **selectief geciteerd** door het CGVS. In het rapport van het Europees Asielagentschap wordt namelijk gesteld dat,

In the period between 16 August 2021 and 1 June 2022, UCDP recorded 778 civilian deaths, the majority of which occurred in Kabul Province (298), followed by Kunduz Province (121), Balkh (77), Kandahar (65), and Panjsher (61) provinces.¹²⁵

Deze cijfers zijn gebaseerd op data van het UCDP verkregen via een email gericht aan het Europees Asielagentschap.¹²⁶ Deze specifieke data is dan ook niet openbaar in het format zoals deze aan het Europees Asielagentschap is verschaft. De data zijn moeilijk onafhankelijk te verifiëren. In de methodologie geeft het UCDP aan dat het onder andere ook informatie haalt uit de rapporten van VN-organisaties.¹²⁷ Er moet dus rekening mee worden gehouden dat het UCDP naar informatie van UNAMA kan verwijzen en dat er mogelijk sprake zou kunnen zijn van '**false corroboration**;' De cijfers van UNAMA lijken te worden ondersteund door de data van het UCDP, maar mogelijk wordt er naar dezelfde **primaire informatie** verwezen.

¹²² CGVS, aanvullende nota, augustus 2022, p. 2 – 3.

¹²³ Zie bijvoorbeeld EUAA, Afghanistan Security Situation, augustus 2022, p. 71 – 74; UNAMA, Human Rights in Afghanistan, juli 2022, p. 9 – 12.

¹²⁴ UNAMA, Human Rights in Afghanistan, juli 2022, p. 10 – 11.

¹²⁵ EUAA, Afghanistan Security Situation, augustus 2022, p. 73.

¹²⁶ Ibid., zie voetnoot 605.

¹²⁷ Zie <https://www.pcr.uu.se/research/ucdp/methodology/>

Nergens in de door het CGVS aangehaalde rapporten van het Europees Asielagentschap of de COI Focus van Cedoca wordt gesproken over een *significante verbetering* van de veiligheid op Afghaanse wegen. In het rapport van het Europees Asielagentschap van augustus 2022 over de veiligheidssituatie wordt een anonieme journalist geciteerd die in Londen is gebaseerd. Deze journalist geeft aan dat als gevolg van een afname van IED-aanslagen het *veiliger* is op de weg.¹²⁸ Het gaat hier om een enkele anonieme bron van informatie die buiten Afghanistan verblijft. Zoals reeds eerder vermeld, kan de **betrouwbaarheid** van een anonieme bron en de informatie die zij verstrekken slechts beperkt worden geverifieerd. Het rapport van het Europees Asielagentschap met betrekking tot 'Key socio-economic indicators' van augustus 2022, waarnaar het CGVS niet verwijst in het kader van de analyse van de veiligheidssituatie, citeert bijvoorbeeld wel de UN Special rapporteur voor mensenrechten die spreekt over betere toegankelijkheid.¹²⁹ Veiliger en betere toegankelijkheid staat niet gelijk aan een *significante verbetering* van de veiligheid op de wegen. Het CGVS brengt zelf **geen actuele en nauwkeurige informatie aan uit andere verschillende bronnen** ter ondersteuning van deze feitelijke stelling. Het CGVS laat ook na om de bijkomende informatie in de rapporten van het Europees Asielagentschap zelf zorgvuldig af te wegen en de stelling is dus niet gebaseerd op **accurate** en **evenwichtige** informatie. Zo houdt het CGVS niet zichtbaar rekening met de bron die aangeeft dat er nog wel degelijk verschillende risico's verbonden zijn aan het reizen door Afghanistan via de weg,¹³⁰ het feit dat de ISKP gebruikt maakt van explosieven op de weg,¹³¹ de risico's in verband met checkpoints van de taliban,¹³² de vele gerapporteerde 'roadside bombs,'¹³³ etc.

- Over de mate waarin burgers ingevolge het gewapend conflict de provincie ontvluchten; "In de maanden voorafgaand aan de machtsovername door de taliban was er sprake van een sterke toename van het aantal intern ontheemden. Deze waren afkomstig uit quasi elke provincie van Afghanistan. UNOCHA rapporteerde in de periode 1 januari – 30 november 2021 759.000 nieuwe intern ontheemden in Afghanistan, waarvan 98% dateerde van voor de machtsovername door de taliban. Na de machtsovername en het einde van het conflict is er een significante daling in het aantal intern ontheemden en is ontheemding ten gevolge van conflict vrijwel volledig gestopt. In de eerste helft van 2022 werden ongeveer 1.155 nieuwe intern ontheemden geregistreerd. Bovendien schatte UNHCR begin 2022 dat er sinds de machtsovername zo'n 170.000 intern ontheemden zijn teruggekeerd naar hun regio gelet op de stabielere veiligheidssituatie. IOM registreerde in de tweede helft van 2021 2,2 miljoen IDP's die teruggekeerd waren naar hun regio van herkomst."¹³⁴

Het merendeel van de informatie die door het CGVS wordt aangehaald is niet langer **actueel** voor een zorgvuldige beoordeling van de mate van ontheemding in Afghanistan in

¹²⁸ EUAA, Afghanistan Security Situation, augustus 2022, p. 33.

¹²⁹ EUAA, Afghanistan Key socio-economic indicators, augustus 2022, p. 68; Zie ook Statement by the United Nations Special Rapporteur on the situation of human rights, Richard Bennett, following his visit to Afghanistan from May 15-26, 2022, beschikbaar via

https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.ohchr.org%2Fsites%2Fdefault%2Ffiles%2F2022-05%2F26052022-Afghan-SR-visit_press-statement.docx&wdOrigin=BROWSELINK

¹³⁰ EUAA, Afghanistan Security Situation, augustus 2022, p. 33.

¹³¹ EASO, Afghanistan Country Focus, januari 2022, p. 59

¹³² EUAA, Afghanistan Key socio-economic indicators, augustus 2022, p. 70.

¹³³ Zie bijvoorbeeld EASO, Afghanistan Country Focus, januari 2022, p. 63

¹³⁴ CGVS, aanvullende nota, augustus 2022, p. 3.

augustus 2022. Het enige **relevante** aangehaalde cijfer van 1.155 nieuwe *interne* ontheemden tijdens de eerste helft van 2022 is niet terug te vinden in de informatie van het Europees Asielagentschap en is **niet zichtbaar gebaseerd op actuele en nauwkeurige informatie uit verschillende soorten bronnen**. Er wordt bovendien opgemerkt dat het CGVS slechts focust op *interne* ontheemding, terwijl zowel interne als externe ontheemding moet worden meegewogen in de beoordeling van de mate van willekeurig geweld en de nood aan subsidiaire bescherming.¹³⁵

Afsluitend merkt NANSEN op dat de analyse van het CGVS betrekking heeft op de situatie in Afghanistan in het algemeen. Het CGVS laat na om de dynamieken in de specifieke regio's van afkomst van de individuele Afghaanse verzoekers in overweging te nemen bij de beoordeling van de nood aan subsidiaire bescherming. De verschillende elementen die van belang zijn voor de beoordeling van het bestaan van willekeurig geweld moeten op provinciaal of zelfs districtsniveau worden afgewogen en beoordeeld. Het CGVS onderzoekt niet specifiek in hoeverre er actoren van geweld aanwezig zijn in de provincie van afkomst van verzoekers of bijvoorbeeld de aard van de gebruikte methodes van de actoren van willekeurig geweld of aantal veiligheidsincidenten en burgerslachtoffers in de provincie van afkomst van verzoekers. Het Europees Asielagentschap concludeerde in april 2022 op basis van de informatie in rapporten van september 2021 en januari 2022 nochtans duidelijk dat,

Therefore, at the time of writing, the level of indiscriminate violence is considered to be significantly lower than before (the Taliban takeover). Nevertheless, the future risk of indiscriminate violence in any part of the country, should always be based on the most recent information concerning **the dynamics in the particular area** as well as the country as a whole. Limitations with regard to reliable reporting from the country should also be taken into account.¹³⁶

Het onderzoek naar en de beslissing op de verzoeken om subsidiaire bescherming op basis van de huidige veiligheidssituatie is dan ook niet **individueel, onpartijdig en objectief** in overeenstemming met artikel 48/6, §5 van de Vreemdelingenwet.

TIP VOOR ADVOCATEN

Om aan te tonen dat de landeninformatie die ten grondslag ligt aan de feiten vaststelling van het CGVS niet overeenkomstig artikel 10 lid 3 onder b) van de Procedurerichtlijn is, is het van belang om concreet te maken aan **welke** kwaliteitsstandaarden niet wordt voldaan en **waarom** niet aan deze standaarden wordt voldaan. Daarnaast is het van belang om zelf andere bronnen of informatie aan te halen en het gebruik van deze specifieke bronnen te motiveren. Deze bronnen en informatie moeten telkens op eigen merites worden beoordeeld. Er moet worden beoordeeld hoe relevant, actueel, accuraat, gebalanceerd, betrouwbaar en transparant de informatie is. Vervolgens moet worden bepaald wat de informatie precies zegt over het soort en ernst van een risico en met welke mate van zekerheid het risico kan worden vastgesteld op basis van de beschikbare informatie.

¹³⁵ EUAA, Country Guidance: Afghanistan, common analysis and guidance note, April 2022, p. 131.

¹³⁶ EUAA, Country Guidance: Afghanistan, April 2022, p. 130.

1.4. Conclusie

Bij de behandeling van de verzoeken om internationale bescherming van Afghaanse verzoekers wordt er door het CGVS te beperkt invulling gegeven aan een aantal specifieke procedurele garanties waardoor deze niet voldoende gewaarborgd zijn. Als gevolg komt de rechtvaardigheid van de asielprocedure op de helling te staan. In het bijzonder wordt er onvoldoende invulling gegeven aan de samenwerkingsplicht. Daar waar het CGVS actief zou moeten samen werken met Afghaanse verzoekers om de elementen ter staving van hun verzoeken te vervolledigen en actualiseren, schiet het CGVS te kort op twee punten.

In de eerste plaats worden niet alle Afghaanse verzoekers opnieuw gehoord naar aanleiding van de ingrijpende veranderingen in Afghanistan. Daarmee schendt het CGVS het recht om gehoord te worden van deze verzoekers. Het CGVS ontnemt deze Afghaanse verzoekers de kans om naar behoren en daadwerkelijk hun standpunt kenbaar te maken met betrekking tot de gewijzigde situatie in Afghanistan na de machtsovername door de taliban. Het CGVS beschikt ook niet over de volledige kennis van zaken om objectief te kunnen bepalen of er zwaarwegende gronden bestaan om aan te nemen dat een verzoeker een gegronde vrees voor vervolging en/of een reëel risico op ernstige schade zou kunnen lopen in de toekomst. Tenslotte gaat het CGVS hier voorbij aan de eigen samenwerkingsplicht die invulling moet worden gegeven door het stellen van gepaste vragen tijdens een nieuw persoonlijk onderhoud en zodoende ook de kans te geven om eventuele nadelige bevindingen op te helderen of te weerleggen.

In de tweede plaats gebruikt het CGVS niet alle beschikbare middelen om relevant bewijs te verzamelen, inclusief waar nodig ter ondersteuning van het verzoek om internationale bescherming. Het onderzoek naar en de beoordeling van met name de nood aan subsidiaire bescherming door CGVS steunt niet zichtbaar op nauwkeurige en actuele informatie uit verschillende bronnen overeenkomstig artikel 10 lid 3 onder b) van de Procedurerichtlijn. In het bijzonder is het gebruik van landeninformatie door het CGVS niet transparant: Het CGVS maakt geen beoordeling van de bewijswaarde van de landeninformatierapporten en laat na duidelijke referenties naar specifieke vindplaatsen van informatie op te nemen in beslissingen. Daarnaast baseert het CGVS zich hoofdzakelijk op de informatie van het Europees Asielagentschap en neemt het geen informatie in overweging van andere objectieve en betrouwbare bronnen. Het CGVS baseert zich bovendien vaak op één enkele bron uit de rapporten van het Europees Asielagentschap, andere informatie verzameld door het Europees Asielagentschap wordt ook niet zichtbaar in overweging genomen. Ten slotte citeert het CGVS de gebruikte bronnen zeer selectief. Kortom, de feitelijke stellingen van het CGVS zijn dan ook niet gebaseerd op accurate en evenwichtige informatie. Als gevolg wordt er door het CGVS onvoldoende bewijs geleverd voor de gestelde materiële feiten op basis waarvan het CGVS de nood aan bescherming analyseert. Bovendien houdt het CGVS geen rekening met alle relevante materiële feiten in verband met de situatie in Afghanistan.

2. Nood aan bescherming

De machtsovername door de Taliban en de daar opvolgende wijdverspreide mensenrechtenschendingen in Afghanistan hebben geleid tot een toename van de nood aan internationale bescherming van personen die Afghanistan ontvluchten.¹³⁷ Dit deel van de Nansen Note bespreekt eerst kort de nood aan bescherming van personen die Afghanistan ontvluchten en behoren tot een risicogroep. Vervolgens zal uitgebreid worden ingegaan op de nood aan subsidiaire bescherming van personen die Afghanistan ontvluchten die niet tot een risicogroep behoren.

2.1. Risicogroepen

De verzoeken om internationale bescherming van personen die behoren tot een risicogroep moeten in het bijzonder zorgvuldig onderzocht worden nu zij *over het algemeen, waarschijnlijk of mogelijks* een risico op een gegronde vrees voor vervolging hebben in verband met een aantal risico verhogende omstandigheden.¹³⁸ De mate van zekerheid waarmee een gegronde vrees voor vervolging wordt aangenomen verschilt dus per risicogroep en moet worden meegewogen in de beoordeling van de individuele omstandigheden.

Zoals hierboven reeds vermeld, geeft UNHCR in de Guidance Note van februari 2022 aan dat,

Given current uncertainties including disregard for the rule of law, the fear and uncertainties related to authoritarian governance, and the lack of comprehensive information about the human rights situation in Afghanistan as outlined above, in UNHCR's assessment it is not currently possible to issue comprehensive guidance on the international protection needs of people fleeing Afghanistan.¹³⁹

Toch benoemt UNHCR een aantal risicogroepen in de Guidance Note. Zo geeft UNHCR aan dat, *onder andere*, de volgende groepen personen een verhoogde nood aan bescherming hebben: Vrouwen en meisjes, personen gelieerd aan de voormalige Afghaanse overheid, personen die buitenlandse strijdkrachten hebben ondersteund, religieuze leiders, personen die gedwongen rekrutering vrezden, onderwijspersoneel, personeel werkzaam in de gezondheidszorg, humanitaire werkers, mensenrechten verdedigers, journalisten, personen die morele en sociale normen overtreden, etnische en religieuze minderheden en LGBTI personen.¹⁴⁰

Sinds 17 januari 2022 is het CGVS op basis van artikel 11 lid 3 van de Verordening tot oprichting van het Europees Asielagentschap verplicht om bij de beoordeling van een verzoek om internationale bescherming rekening te houden met de gemeenschappelijke

¹³⁷ UNHCR, Guidance Note Afghanistan, februari 2022.

¹³⁸ UNHCR, UNHCR Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum-Seekers from Afghanistan, 30 August 2018, p. 37 e.v.

¹³⁹ UNHCR, Guidance Note Afghanistan, februari 2022, par. 12.

¹⁴⁰ Ibid., p. 3, voetnoot 10.

analyse en richtsnoeren van het Europees Asielagentschap.¹⁴¹ In de Country Guidance van april 2022 heeft het Europees Asielagentschap de volgende risicogroepen aangewezen:¹⁴²

- De volgende risicogroepen zullen volgens het Europees Agentschap **over het algemeen** een nood aan bescherming hebben,
 1. Interpreters
 2. Journalists and media workers seen by the Taliban as critical of them or as not complying with conditions set by the Taliban
 3. Human rights defenders
 4. Individuals considered to have committed blasphemy and/or apostasy
 5. LGBTIQ persons
 6. Men directly involved in blood feuds

- De volgende risicogroepen zullen volgens het Europees Agentschap **waarschijnlijk** een nood aan bescherming hebben,
 1. Individuals who have worked for foreign military troops or perceived as supporting them
 2. Religious scholars perceived to delegitimise the Taliban ideology
 3. Women
 4. Children at risk of child marriage

- De volgende risicogroepen zullen volgens het Europees Agentschap **mogelijks** een nood aan bescherming hebben,
 1. Persons affiliated with the former government
 2. Persons fearing forced recruitment by armed groups
 3. Educational personnel
 4. Healthcare professionals and humanitarian workers, including individuals working for national and international NGOs
 5. Journalist and media workers in general
 6. Individuals perceived to have transgressed moral and/or societal norms, including honour-based violence and moral offences, persons perceived as westernised
 7. Ethnic and religious minorities, including Hazara, Shia, Ismaili, Hindus and Sikhs
 8. Children at risk of violence, recruitment, child labour and child trafficking, girls restricted from accessing education
 9. Persons living with disabilities and persons with severe medical issues
 10. Women, children and men involved in blood feuds (farther removed from feuds)
 11. Persons involved in land disputes
 12. Individuals accused of ordinary crimes

Bij de beoordeling van de nood aan bescherming van een Afghaanse verzoeker die behoort tot een risicogroep, moet rekening worden gehouden met het feit dat het gezien de situatie in Afghanistan het momenteel zeer moeilijk is om betrouwbaar bewijs te verzamelen. Het CGVS zou dan ook eerder het voordeel van de twijfel moeten geven wat betreft de aannemelijkheid van verklaringen en de gestelde vrees bij terugkeer naar Afghanistan.

¹⁴¹ Verordening (EU) 2021/2303 van het Europees Parlement en de Raad van 15 december 2021 inzake het Asielagentschap van de Europese Unie en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 439/2010, L. 468/1 - 54.

¹⁴² EUAA, Country Guidance Afghanistan, April 2022, p. 59 e.v.

TIP VOOR ADVOCATEN

Het behoren tot een risicogroep houdt niet noodzakelijk in dat het vluchtelingenstatuut automatisch zal worden toegekend. Afhankelijk van de mate van zekerheid waarmee door UNHCR en het Europees Asielagentschap een gegronde vrees voor vervolging wordt aangenomen voor een bepaalde risicogroep, zullen individuele risico verhogende omstandigheden moeten worden aangevoerd. Een persoon behorende tot een risicogroep waarvan wordt aangenomen dat zij *over het algemeen* een nood aan bescherming zullen hebben, zal in mindere mate moeten aantonen dat hij of zij individueel geraakt wordt. Terwijl een persoon behorende tot een risicogroep waarvan wordt aangenomen dat zij *mogelijks* een nood aan bescherming hebben meer individuele risico verhogende omstandigheden naar voren zal moeten brengen. Zowel de richtlijnen van UNHCR als de richtlijnen van het Europees Asielagentschap bespreken relevante individuele elementen die kunnen worden aangebracht. Het is van belang deze elementen met een verzoeker door te nemen en onder de aandacht te brengen van het CGVS. Tijdens het persoonlijk onderhoud bij het CGVS moet er op gelet worden dat de Protection Officer ook effectief gepaste vragen stelt met het oog op het vaststellen van de risico verhogende omstandigheden die van toepassing zijn op het desbetreffende profiel van een verzoeker.

2.2. Personen die niet behoren tot een risicogroep

Naast personen die tot een risicogroep behoren, zijn er veel personen die Afghanistan zijn ontvlucht die niet direct op basis van hun profiel in aanmerking zullen komen voor het vluchtelingenstatuut. Het feit dat een persoon niet tot een risicogroep behoort, betekent niet automatisch dat de persoon niet in aanmerking kan komen voor het vluchtelingenstatuut. Immers de risicogroepen worden aangewezen op basis van de informatie die beschikbaar is ten tijde van het schrijven van de analyse en richtlijnen van UNHCR en het Europees Asielagentschap.¹⁴³ Er kunnen altijd nieuwe risicogroepen ontstaan in de loop der tijd of de individuele omstandigheden kunnen zelfstandig tot een gegronde vrees voor vervolging leiden.

Daarnaast kunnen personen, die niet direct op basis van hun profiel in aanmerking zullen komen voor het vluchtelingenstatuut, mogelijks een nood aan subsidiaire bescherming hebben op basis van artikel 48/4, §2, onder b) of c) van de Vreemdelingenwet. In de volgende paragrafen zal NANSEN de elementen bespreken die van belang zijn bij het beoordelen van de risico's bij terugkeer omwille van de ernstige mensenrechtensituatie, de precaire socio-economische en humanitaire situatie en de veiligheidssituatie.

¹⁴³ Zie bijvoorbeeld UNHCR, Eligibility Guidelines Afghanistan, augustus 2018, p. 37; EUAA, Country Guidance Afghanistan, April 2022, p. 17.

2.2.1. Risico bij terugkeer na een verblijf in Europa

Om het risico te bepalen op ernstige schade in de zin van artikel 48/4, §2, onder b) van de Vreemdelingenwet, namelijk foltering of onmenselijke of vernederende behandeling bij terugkeer naar Afghanistan na een verblijf in Europa, moet volgens NANSEN rekening worden gehouden met het feit dat er nauwelijks mensen vanuit Europa (gedwongen) zijn teruggekeerd naar Afghanistan sinds de machtsovername door de taliban in augustus 2022. Bovendien moet zorgvuldig rekening worden gehouden met de manier waarop de taliban het dagelijks leven in Afghanistan reguleert en dat het niet naleven van deze strikte normen kan leiden tot foltering, inhumane en/of vernederende bestraffing door de taliban.

➤ Gedwongen terugkeer vanuit Europa

Het rapport van het Europees Asielagentschap 'Targeting of Individuals' van augustus 2022 bespreekt personen die zouden zijn teruggekeerd naar Afghanistan. In de eerste plaats gaat het hier om personen die zijn teruggekeerd uit de Islamitische buurlanden van Afghanistan, in het bijzonder Iran, Pakistan en Turkije.¹⁴⁴ Daarnaast bespreekt het Europees Asielagentschap een hele reeks van personen met banden met de voormalige regering die zouden zijn teruggekeerd. Het gaat hier ook om personen die vrijwillig zouden zijn teruggekeerd. Bovendien is de informatie enkel gebaseerd op mediaberichten en het Europees Asielagentschap geeft zelf aan dat het niet mogelijk was om de cijfers te bevestigen op basis van informatie uit andere bronnen.¹⁴⁵ Het mediabericht over de commerciële vluchten vanuit Istanbul naar Kabul wordt niet bevestigd door andere bronnen en betreft één enkel voorbeeld van een persoon uit Europa die vrijwillig op familiebezoek gaat naar Afghanistan. Tenslotte zou er één iemand gedwongen teruggekeerd zijn vanuit de Verenigde Staten omwille van een crimineel verleden. Afgezien van het feit dat het Europees Asielagentschap hier verwijst naar een **secundaire bron**¹⁴⁶ en niet de **primaire bron**,¹⁴⁷ wordt de informatie niet bevestigd door andere bronnen, wordt er geen gedetailleerde informatie gegeven over het terugkeerproces of wat er met deze persoon gebeurd is na aankomst in Afghanistan. Kortom, op basis van de informatie van het Europees Asielagentschap kan worden vastgesteld dat *mogelijks* een persoon gedwongen is teruggekeerd vanuit de Verenigde Staten. De andere informatie in het rapport is **niet relevant** en **onvoldoende accuraat en evenwichtig** voor het vaststellen van het bestaan van, of de beoordeling van de risico's bij, gedwongen terugkeer vanuit Europa.

Het Nederlands Algemeen Ambtsbericht van maart 2022 geeft expliciet aan dat er in de eerste maanden na de machtsovername door de taliban geen gedwongen terugkeer plaatsvond vanuit Europa. Dit is echter wel gebaseerd op informatie van een **anonieme bron** en de informatie kan **niet geverifieerd** worden.¹⁴⁸ In het rapport van de Deense Immigratiedienst van juni 2022 geeft een vertegenwoordiger van een Deense NGO in maart 2022 echter ook aan dat er nauwelijks personen zijn teruggekeerd naar Afghanistan vanuit

¹⁴⁴ EUAA, Afghanistan Targeting of Individuals, augustus 2022, p. 53.

¹⁴⁵ Ibid., p. 54.

¹⁴⁶ Ariana News, US deports first Afghan back to Afghanistan, 1 maart 2022, beschikbaar via <https://www.ariananews.af/us-deports-first-afghan-back-to-afghanistan/>

¹⁴⁷ AXIOS, Scoop: U.S. deports first Afghan back to Afghanistan, 1 maart 2022, beschikbaar via <https://www.axios.com/2022/03/01/afghan-deportation-afghanistan-ice-immigration-taliban>

¹⁴⁸ Nederlands Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen Ambtsbericht Afghanistan, maart 2022, p. 180.

het Westen sinds augustus 2022.¹⁴⁹ Bovendien rapporteren UNHCR en IOM wel over terugkeer vanuit de buurlanden van Afghanistan, maar spreken niet over gedwongen terugkeer vanuit Europa.¹⁵⁰ Tenslotte wordt ten overvloede opgemerkt dat EUROSTAT nog geen **actuele** data bevat over terugkeer naar Afghanistan vanuit de EU-Lidstaten.¹⁵¹

Volgens NANSEN kan op basis van de bovenstaande informatie worden aangenomen dat er sinds de machtsovername door de taliban hoogst waarschijnlijk geen of nauwelijks mensen gedwongen zijn teruggekeerd naar Afghanistan vanuit Europa. Dit is een aannemelijke verklaring voor waarom er geen *nauwkeurige* en *actuele* informatie beschikbaar is over (ernstige) problemen bij terugkeer naar Afghanistan uit Europa. NANSEN concludeert dat de beschikbare informatie nog geen duidelijkheid geeft over een aantal essentiële elementen die nodig zijn voor de zorgvuldige beoordeling van de risico's voor personen die na een verblijf in Europa terugkeren naar Afghanistan. Hoe worden Afghaanse personen die terugkeren uit het westen bijvoorbeeld op de luchthaven in Kabul ontvangen? Worden zij door de taliban ondervraagd? In hoeverre beschikt de taliban over een monitoringssysteem om na te gaan waar een persoon is geweest, welke functie hij mogelijks vroeger in Afghanistan heeft gehad, familieleden die gezocht worden, etc.?¹⁵² Hoe groot is de kans op foltering als men ondervraagd zou worden door de taliban op de luchthaven? In hoeverre kan de taliban de mensen opvolgen op een later moment? Hoe zullen lokale leiders omgaan met personen die terugkeren uit het westen? Hoe zal de lokale bevolking omgaan met personen die terugkeren uit het westen?

➤ Het dagelijkse leven onder de taliban

Op basis van de informatie die beschikbaar is, kunnen volgens NANSEN een aantal andere essentiële elementen of materiële feiten voor de beoordeling van de risico's bij terugkeer wel met een zekere mate van zekerheid worden vastgesteld. NANSEN baseert zich hierbij voornamelijk op informatie van de agentschappen van de Verenigde Naties gezien **de autoriteit en reputatie** van deze bronnen en het feit dat de VN-agentschappen **toegang hebben tot zowel de de facto autoriteiten in Afghanistan en het Afghaanse grondgebied**.¹⁵³ De toegang van nationale overheden, in het bijzonder die van de EU-lidstaten, is daarentegen zeer beperkt.¹⁵⁴ De conclusies van de VN-agentschappen zijn consistent en vinden bovendien ondersteuning in andere beschikbare bronnen zoals internationale NGOs en media artikelen.

Uit de beschikbare informatie blijkt dat de taliban een zeer repressieve versie van de Sharia implementeert die ziet op het reguleren van het dagelijks leven tot in de kleinste details. De taliban heeft daartoe het 'Ministry for the Propagation of Virtue and Prevention of Vice' (MPVPV) hersteld. Dit ministerie mag beleid maken, advies geven, monitoren, klachten

¹⁴⁹ Danish Immigration Service, COI report Afghanistan Taliban's impact on the population, juni 2022, p. 38.

¹⁵⁰ Zie <https://reporting.unhcr.org/afghansituation> & <https://afghanistan.iom.int/data-and-resources>

¹⁵¹ Zie <https://ec.europa.eu/eurostat/web/migration-asylum/managed-migration>

¹⁵² Zo rapporteerde Human Rights Watch in maart 2022 bijvoorbeeld dat de Taliban toegang zou hebben tot bepaalde databases met biometrische gegevens; Human Rights Watch, New Evidence that Biometric Data Systems Imperil Afghans, maart 2022, beschikbaar via <https://www.hrw.org/news/2022/03/30/new-evidence-biometric-data-systems-imperil-afghans>

¹⁵³ Zie bijvoorbeeld UNAMA, Human Rights in Afghanistan, juli 2022, p. 6; Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan, Situation of human rights in Afghanistan, 9 september 2022, par. 5 – 11.

¹⁵⁴ EUAA, Afghanistan Targeting of Individuals, augustus 2022, p. 23.

ontvangen en beleid uitvoeren met betrekking tot onderwerpen in verband met wat de *de facto* autoriteiten nodig vinden om de ‘propagation of virtue and vice’ te verzekeren. De verspreiding van deugd en ondeugd is een prioriteit voor de taliban.¹⁵⁵

Volgens het UNAMA, zouden de besluiten van het MPVPV opzettelijk vaag zijn. De onduidelijke juridische basis van de besluiten, die vaak via een media interview of Twitter worden aangekondigd, zorgt ervoor dat de besluiten voor interpretatie en misbruik vatbaar zijn.¹⁵⁶ Het MPVPV is nog niet volledig operationeel, er is een gebrek aan infrastructuur op nationaal niveau en een gebrek aan duidelijk beleid met betrekking tot de naleving van de uitgevaardigde besluiten. Als gevolg kan de interpretatie van het mandaat van het MPVPV op lokaal niveau verschillen en zo ook de uitvoering van de verschillende besluiten.¹⁵⁷

Het onderzoek van Sabawoon Samim van het Afghan Analyst Network laat zien hoe de meningen kunnen uiteenlopen over de besluiten van het MPVPV. Dit **betrouwbare en evenwichtige** onderzoek is gebaseerd op 45 interviews met taliban ambtenaren, strijders, stam ouderen, leerkrachten en anderen in vijf provincies, inclusief Kabul, zowel voor als na de machtsovername door de taliban in augustus 2022.¹⁵⁸ Er zijn gematigde stemmen te horen bij de taliban. Toch geven bronnen dicht bij het leiderschap aan dat de opperste leider van de taliban, Mullah Hibatullah Akhundzada, en zijn vertrouwelingen juist graag zouden zien dat de *sharia* volledig wordt ingevoerd. Verschillende leden van de taliban, geïnterviewd door Sabawoon Samim en voornamelijk behorende tot deze laatste groep van vertrouwelingen van het leiderschap, geven aan dat de handhaving van besluiten van het MPVPV gradueel moet worden opgevoerd of ‘hardened.’ Zo zouden personen eerst moeten worden geadviseerd over een bepaald verbod, vervolgens moeten personen worden bedreigd en tenslotte zou het verbod met geweld moeten worden gehandhaafd.

NANSEN stelt vast op basis van de beschikbare landeninformatie dat het zeer aannemelijk is dat de taliban inderdaad geleidelijk restricties invoert en dat de taliban ook geleidelijk de handhaving van deze restricties verder zal opvoeren in de toekomst. Door de verschillende actuele bronnen wordt bevestigd dat het MPVPV steeds actiever wordt. Zo heeft het MPVPV een aantal besluiten uitgevaardigd die, *bijvoorbeeld*, zien op het verbod van muziek, in publieke en privé plaatsen, verbod op het afbeelden van vrouwen (inclusief mannequins in winkels), verbod op het gebruik van cosmetica door vrouwen en het verbod op het dragen van westerse kleding en haarstijlen. Daarnaast heeft het MPVPV een aantal besluiten met verplichtingen uitgevaardigd die, *bijvoorbeeld*, zien op het gedwongen gebruik van gezichtsbedekking (*hijab*) voor vrouwen, een mannelijke voogd om vrouwen te vergezellen in het openbaar en vijf keer bidden per dag. Tenslotte heeft het MPVPV ook besluiten uitgevaardigd met adviezen over, *inclusief maar niet gelimiteerd tot*, de lengte van haar en baarden, beperkingen van sportactiviteiten voor vrouwen, rijden, en toegang tot openbare badplaatsen.¹⁵⁹ De invoering van de gezichtsbedekking voor vrouwen is een duidelijk

¹⁵⁵ Voor een interessante analyse van het MPVPV tijdens het eerste bewind onder de Taliban (1996 – 2001) en het huidige MPVPV zie Sabawoon Samim (Afghanistan Analyst Network), Policing Public Morality: Debates on promoting virtue and preventing vice in the Taleban’s second Emirate, 15 juni 2022, beschikbaar via <https://www.afghanistan-analysts.org/en/reports/rights-freedom/policing-public-morality-debates-on-promoting-virtue-and-preventing-vice-in-the-talebans-second-emirate%ef%bf%bc/>

¹⁵⁶ UNAMA, Human Rights in Afghanistan, juli 2022, p. 22 – 23.

¹⁵⁷ Zie ook EUAA, Afghanistan Targeting of Individuals, augustus 2022, p. 41 – 49.

¹⁵⁸ Sabawoon Samim (Afghanistan Analyst Network), Policing Public Morality: Debates on promoting virtue and preventing vice in the Taleban’s second Emirate, 15 juni 2022.

¹⁵⁹ Zie Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan, Situation of human rights in Afghanistan, 9 september 2022, par. 24; Amnesty International, Report on human rights situation during the

voorbeeld van een geleidelijke implementatie en handhaving door de taliban. Tijdens de aankondiging van het besluit op 7 mei 2022 werd een twee fasen aanpak uiteengezet. Het MPVPV stelde dat in de eerste fase zou worden gewerkt aan bewustwording rond de verplichting van vrouwen om hun gezicht te bedekken. In de tweede fase zouden waarschuwingen worden uitgedeeld en disciplinaire acties worden ondernomen, gericht op de mannen, vaders en andere familieleden van vrouwen die het besluit niet naleven.¹⁶⁰

De disciplinaire acties of straffen als gevolg van het niet naleven van deze strikte normen zijn zo ernstig dat zij vallen onder reikwijdte van artikel 3 EVRM oftewel artikel 48/4, §2, onder b) van de Vreemdelingenwet. Zo komen er betrouwbare berichten naar buiten over foltering, onmenselijke en vernederende bestraffingen door de taliban van personen die worden beschuldigd van het niet naleven van de regels opgesteld door het MPVPV. Zo registreerde UNAMA buitenrechtelijke executies, geselingen, andere fysieke straffen en verbaal misbruik.¹⁶¹ NANSEN is van mening dat het aannemelijk is dat dergelijke bestraffingen in de toekomst enkel zullen toenemen gezien de manier waarop de taliban momenteel geleidelijk restricties invoert en hardhandiger begint te handhaven. Bovendien wordt opgemerkt dat de taliban het juridische systeem heeft ontmanteld en de wet is nu gebaseerd op de *Sharia*. De *Sharia* is echter niet gecodificeerd. Er bestaat dus onduidelijkheid over de toepasselijke wetgeving, het gerechtelijke proces en de beschikbare remedies.¹⁶² De VN Secretaris-Generaal noemt het juridisch systeem ondoorzichtig en de toepassing van regelgeving inconsistent.¹⁶³ De facto rechters zijn niet juridisch geschoold, hebben geen gepaste ervaring en zijn soms zelfs analfabeet. De toegang tot advocaten is beperkt. De omstandigheden in de gevangenissen zijn erbarmelijk, er is sprake van overbevolking en gebrekkige toegang tot adequaat eten, medische zorgen, kleding en accommodatie (verwarming).¹⁶⁴ Personen die de besluiten van het MPVPV overtreden kunnen worden blootgesteld aan willekeurige arrestaties, verlengde voorarresten, langdurige illegale detentie zonder dat hun rechten op een eerlijk proces worden gewaarborgd. Er is sprake van foltering, onmenselijke en vernederende behandeling in detentie.¹⁶⁵

first year of Taliban's return to power, augustus 2022, beschikbaar via https://www.ecoi.net/en/document-search/?country=afg&sort_by=origPublicationDate&sort_order=desc&page=5; UNAMA, Human Rights in Afghanistan, juli 2022, p. 22 - 23; UN SG, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, 15 juni 2022, par. 9, 34; Sabawoon Samim, Policing Public Morality: Debates on promoting virtue and preventing vice in the Taleban's second Emirate, 15 juni 2022,

¹⁶⁰ UNAMA, Human Rights in Afghanistan, juli 2022, p. 23; EUAA, Afghanistan Targeting of Individuals, augustus 2022, p. 44.

¹⁶¹ UN SG, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, 15 juni 2022, par. 34; Zie ook Amnesty International, Report on human rights situation during the first year of Taliban's return to power, augustus 2022, p. 33; UNAMA, Human Rights in Afghanistan, juli 2022, p. 13, 17.

¹⁶² Zie Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan, Situation of human rights in Afghanistan, 9 september 2022, par. 89; Amnesty International, Report on human rights situation during the first year of Taliban's return to power, augustus 2022, p. 30; UNAMA, Human Rights in Afghanistan, juli 2022, p. 35 – 38.

¹⁶³ Report of the Secretary-General, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, 15 juni 2022, par. 63.

¹⁶⁴ Zie Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan, Situation of human rights in Afghanistan, 9 september 2022, par. 58 – 62, 89; Amnesty International, Report on human rights situation during the first year of Taliban's return to power, augustus 2022, p. 30; UNAMA, Human Rights in Afghanistan, juli 2022, p. 37 – 38; UN SG, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, 15 juni 2022, par. 43.

¹⁶⁵ Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan, Situation of human rights in Afghanistan, 9 september 2022, par. 58 – 62; Amnesty International, Report on human rights situation during the first year of Taliban's return to power, augustus 2022, p. 33; Afghanistan Independent Human Rights Commission, Analysis and Assessment of International Human Rights and Humanitarian Law Situation Following Taliban's Retake of Afghanistan, augustus 2022, p. 9, beschikbaar via

De situatie onder de taliban in Afghanistan vertoont daarmee sterke gelijkenissen met de situatie onder Al-Shabaab in Somalië. Zo reguleert de Taliban het dagelijks leven tot in detail, er is sprake van een ondoorzichtig en inconsistent juridisch systeem en het niet naleven van de sociale normen gesteld door de taliban kunnen tot zeer zware straffen leiden. Naar analogie van de jurisprudentie van het EHRM, moet bij de beoordeling van het reële risico op ernstige schade rekening worden gehouden met de mogelijkheid van personen om zich (terug) aan te passen aan de strikte interpretatie van de Islamitische waarden en normen door de taliban. Het EHRM stelde in *Sufi en Elmi* immers dat,

In spite of the repressive regime in place, a number of sources told the fact-finding mission that areas controlled by al-Shabaab were generally safe for Somalis provided that they were able to “play the game” and avoid the attention of al-Shabaab by obeying their rules (see paragraph 92, above). However, as al-Shabaab only began seizing parts of southern and central Somalia following the fall of the Union of Islamic Courts in late 2006, the Court considers **it unlikely that a Somali with no recent experience of living in Somalia would be adequately equipped to “play the game”**, with the risk that he would come to the attention of al-Shabaab, either while travelling through or having settled in an al-Shabaab controlled area. The Court considers that **this risk would be even greater for Somalis who have been out of the country long enough to become “westernised”** as certain attributes, such as a foreign accent, would be impossible to disguise.

Het Hof oordeelde dat het niet mogelijk was om met enige zekerheid te voorspellen wat het lot zou zijn van een persoon die onder de aandacht zou komen van Al-Shabaab als gevolg van het niet naleven van de strikte normen. Echter, de straffen toegebracht door Al-Sabaab zouden allen zo ernstig zijn dat zij onder de reikwijdte van artikel 3 EVRM vallen. Om die reden oordeelde het EHRM dat er zwaarwegende gronden bestonden om aan te nemen dat een persoon zonder recente ervaring in Somalië een reëel risico op ernstige schade zou lopen indien hij of zij zou worden teruggekeerd naar Somalië.

Samenvattend stelt NANSEN dat er nog onvoldoende informatie beschikbaar is over de manier waarop de Taliban precies zal omgaan met personen die terugkeren naar Afghanistan na een verblijf in Europa. Echter, alle bekende relevante feiten in overweging nemende over de huidige situatie in Afghanistan, moet vastgesteld worden dat er zwaarwegende redenen zijn om aan te nemen dat de strikte interpretatie van de Islamitische waarden en normen door de taliban een risico vormt voor personen die geen recente ervaring hebben met het leven onder de taliban. Immers, de straffen toegebracht door de taliban op het niet naleven van deze waarden en normen zijn zo ernstig dat zij onder de reikwijdte van artikel 3 EVRM of artikel 48/4, §2, onder b) van de Vreemdelingenwet vallen. Dit risico neemt toe naarmate een persoon al langer weg is uit Afghanistan en er sprake is van een zekere ‘verwestering.’ Deze ‘verwestering’ hoeft niet voort te vloeien uit een politieke of religieuze overtuiging om in aanmerking te komen voor subsidiaire bescherming in de zin van artikel van artikel 48/4, §2, onder b) van de Vreemdelingenwet.¹⁶⁶ Bij de

<https://www.aihrc.org.af/media/files/Analysis%20and%20Assessment%20of%20International%20Human%20Rights%20and%20Humanitarian%20Law%20Situation%20Following%20Taliban%27s%20Retake%20of%20Afghanistan.pdf>

¹⁶⁶ Wanneer de verwestering voortvloeit uit een bepaalde politieke of religieuze overtuiging, valt de persoon onder een risicogroep en kan de persoon in aanmerking komen voor het Vluchtelingenstatuut. Zie ook eerdere NANSEN publicaties met betrekking tot verwestering en terugkeer naar Afghanistan: NANSEN Profiel 20 – 2, Nood aan bescherming voor Afghaanse verwesterde vrouw, juni 2020, beschikbaar via <https://nansen->

beoordeling van de nood aan bescherming van een Afghaanse verzoeker die geen recente ervaring heeft met leven onder de taliban, moet op zorgvuldige manier rekening worden gehouden met de ernstige mensenrechtensituatie in Afghanistan en het feit dat het momenteel zeer moeilijk is om betrouwbaar bewijs te verzamelen. Het CGVS zou dan ook eerder het voordeel van de twijfel moeten toekennen wat betreft de aannemelijkheid van verklaringen en de gestelde vrees bij terugkeer naar Afghanistan.

TIP VOOR ADVOCATEN

Het is van belang om bij het CGVS en/of de RvV het risico concreet te maken door te verwijzen naar bepaalde risico verhogende omstandigheden die van toepassing zijn op een verzoeker. Deze omstandigheden kunnen zien op het behoren tot een risicogroep, het gebied van herkomst van een verzoeker, hoe actief de taliban al was in de regio van afkomst van een verzoeker, of de verzoeker al eens onder de taliban heeft geleefd specifieke gedragingen van verzoeker, beheersing van de moedertaal (eventueel ontwikkelde accenten), perceptie van genderrollen door de familie en de verzoeker, de leeftijd van verzoeker, duur van het verblijf in België en in welke levensfase, of verzoeker binnen het eigen gezin heeft geleefd of bijvoorbeeld in een pleeggezin, specifieke uiterlijke kenmerken van een persoon, de manier van geloofsbelijdenis in België, eetgewoonten, niveau van scholing etc. Tijdens het persoonlijk onderhoud bij het CGVS moet er op gelet worden dat de Protection Officer ook effectief gepaste vragen stelt met het oog op het vaststellen van de risico bepalende omstandigheden die van toepassing zijn op het desbetreffende profiel van een verzoeker.

2.2.2. Risico bij terugkeer omwille van de preciaire humanitaire situatie

Van een zorgvuldige beoordeling van de socio-economische omstandigheden in Afghanistan mag verwacht worden dat deze verankerd is in een correct en humaan toetsingskader. Het CGVS hanteert een te streng toetsingskader dat niet in overeenstemming is met de jurisprudentie van het EHRM. Als gevolg riskeert het CGVS Afghaanse verzoekers bloot te stellen aan een schending van artikel 3 EVRM.

➤ Het toetsingskader

Bij de beoordeling van de socio-economische en humanitaire omstandigheden in Afghanistan hecht het CGVS veel belang aan de rechtspraak van het EU HvJ in de zaak

refugee.be/nl/2020/06/29/verwesterde-afghaanse-vrouw-risico-in-geval-van-terugkeer-bescherming/ & Nansen profiel 3 – 21, Beoordeling van de beschermingsnood van Afghaanse man in het kader van een volgend verzoek, november 2021, beschikbaar via <https://nansen-refugee.be/nl/2021/11/09/volgend-verzoek-machtsovername-taliban-afghaanse-man/>

M'bodj. Het CGVS benadrukt dat **de schade moet voortvloeien uit de gedragingen van derden**, dat een risico **specifiek en individueel** van aard moet zijn en dat een verzoeker moet aantonen dat hij op **intentionele en gerichte wijze** zal worden onderworpen aan een onmenselijke behandeling, met name een situatie van extreme armoede waarbij een verzoeker niet meer in zijn of haar elementaire levensbehoeften zal kunnen voorzien.

NANSEN wenst hier in de eerste plaats te wijzen op het toetsingskader dat door het EHRM wordt gehanteerd voor de beoordeling van de algemene socio-economische en humanitaire situatie in een land van herkomst. Dit toetsingskader is door het EHRM uitgewerkt in de volgende 4 arresten:

- *N. t.* Verenigd Koninkrijk (2008)
- *M.S.S. t.* België en Griekenland (2011)
- *Sufi and Elmi t.* Verenigd Koninkrijk (2011)
- *S.H.H. t.* Verenigd Koninkrijk (2013)

Het EHRM maakt een onderscheid tussen (1) een precaire sociaaleconomische en humanitaire situatie die kan ontstaan als gevolg van een medische aandoening waarvoor er niet voldoende voorzieningen of middelen zijn in het land van herkomst én (2) een precaire sociaaleconomische en humanitaire situatie die kan ontstaan als gevolg van directe of indirecte acties van een actor. In *N.* heeft het EHRM de voorwaarden uitgewerkt voor wat betreft de beoordeling van het risico op het ontstaan van een precaire sociaaleconomische en humanitaire situatie als gevolg van een medische aandoening en een gebrek aan voorzieningen of middelen. Het Hof overweegt in het bijzonder,

42. In summary, the Court observes that since *D. v. the United Kingdom* it has consistently applied the following principles. Aliens who are subject to expulsion cannot in principle claim any entitlement to remain in the territory of a Contracting State in order to continue to benefit from medical, social or other forms of assistance and services provided by the expelling State. The fact that the applicant's circumstances, including his life expectancy, would be significantly reduced if he were to be removed from the Contracting State is not sufficient in itself to give rise to breach of Article 3. **The decision to remove an alien who is suffering from a serious mental or physical illness to a country where the facilities for the treatment of that illness are inferior to those available in the Contracting State may raise an issue under Article 3, but only in a very exceptional case, where the humanitarian grounds against the removal are compelling.** In the *D.* case the very exceptional circumstances were that the applicant was critically ill and appeared to be close to death, could not be guaranteed any nursing or medical care in his country of origin and had no family there willing or able to care for him or provide him with even a basic level of food, shelter or social support.

43. The Court does not exclude that there may be other very exceptional cases where the humanitarian considerations are equally compelling. However, it considers that it should maintain the high threshold set in *D. v. the United Kingdom* and applied in its subsequent case-law, which it regards as correct in principle, given that in such cases **the alleged future harm would emanate not from the intentional acts or omissions of public authorities or non-State bodies, but instead from a**

naturally occurring illness and the lack of sufficient resources to deal with it in the receiving country.

(.....)

45. Finally, the Court observes that, although the present application, in common with most of those referred to above, is concerned with the expulsion of a person with an HIV and AIDS-related condition, the same principles must apply in relation to the expulsion of any person afflicted with any serious, naturally occurring physical or mental illness which may cause suffering, pain and reduced life expectancy and require specialised medical treatment which may not be so readily available in the applicant's country of origin or which may be available only at substantial cost.¹⁶⁷

In *M.S.S.* heeft het EHRM de voorwaarden uitgewerkt wanneer een precaire sociaaleconomische en humanitaire situatie te wijten is aan het opzettelijk handelen of nalaten van bepaalde actoren. In *M.S.S.* overwoog het Hof dat,

263. In the light of the above and **in view of the obligations incumbent on the Greek authorities under the European Reception Directive** (see paragraph 84 above), the Court considers that **the Greek authorities have not had due regard to the applicant's vulnerability as an asylum seeker** and must be held responsible, because of their inaction, for the situation in which he has found himself for several months, living in the street, **with no resources or access to sanitary facilities, and without any means of providing for his essential needs.** The Court considers that the applicant has been the victim of humiliating treatment showing a lack of respect for his dignity and that this situation has, without doubt, aroused in him feelings of fear, anguish or inferiority capable of inducing desperation. **It considers that such living conditions, combined with the prolonged uncertainty in which he has remained and the total lack of any prospects of his situation improving, have attained the level of severity required to fall within the scope of Article 3 of the Convention.**

264. It follows that, through the fault of the authorities, the applicant has found himself in a situation incompatible with Article 3 of the Convention. Accordingly, there has been a violation of that provision.¹⁶⁸

In *Sufi en Elmi* heeft het EHRM de gepaste test voor de beoordeling van precaire humanitaire omstandigheden verduidelijkt.¹⁶⁹ Het Hof oordeelde dat de situatie in Somalië voor een gedeelte veroorzaakt werd door droogte, maar overwegend (predominantly) door directe en indirecte acties van de partijen in het conflict. Daarnaast maakten alle partijen in het conflict gebruik van willekeurige oorlogvoering, met wijdverspreide ontheemding en het afbreken van de sociale, politieke en economische infrastructuur als gevolg. Bovendien weigerde Al-Shabaab elke humanitaire hulp toe te laten hetgeen de humanitaire crisis sterk verergerde. Om die reden, achtte het EHRM de test in *M.S.S.* de meest gepaste test om de humanitaire omstandigheden in Somalië te beoordelen. Daarbij moest in overweging worden genomen of de verzoeker in staat zou zijn om in zijn eigen basisbehoeften te voorzien, zoals

¹⁶⁷ EHRM, *N. t. Verenigd Koninkrijk*, nr. 26565/05, 27 mei 2008, beschikbaar via <https://www.refworld.org/cases,ECHR,483d0d542.html>, par. 42 – 45

¹⁶⁸ *M.S.S.*, par. 263 – 264.

¹⁶⁹ *Sufi and Elmi*, vanaf par. 278.

voedsel, hygiëne, accommodatie, zijn kwetsbaarheid voor wat betreft een slechte handeling en het vooruitzicht dat zijn situatie in afzienbare tijd zal verbeteren.¹⁷⁰

In *S.H.H.* heeft het EHRM de humanitaire situatie in Afghanistan beoordeeld.¹⁷¹ In *S.H.H.* claimde de verzoeker een risico te lopen in Afghanistan vanwege zijn handicap. Het EHRM oordeelde dat de verzoeker zijn situatie beoordeeld moest worden op basis van de test in de zaak *N.* nu de eventuele toekomstige schade zou voortvloeien uit een gebrek aan middelen om te voorzien in een medische behandeling en zijn welzijn. Bovendien kon de Afghaanse staat niet op dezelfde manier verantwoordelijk worden gehouden als Griekenland - een EU Lidstaat met verplichtingen op basis van EU-wetgeving. Afsluitend, stelde het EHRM dat er niet voldoende bewijs was voor de stelling dat de preciaire humanitaire omstandigheden werden veroorzaakt door het opzettelijk handelen van de Afghaanse centrale overheid (in tegenstelling tot de situatie in Somalië in *Sufi en Elmi*).

Het Europese Hof van Justitie heeft zich vervolgens in de zaak *M'bodj* gebogen over de vraag in hoeverre derdelanders, die risico's lopen op verslechtering van hun gezondheidstoestand om andere redenen dan het opzettelijk weigeren van medische zorg, in aanmerking komen voor subsidiaire bescherming.¹⁷² Het EU HvJ stelt dat een ernstige schade moet voortvloeien uit de gedragingen van derden en dat het dus niet volstaat dat die schade louter het gevolg is van de algemene tekortkomingen van het gezondheidsstelsel in het land van herkomst.¹⁷³ De omstandigheid dat een derdelander die aan een ernstige ziekte lijdt, het risico loopt op verslechtering van zijn gezondheidstoestand omdat in zijn land van herkomst geen adequate behandeling voorhanden is, doch hem niet opzettelijk medische zorg wordt geweigerd, volstaat niet om hem subsidiaire bescherming te verlenen.¹⁷⁴ Meer specifiek overweegt het HvJ dat,

Dat artikel 3 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, zich in zeer uitzonderlijke omstandigheden ertegen verzet dat een derdelander die aan een ernstige ziekte lijdt, wordt verwijderd naar een land waar geen adequate behandeling voorhanden is, betekent evenwel niet dat hij op grond van de subsidiaire bescherming krachtens richtlijn 2004/83 tot verblijf in die lidstaat moet worden gemachtigd.¹⁷⁵

De uitspraak van het HvJ in de zaak *M'bodj* is bekritiseerd geworden wegens een inconsistente interpretatie van het begrip internationale bescherming, een zeer restrictieve interpretatie van het *non-refoulement* beginsel waarmee de bescherming geboden door het HvJ onder het niveau van het EHRM komt te liggen en het in wezen ernstig zieke mensen uitsluit van subsidiaire bescherming.¹⁷⁶ Het HvJ introduceerde in de zaak *M'bodj* de notie dat

¹⁷⁰ Ibid., 283.

¹⁷¹ EHRM, *S.H.H.* t. Verenigd Koninkrijk, Nr. 60367/10, 29 januari 2013, beschikbaar via, https://www.refworld.org/cases_ECHR_5113bb4f2.html

¹⁷² EU Hof van Justitie, *M'bodj*, nr. C-542/13, december 2014.

¹⁷³ Ibid., par 35 – 36.

¹⁷⁴ Ibid., par 36.

¹⁷⁵ Ibid., par. 40.

¹⁷⁶ Zie bijvoorbeeld EHRM, *S.J. t. België*, nr. 70055/10, 19 maart 2015, p. 12 Dissenting opinion of Judge Pinto de Albuquerque, par. 2 – 5: Maja Lysienia, Seeking Convergence? A Comparative Analysis of the Jurisprudence of the European Court of Human Rights and the Court of Justice of the European Union on Seeking Asylum (University of Zurich, 2022), P. 192 – 205; Cathryn Costello, The Search for the Outer Edges of Non-Refoulement in Europe: Exceptionality and Flagrant Breaches, hoofdstuk 8 in Bruce Burson en David James Cantor, Human Rights and the Refugee Definition: Comparative Legal Practice and Theory, 2016: Celine Bauloz, 'Foreigners: Wanted Dead or Alive? Medical Cases before the European Courts and the Need for an Integrated Approach to Non-Refoulement' (2016) European Journal of Migration Law, 18, p. 409 – 441.

een persoon **opzettelijk** medische zorg moet worden geweigerd alvorens er sprake kan zijn van foltering, onmenselijke of vernederende behandeling in een land van herkomst in de zin van artikel 15(b) van de Kwalificatierichtlijn. De notie van intentionele weigering of ontzegging als een 'trigger' voor *non-refoulement* is een stap achteruit en restrictiever dan de jurisprudentie van het EHRM.¹⁷⁷ De conclusies van het HvJ rusten op een overweging in de Kwalificatierichtlijn die, gezien de bewoordingen 'individuele bedreiging', eerder gericht is op de interpretatie van artikel 15 (c) dan artikel 15(b) van de Kwalificatierichtlijn.¹⁷⁸ En bij de interpretatie van artikel 15 (c) van de Kwalificatierichtlijn heeft het HvJ juist erkend dat er zich uitzonderlijke omstandigheden kunnen voordoen waarin er een dermate hoog risico is dat er zwaarwegende gronden bestaan om aan te nemen dat een persoon een individueel risico zou lopen.¹⁷⁹

Het CGVS poogt nu deze restrictieve interpretatie van internationale bescherming en het *non-refoulement* beginsel door te trekken naar de situatie waar preciaire sociaaleconomische en humanitaire omstandigheden overwegend het gevolg zijn van het direct of indirect acties van een actor. Gezien de zware kritiek op het M'bodj arrest, de verplichtingen van de Belgische staat die voortvloeien uit het *non-refoulement* beginsel op basis van artikel 3 EVRM alsmede vanuit het oogpunt van het voeren van een algemeen humaan en menswaardig beschermingsbeleid, stelt NANSEN zich op het standpunt dat de beoordeling van de preciaire socio-economische en humanitaire in Afghanistan moet plaatsvinden aan de hand van het toetsingskader zoals uitgewerkt door het EHRM in *M.S.S.* en *Sufi en Elmi*. Meer specifiek moet er worden nagegaan of de preciaire situatie overwegend (predominantly) wordt veroorzaakt door de directe en indirecte acties van actoren. Deze acties hoeven dus niet intentioneel of gericht te zijn op een individu of groep van personen. Indien er sprake is van directe of indirecte acties, moet vervolgens worden overwogen in hoeverre een VIB in staat zal zijn om in zijn of haar eigen basisbehoeften te voorzien, zoals voedsel, hygiëne, en accommodatie, de kwetsbaarheid van de VIB voor wat betreft mishandeling moet worden beoordeeld alsook het vooruitzicht dat de situatie in Afghanistan binnen afzienbare tijd zal verbeteren. Daarbij is het niet noodzakelijk dat het risico op extreme armoede specifiek en individueel van aard is nu dit de bescherming onder artikel 3 EVRM illusionair zou maken.

➤ Direct en indirect acties

NANSEN baseert zich bij het vaststellen van de directe en indirecte acties van actoren wederom voornamelijk op informatie van de agentschappen van de Verenigde Naties gezien **de autoriteit en reputatie** van deze bronnen en het feit dat de VN-agentschappen **toegang hebben tot zowel de de facto autoriteiten in Afghanistan en het Afghaanse grondgebied**. De conclusies van de VN-agentschappen zijn consistent en vinden bovendien ondersteuning in andere beschikbare bronnen van internationale NGOs en media artikelen.

Verschillende actuele bronnen stellen in recente rapporten dat de humanitaire crisis in Afghanistan een van de ergste is ter wereld. Volgens de Verenigde Naties leven 25 miljoen Afghanen momenteel in armoede, meer dan dubbel de hoeveelheid mensen ten opzichte

¹⁷⁷ Cathryn Costello, *The Search for the Outer Edges of Non-Refoulement in Europe: Exceptionality and Flagrant Breaches*, p. 195 – 196.

¹⁷⁸ Zie huidige overweging 35 van de Kwalificatierichtlijn.

¹⁷⁹ EU HvJ, *Elgafaji*, nr. C-465/07, 17 februari 2009, par. 37.

van 2011¹⁸⁰ en zo'n 59% van de Afghaanse bevolking.¹⁸¹ De situatie in Afghanistan is broos met nog geen zicht op een weg uit de crisis. De situatie lijkt juist nog slechter te worden. De Afghaanse bevolking grijpt naar overlevingsstrategieën, zoals bijvoorbeeld het verkopen van organen en eigen kinderen. De rapporten benadrukken dat de situatie in Afghanistan complex is en dat de humanitaire crisis wordt gedreven door verschillende factoren. Al voor de machtsovername van de taliban zorgden de effecten van tientallen jaren strijd, de voortdurende droogte en de Covid-19 pandemie tot grote problemen. Echter, de omvang van de huidige humanitaire crisis, na de machtsovername door de taliban, wordt *sterk verergerd* door een combinatie van de handelingen van de taliban én de internationale gemeenschap.¹⁸²

Na de machtsovername door de taliban heeft de internationale gemeenschap het buitenlands vermogen van de Afghaanse staat bevroren, non-humanitaire hulp stopgezet en economische sancties opgelegd.¹⁸³ Beperkte noodhulp vloeit enkel nog via NGO's en multilaterale organisaties, zoals de Verenigde Naties.¹⁸⁴ Het directe gevolg is dat de Afghaanse economie in vrije val is geraakt. Publieke diensten, inclusief het gezondheidssysteem en onderwijs, en het banksysteem zijn ineengestort.¹⁸⁵ Internationale donoren stellen voorwaarden aan de verlening van de noodhulp als ook aan non-humanitaire ontwikkelingshulp die noodzakelijk is voor het herstel van een adequate levensstandaard voor de Afghaanse bevolking. Zo hebben Westerse landen de taliban opgeroepen om een inclusieve regering te vormen, mensenrechten te respecteren – in het bijzonder die van vrouwen en meisjes – en de belofte na te komen dat Afghanistan niet opnieuw het centrum van internationaal terrorisme gaat worden. De taliban *de facto* autoriteiten zien echter de urgentie van de situatie niet in, lijken nauwelijks geraakt te worden door de ontkoppeling van Afghanistan van de internationale economie en hebben geen stappen ondernomen om tegemoet te komen aan de eisen van de internationale gemeenschap.¹⁸⁶ Sterker nog, de taliban *de facto* autoriteiten focussen op het reguleren tot

¹⁸⁰ UN, Amid Plummeting Humanitarian Conditions in Afghanistan, Women, Girls 'Are Being Written Out of Society' by De Facto Authorities, Briefers Warn Security Council, 23 juni 2022, beschikbaar via <https://press.un.org/en/2022/sc14946.doc.htm>

¹⁸¹ WFP Afghanistan, Situation Report 15 August 2022, beschikbaar via <https://reliefweb.int/report/afghanistan/wfp-afghanistan-situation-report-15-august-2022>; United Nations, Report of the Secretary General, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, 15 juni 2022, par 3, 52.

¹⁸² United Nations, Report of the Secretary General, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, juni 2022; Danish Immigration Service, COI Report Afghanistan, p. 10; Refugee International, Fit for Purpose, Getting Humanitarian Aid Right in Afghanistan One Year After the Taliban Takeover, Hardin Lang, augustus 2022, beschikbaar via <https://www.refugeesinternational.org/reports/2022/8/16/fit-for-purpose-getting-humanitarian-aid-right-in-afghanistan-one-year-after-the-taliban-takeover>; EUAA, Afghanistan Key socio-economic indicators, augustus 2022; UN, Abandoning Afghanistan Now, amid Humanitarian Crisis, Would Be 'Historic Mistake', Special Representative Tells Security Council, 17 November 2021: Zie de bewoordingen die het EHRM gebruikt in *Sufi and Elmi*, par. 282.

¹⁸³ EUAA, Afghanistan Key socio-economic indicators, augustus 2022, p. 21; UNAMA, Human Rights in Afghanistan, juli 2022, p. 41; UN SG, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, juni 2022, p. 10

¹⁸⁴ EUAA, Afghanistan Key socio-economic indicators, augustus 2022, p.16 – 17.

¹⁸⁵ EUAA, Afghanistan Key socio-economic indicators, augustus 2022, p.16.

¹⁸⁶ Refugee International, Fit for Purpose, Getting Humanitarian Aid Right in Afghanistan One Year After the Taliban Takeover, Hardin Lang, augustus 2022, p. 4; UNAMA, Human Rights in Afghanistan, juli 2022, p. 41; UNSG, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, juni 2022, par 74.

in detail van het sociale leven van de Afghaanse bevolking en het algemeen beperken van fundamentele vrijheden.¹⁸⁷

Alhoewel de *de facto* autoriteiten in Afghanistan internationale hulp niet weigeren, zoals Al Shabaab in Somalië in de zaak *Sufi and Elmi* voor het EHRM, laten de autoriteiten het wel na om de juiste stappen te ondernemen om voldoende hulp te kunnen ontvangen om uit de humanitaire crisis te geraken. De internationale gemeenschap lijkt ook niet direct bereid om Afghaans vermogen in het buitenland vrij te geven, economische sancties op te heffen of de voorwaarden voor non-humanitaire ontwikkelingshulp los te laten ten voordele van de lijdende Afghaanse bevolking. Kortom, de humanitaire crisis wordt overwegend veroorzaakt door de directe en indirecte acties van de taliban *de facto* autoriteiten en de internationale gemeenschap. De situatie zal ook niet binnen afzienbare tijd verbeteren nu de voorwaarden voor het verkrijgen van de non-humanitaire hulp, essentieel om uit de humanitaire crisis te geraken, niet worden losgelaten. Daarmee is de situatie in Afghanistan in grote mate vergelijkbaar met de situatie in Somalië in *Sufi and Elmi*.

Gezien bovenstaande analyse, moet worden beoordeeld in hoeverre een verzoeker in staat zal zijn om in zijn of haar eigen basisbehoeften te voorzien. Er moet worden beoordeeld hoe een verzoeker aan voedsel zal kunnen geraken, in zijn hygiëne zal kunnen voorzien, accommodatie zal kunnen vinden, en hoe kwetsbaar een verzoeker zal zijn voor mishandeling. In de Afghaanse context is het daarbij van essentieel belang om na te gaan in hoeverre een verzoeker over een sociaal netwerk zal kunnen beschikken bij terugkeer naar Afghanistan. Het gebrek aan een sociaal netwerk maakt een persoon die terugkeert naar Afghanistan in het bijzonder kwetsbaar om terecht te komen in een situatie van extreme armoede.¹⁸⁸ Uit onderzoeken daterend van voor de machtsovername door de taliban, is naar voren gekomen dat het niet vanzelfsprekend is dat Afghanen die terugkeren uit Europese landen kunnen rekenen op ondersteuning van oude sociale netwerken of gemeenschappen.¹⁸⁹ Het Europees Asielagentschap merkt in augustus 2022 op dat het *geen actuele* informatie heeft kunnen vinden met betrekking tot de vraag in hoeverre Afghanen die terugkeren uit Europese landen kunnen rekenen op ondersteuning van oude netwerken.¹⁹⁰ NANSEN benadrukt nogmaals dat het feit dat er geen informatie beschikbaar is, niet betekent dat er geen problemen zijn.¹⁹¹ Ook in dit geval kan het gebrek aan

¹⁸⁷ EUAA, Afghanistan Targeting of Individuals, augustus 2022, p. 43 – 45; UNAMA, Human Rights in Afghanistan, juli 2022, p. 22 - 34; UN SG, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, juni 2022, par. 63, 71

¹⁸⁸ UNAMA, Human Rights in Afghanistan, juli 2022, p. 22 – 23; EUAA, Afghanistan Key socio-economic indicators, augustus 2022, p. 66.

¹⁸⁹ Zie bijvoorbeeld Friederik Stahlmann, 'Erfahrungen und Perspektiven abgeschobener Afghanen [Experiences and Perspectives of Deported Afghans],' juni 2021, beschikbaar via https://www.diakonie.de/fileadmin/user_upload/Diakonie/PDFs/Journal_PDF/AFG_Monitoring-Studie_FINAL.pdf; Vera-Larrucea, Malm Lindberg and Asplund, 'Those Who Were Sent Back: Return and Reintegration of Rejected Asylum Seekers to Afghanistan and Iraq,' 2021, Delmi Report 2021:10, beschikbaar via <https://www.delmi.se/en/publications/report-and-policy-brief-2021-10-those-who-were-sent-back-return-and-reintegration-of-rejected-asylum-seekers-to-afghanistan-and-iraq/>; Ali Ahmad, 'From Austria to Afghanistan: Forced return and a new migration cycle,' VIDC, januari 2021, beschikbaar via https://www.vidc.org/fileadmin/michael/studien/fromaustria_web.pdf; Nassim Majidi, 'Assuming Reintegration, Experiencing Dislocation – Returns from Europe to Afghanistan,' 6 november 2020, p. 186, beschikbaar via <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/imig.12786>; Maybritt Jill Alpes and Izabella Majcher, 'Who can be Sustainably Reintegrated After Return? Using post-return monitoring for rights-based return policies,' policy brief #3 2020 UN University, maart 2020, beschikbaar via https://www.researchgate.net/publication/344929561_Who_can_be_sustainably_reintegrated_after_return_Using_post-return_monitoring_for_rights-based_return_policies

¹⁹⁰ EUAA, Afghanistan Key socio-economic indicators, augustus 2022, p. 68 – 69.

¹⁹¹ ACCORD Training manual, p. 28 – 29.

informatie aannemelijk verklaard worden vanuit het feit dat er nauwelijks of geen mensen zijn teruggekeerd uit Europa naar Afghanistan sinds de machtsovername van de Taliban.¹⁹² Er zal dan ook zorgvuldig moeten worden onderzocht in hoeverre een Afghaanse verzoeker over een sociaal netwerk zal kunnen beschikken bij terugkeer naar Afghanistan. Als dit niet met een redelijke mate van zekerheid zal kunnen worden vastgesteld, moet de verzoeker het voordeel van de twijfel worden gegeven.

TIP AAN ADVOCATEN

Het bestaan van zwaarwegende redenen om aan te nemen dat er een reëel risico bestaat op ernstige schade omwille van een precaire socio-economische en humanitaire situatie moet *concreet* worden gemaakt voor het CGVS en/of de RvV. Het is daarom belangrijk om individuele elementen aan te halen om aan te tonen dat een verzoeker niet in zijn eigen basisbehoeften zal kunnen voorzien. Naast de toegang tot een sociaal netwerk, kunnen de volgende individuele elementen van belang zijn: de leeftijd van een verzoeker, regio van afkomst van een verzoeker, opleidingsniveau van een verzoeker, verblijfsduur buiten Afghanistan, de toegang tot een sociaal netwerk, in hoeverre een verzoeker nog in contact staat met zijn sociaal netwerk, in hoeverre zijn mogelijke sociale netwerk in hun eigen basisbehoeften kunnen voorzien momenteel, etc. Tijdens het persoonlijk onderhoud bij het CGVS moet er op gelet worden dat de Protection Officer ook effectief gepaste vragen stelt met het oog op het vaststellen van deze individuele elementen.

2.2.3. Risico bij terugkeer omwille van de veiligheidssituatie

De aanwezigheid van actoren van geweld, de aard van methodes en technieken, het aantal veiligheidsincidenten, de geografische spreiding, het aantal burgerslachtoffers en de algemene impact van het geweld is nog altijd regionaal verschillend in Afghanistan. Het Europees Asielagentschap geeft ook aan dat,

[T]he future risk of indiscriminate violence in any part of the country, should always be based on **the most recent information** concerning **the dynamics in the particular area** as well as **the country as a whole**. **Limitations with regard to reliable reporting from the country should also be taken into account.**¹⁹³

Het analyseren van de veiligheidssituatie in elke aparte provincie in Afghanistan valt buiten het bestek van deze NANSEN Note. NANSEN wenst echter te benadrukken dat de beoordeling van het CGVS van de nood aan subsidiaire bescherming op basis van artikel 48/4, §2, onder c) van de Vreemdelingenwet **individueel, onpartijdig en objectief** moet zijn overeenkomstig artikel 48/6, §5, onder a) van de Vreemdelingenwet. Daartoe zal het CGVS

¹⁹² Zie bijvoorbeeld Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen Ambtsbericht Afghanistan, maart 2022, p. 180 e.v.; Danish Immigration Service, COI report Afghanistan Taliban's impact on the population, juni 2022, p. 38, beschikbaar via [K:\Kontoret for Landedokumentation\COI-team\FFM\FFM 2022\Afghanistan\Endelig rapport sendt til dep\Forside_Afghanistan_Rapport \(ecoi.net\)](K:\Kontoret for Landedokumentation\COI-team\FFM\FFM 2022\Afghanistan\Endelig rapport sendt til dep\Forside_Afghanistan_Rapport (ecoi.net))

¹⁹³ EUAA, Country Guidance Afghanistan, april 2022, p. 130.

actuele en nauwkeurige informatie moeten verzamelen uit verschillende bronnen met betrekking tot alle relevante feiten die in overweging moeten worden genomen bij de beoordeling van de veiligheidssituatie situatie in de provincie van afkomst van een verzoeker overeenkomstig artikel 10 lid 3 onder b) van de herziene Asielprocedure.

TIP VOOR ADVOCATEN

Voor een succesvol beroep op een schending van artikel 48/6, §5, onder a) van de Vreemdelingenwet en artikel 10 lid 3 onder b) van de Procedure is het van belang om individuele feitelijke omstandigheden aan te halen die relevant zijn voor de beoordeling van een nood aan subsidiaire bescherming in de zin van artikel 48/4, §2, onder c) van de Vreemdelingenwet. Hiertoe kan er landeninformatie worden aangevoerd die in gaat op de aanwezigheid van ISIL – KP, de NRF of andere actoren van geweld in een provincie van afkomst, de activiteiten die de taliban *de facto* autoriteiten ondernemen om de gewapende opstand door ISIL – KP, de NRF of andere actoren van geweld te onderdrukken en het aantal veiligheidsincidenten en burgerslachtoffers in de provincie van afkomst. Het is belangrijk om het gebruik van informatiebronnen te motiveren. Deze bronnen en informatie moeten immers telkens op eigen merites worden beoordeeld. Er moet worden beoordeeld hoe relevant, actueel, accuraat, gebalanceerd, betrouwbaar en transparant de informatie is. Vervolgens moet worden bepaald wat de informatie precies zegt over het soort en ernst van een risico en met welke mate van zekerheid het risico kan worden vastgesteld op basis van de beschikbare informatie.

Daarnaast kunnen relevante persoonlijke omstandigheden worden aangevoerd, zoals bijvoorbeeld leeftijd, geslacht, gezondheid en eventuele handicaps (inclusief psychische problemen), economische situatie, kennis van het gebied waarnaartoe een verzoeker zal worden teruggekeerd, beroep van een verzoeker, etc. Zie EUAA, Country Guidance Afghanistan, april 2022, p. 132 – 133 voor verder uitleg.

2.3. Conclusie

De machtsovername door de taliban en de daar op volgende wijdverspreide mensenrechtenschendingen in Afghanistan hebben geleid tot een toename van de nood aan internationale bescherming van personen die Afghanistan ontvluchten. Het CGVS moet rekening houden met de risicogroepen die door UNHCR en het Europees Asielagentschap worden geïdentificeerd. Bij de beoordeling van de nood aan bescherming van personen die behoren tot een risicogroep moeten de risico verhogende omstandigheden zorgvuldig worden onderzocht. Gezien de huidige in Afghanistan is er ook zorgvuldigheid bevolen bij het onderzoek van de nood aan bescherming van personen die niet tot een risicogroep

behoren. Er kunnen altijd nieuwe risicogroepen ontstaan in de loop der tijd of de individuele omstandigheden kunnen zelfstandig tot een gegronde vrees voor vervolging leiden. Daarnaast kunnen personen, die niet direct op basis van hun profiel in aanmerking zullen komen voor het vluchtelingenstatuut, mogelijks een nood aan subsidiaire bescherming hebben op basis van artikel 48/4, §2, onder b) of c) van de Vreemdelingenwet.

Zo toont NANSEN aan dat er zwaarwegende redenen bestaan om aan te nemen dat de strikte interpretatie van de Islamitische waarden en normen door de taliban een risico vormt voor personen die geen recente ervaring hebben met het leven onder de taliban. Immers, de straffen toegebracht door de taliban op het niet naleven van deze waarden en normen zijn zo ernstig dat zij onder de reikwijdte van artikel 3 EVRM of artikel 48/4, §2, onder b) van de Vreemdelingenwet vallen. Dit risico neemt toe naarmate een persoon al langer weg is uit Afghanistan en er sprake is van een zekere 'verwestering.' Bovendien bestaan er volgens NANSEN zwaarwegende redenen om aan te nemen dat er een reëel risico bestaat op ernstige schade als gevolg van de precaire humanitaire situatie nu deze het gevolg is van directe en indirecte acties van de taliban en de internationale gemeenschap. Hiertoe zal zorgvuldig moeten worden onderzocht in hoeverre een verzoeker in staat zal zijn in zijn basisbehoeften te voorzien bij terugkeer naar Afghanistan.

Tenslotte benadrukt NANSEN dat bij de beoordeling van de nood aan bescherming van een Afghaanse verzoekers, of deze nu behoren tot een risicogroep of niet, op zorgvuldige wijze rekening moet worden gehouden met de ernstige mensenrechtensituatie in Afghanistan en het feit dat het momenteel zeer moeilijk is om betrouwbaar bewijs te verzamelen. Het CGVS zou dan ook eerder het voordeel van de twijfel moeten toekennen wat betreft de aannemelijkheid van verklaringen en de gestelde vrees bij terugkeer naar Afghanistan.

3. Respect voor het *non-refoulement* beginsel door DVZ

Afsluitend wordt de aandacht gevestigd op de verplichting van de DVZ om bij het afgeven van een terugkeerbesluit en/of de effectieve verwijdering van Afghaanse verzoekers het *non-refoulement* beginsel te respecteren overeenkomstig artikel 74/17, §1 van de Vreemdelingenwet. Gezien de voortdurende precaire situatie in Afghanistan en als waarborg tegen *refoulement*, moet de DVZ een individuele, volledige en *ex nunc* beoordeling maken van de risico's op een behandeling in strijd met artikel 3 EVRM ten tijde van de afgifte van het terugkeerbesluit en ook op het moment van effectieve verwijdering van Belgisch grondgebied. De verplichting van DVZ om zelf een dergelijke beoordeling te maken vloeit voort uit vaste rechtspraak van het EHRM.

Overeenkomstig de jurisprudentie van het EHRM, is een volledige en *ex nunc* beoordeling door DVZ vereist wanneer het noodzakelijk is om informatie in overweging te nemen na de definitieve beslissing van het CGVS en de RvV. In het bijzonder is een volledige en *ex nunc* beoordeling vereist wanneer de situatie in een land van herkomst onvoorspelbaar is, de situatie zeer waarschijnlijk zal wijzigen en de effectieve verwijdering is vertraagd.¹⁹⁴ Over het algemeen wordt door het EHRM aangenomen dat het aan een verzoeker is om aan te tonen dat er een reëel risico bestaat dat hij of zij zal worden blootgesteld aan een behandeling in strijd met artikel 3 EVRM.¹⁹⁵ Echter, wanneer informatie over risico's bij terugkeer vrij beschikbaar is uit verschillende bronnen, zijn de autoriteiten in het kader van artikel 3 EVRM verplicht om uit zichzelf een beoordeling te maken van deze risico's. Wanneer een algemene situatie gekend is bij de autoriteiten, kan niet verwacht worden dat de verzoeker de gehele bewijslast draagt.¹⁹⁶ Met betrekking tot een meer geïndividualiseerd risico, overweegt het EHRM dat,

[C]onsidering the absolute nature of the rights guaranteed under Articles 2 and 3 of the Convention, and having regard to the position of vulnerability that asylum-seekers often find themselves in, if a Contracting State is made aware of facts relating to a specific individual that could expose him to a risk of ill-treatment in breach of the said provisions upon returning to the country in question, the obligations incumbent on the States Parties under Articles 2 and 3 of the Convention entail that the authorities carry out an assessment of that risk of their own motion. This applies in particular to situations where the national authorities have been made aware of the fact that the asylum-seeker may plausibly be a member of a group systematically exposed to practice of ill-treatment and there are serious reasons to believe in the existence of the practice in question and in his or her membership of the group concerned.¹⁹⁷

De ernstige mensenrechtensituatie in Afghanistan is een algemeen bekend gegeven. Zeker indien er tijd is verstreken tussen het definitief worden van de beslissing van het CGVS en/of de RvV en het afleveren van een terugkeerbesluit en/of de effectieve verwijdering van een persoon naar Afghanistan, moet de DVZ zelf overgaan tot een individuele beoordeling van de risico's op een behandeling in strijd met artikel 3 EVRM bij terugkeer. De DVZ mag de

¹⁹⁴ *Salah Sheekh*, par 136; *Sufi and Elmi*, par 215.

¹⁹⁵ *Saadi t. Italië*, Nr. 37201/06, 28 februari 2008, para 129 – 132, beschikbaar via <https://www.refworld.org/cases,ECHR,47c6882e2.html>

¹⁹⁶ *M.S.S.*, par 352

¹⁹⁷ *F.G.*, para 127.

bewijslast hiervoor niet volledig bij de Afghaanse burger leggen en volstaan met een verwijzing naar de beslissingen van het CGVS en/of de RvV. Tijdens de beoordeling van een risico onder artikel 3 EVRM, moet de DVZ alle informatie in overweging nemen die bekend is geworden na de definitieve beslissing van het CGVS en/of de RvV. De DVZ zal in overweging moeten nemen 'domestic materials as well as materials originating from other, reliable and objective sources, such as, for instance, other Contracting or non-Contracting States, agencies of the United Nations and reputable non-governmental organisations' in accordance with the case law of the European Court of Human Rights.¹⁹⁸

In het bijzonder moet de DVZ tot een *ex nunc* onderzoek overgaan in het geval van een terugkeerbesluit voor een persoon behorende tot een risicogroep. Uit de door NANSEN geanalyseerde beslissingen van het CGVS, komt naar voren dat *bijvoorbeeld* verschillende personen behorende tot de risicogroep van Hazara's een negatieve beslissing hebben mogen ontvangen van het CGVS. Voor deze groep personen is een *ex nunc* beoordeling door DVZ nog pertinenter.

Bovendien wordt opgemerkt dat de toetsing van het EHRM in het kader van artikel 3 EVRM niet altijd volledig overeenkomt met de toetsing van het CGVS en de RvV aan de voorwaarden voor het verkrijgen van bescherming op basis van de Belgische Vreemdelingenwet en de relevante Europese regelgeving. Zo worden de risico's die voortvloeien uit verwestering na een langdurig verblijf in Europa vaak enkel beoordeeld vanuit het oogpunt van het Vluchtelingenverdrag en wordt er door het CGVS en de RvV gesteld dat er sprake moet zijn van een toegeschreven politieke of religieuze overtuiging.¹⁹⁹ De risico's die voortvloeien uit verwestering na een langdurig verblijf in Europa worden over het algemeen niet getoetst aan de voorwaarden voor het verkrijgen van subsidiaire bescherming. In het kader van de beoordeling van een risico op een behandeling in strijd met artikel 3 EVRM hoeft echter een verband met de vervolgingsgronden in het Vluchtelingenverdrag niet te worden aangetoond.²⁰⁰ Een ander voorbeeld betreft de beoordeling van een precaire humanitaire situatie als gevolg van een ernstige medische aandoening.²⁰¹ In de zaak M'bodj oordeelde het HvJ immers,

Dat artikel 3 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, zich in zeer uitzonderlijke omstandigheden ertegen verzet dat een derdelander die aan een ernstige ziekte lijdt, wordt verwijderd naar een land waar geen adequate behandeling voorhanden is, betekent evenwel niet dat hij op grond van de subsidiaire bescherming krachtens richtlijn 2004/83 tot verblijf in die lidstaat moet worden gemachtigd.²⁰²

De invulling die op nationaal niveau als ook op het niveau van de Europese Unie wordt gegeven aan het recht op verblijf op basis van het vluchtelingenstatuut dan wel subsidiaire bescherming doet niet af aan de absolute verplichting het *non-refoulement* beginsel te respecteren op basis van artikel 3 EVRM zoals uitgelegd door het EHRM zelf.

¹⁹⁸ *Salah Sheekh*, par 136.

¹⁹⁹ Zie NANSEN profiel 3 – 21, Beoordeling van de beschermingsnood van Afghaanse man in het kader van een volgend verzoek, november 2021, p. 19 e.v.

²⁰⁰ EHRM, N t Zweden, Nr. 23505/09, 20 juli 2010, beschikbaar via <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22tabview%22:%5B%22document%22%2C%22itemid%22:%5B%22001-99992%22%5D%7D>; Zie ook paragraaf 2.2.1.

²⁰¹ Zie paragraaf 2.2.2.

²⁰² EU Hof van Justitie, C-542/13, december 2014, par 40.

4. Conclusie

In het eerste deel van deze Note toont NANSEN aan dat er door het CGVS bij de behandeling van de verzoeken om internationale bescherming van Afghaanse verzoekers te beperkt invulling wordt gegeven aan een aantal specifieke procedurele garanties. De weigeringsbeslissingen in Afghaanse dossiers kenmerken zich in het bijzonder vaak door een gebrek aan samenwerking van de kant van het CGVS. Het CGVS schendt het recht om gehoord te worden door niet alle Afghaanse verzoekers opnieuw te horen naar aanleiding van de machtsovername door de taliban in Afghanistan. *In concreto* ontnemt het CGVS deze groep Afghaanse verzoekers de kans om naar behoren en daadwerkelijk hun standpunt kenbaar te maken met betrekking tot de gewijzigde situatie in Afghanistan. Bovendien beschikt het CGVS niet over de volledige kennis van zaken om te bepalen of er zwaarwegende gronden bestaan om aan te nemen dat een verzoeker een gegronde vrees voor vervolging en/of een reëel risico op ernstige schade zou kunnen lopen in de toekomst. Verder steunt het onderzoek naar en de beoordeling van met name de nood aan subsidiaire bescherming door CGVS niet zichtbaar op nauwkeurige en actuele informatie uit verschillende bronnen overeenkomstig artikel 10 lid 3 onder b) van de Procedurerichtlijn. Het gebruik van landeninformatie door het CGVS is niet transparant: Het CGVS maakt geen beoordeling van de bewijswaarde van de landeninformatierapporten en laat na duidelijke referenties naar specifieke vindplaatsen van informatie op te nemen in beslissingen. Daarnaast baseert het CGVS zich hoofdzakelijk op de informatie van het Europees Asielagentschap en neemt het geen informatie in overweging uit andere objectieve en betrouwbare bronnen. Het CGVS baseert zich bovendien vaak op één enkele bron uit de rapporten van het Europees Asielagentschap. Ten slotte citeert het CGVS de gebruikte bronnen zeer selectief. De feitelijke stellingen van het CGVS zijn dan ook niet gebaseerd op accurate en evenwichtige informatie. Als gevolg wordt er door het CGVS onvoldoende bewijs geleverd voor de gestelde materiële feiten op basis waarvan het CGVS de nood aan bescherming analyseert. Bovendien houdt het CGVS geen rekening met alle relevante materiële feiten in verband met de situatie in Afghanistan in strijd met artikel 48/6 §5 onder a) van de Vreemdelingenwet.

In het tweede deel van deze Note stelt NANSEN vast dat er sprake is van een toename van de nood aan internationale bescherming van personen die Afghanistan ontvluchten. NANSEN benadrukt dat het CGVS rekening moet houden met de risicogroepen die door UNHCR en het Europees Asielagentschap worden geïdentificeerd. Bij de beoordeling van de nood aan bescherming van personen die behoren tot een risicogroep moeten de risico verhogende omstandigheden zorgvuldig worden onderzocht. Daarnaast toont NANSEN aan dat er zwaarwegende redenen bestaan om aan te nemen dat de strikte interpretatie van de Islamitische waarden en normen door de taliban een risico vormt voor personen die geen recente ervaring hebben met het leven onder de taliban. Immers, de straffen toegebracht door de taliban op het niet naleven van deze waarden en normen zijn zo ernstig dat zij onder de reikwijdte van artikel 3 EVRM of artikel 48/4, §2, onder b) van de Vreemdelingenwet vallen. Dit risico neemt toe naarmate een persoon al langer weg is uit Afghanistan en er sprake is van een zekere 'verwestering'. Volgens NANSEN bestaan er ook zwaarwegende redenen om aan te nemen dat er een reëel risico bestaat op ernstige schade als gevolg van de precaire humanitaire situatie nu deze het gevolg is van de directe en indirecte acties van

de taliban en de internationale gemeenschap. Hiertoe zal zorgvuldig moeten worden onderzocht in hoeverre een verzoeker in staat zal zijn in zijn basisbehoeften te voorzien bij terugkeer naar Afghanistan. Tenslotte benadrukt NANSEN dat bij de beoordeling van de nood aan bescherming van Afghaanse verzoekers, of deze nu behoren tot een risicogroep of niet, op zorgvuldige wijze rekening moet worden gehouden met de ernstige mensenrechtensituatie in Afghanistan en het feit dat het momenteel zeer moeilijk is om betrouwbaar bewijs te verzamelen. Het CGVS zou dan ook eerder het voordeel van de twijfel moeten toekennen wat betreft de aannemelijkheid van verklaringen en de gestelde vrees bij terugkeer naar Afghanistan.

Afsluitend wijst NANSEN op de verplichting van DVZ om bij het afgeven van een terugkeerbesluit en/of de effectieve verwijdering van Afghaanse verzoekers het *non-refoulement* beginsel ten volle te respecteren overeenkomstig artikel 74/17, §1 van de Vreemdelingenwet.